

UNIVERSITATEA VIRTUALĂ DE AFACERI

Legislația I.M.M.-urilor. Noțiuni de drept comercial și de dreptul muncii

---

Mugur Popescu

Legislația I.M.M.-urilor.
Noțiuni de drept comercial și de dreptul muncii

- CURS -

Toate drepturile asupra acestei lucrări aparțin Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Comunicare și Relații Publice „David Ogilvy“

Strada Povernei 6-8, București

Tel./fax: (021) 313.5895

E-mail: editura@comunicare.ro

www.comunicare.ro

Cuprins

Scurtă prezentare a cursului și a caietului de seminar.....	7
Capitolul I. Elemente de drept comercial - contracte comerciale.....	9
Introducere	9
Secțiunea I: Contractul de vânzare-cumpărare comercială	11
Model de contract de vânzare-cumpărare	18
Secțiunea a II-a: Contractul de mandat comercial	20
Model de contract de reprezentare.....	23
Secțiunea a III-a: Contractul de comision.....	26
Model de contract de comision.....	29
Secțiunea a IV-a: Contractul de consignație	32
Model de contract de consignație	34
Secțiunea a V-a: Contractul de locațiune	37
Efectele contractului	39
Model de contract de locațiune.....	41
Secțiunea a VI-a: Contractul de comodat.....	44
Model de contract de comodat.....	45
Secțiunea a VII-a: Contractul de leasing.....	47
Model de contract de leasing	52
Secțiunea a VIII-a: Contractul de franchising.....	56
Model de contract de franchising	58
Capitolul II. Elemente de dreptul muncii	63
Secțiunea I: Generalități privind legislația muncii	63
A. Reglementarea timpului de lucru.....	64
B. Salarizarea	64
C. Contractele colective de muncă	65
D. Contractele individuale de muncă	65
Secțiunea a II-a: Angajarea	68
1. Principalele elemente	68
2. Modele de acte.....	73
Secțiunea a III-a: Concedierea.....	78
Cum să evitați problemele.....	78
A. Concedierea angajaților pentru motive care țin de persoana salariatului	79
B. Concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului	81
C. Concedierea colectivă	81
D. Concedierile nelegale	81
E. Litigiile	82
Secțiunea a IV-a: Modificarea, suspendarea și evidența contractelor de muncă	85

1. Modificarea contractului individual de muncă	85
2. Suspendarea contractului individual de muncă.....	85
3. Evidența contractelor individuale de muncă	86
Bibliografie.....	91
Lista de abrevieri.....	92

Scurtă prezentare a cursului și a caietului de seminar

Disciplina de studiu se intitulează „Legislația IMM-urilor. Noțiuni de drept comercial și de dreptul muncii” și urmărește atât în curs cât și în caietul de seminar prezentarea unor elemente de bază ale contractelor comerciale ce se regăsesc cu frecvență mare, precum și a unor elemente de dreptul muncii, care ridică probleme în practică datorită necunoașterii sau abuzului angajatorilor.

Lucrarea își propune prezentarea sistematică a unor cunoștințe care să constituie o bază pentru studiul ulterior a fiecărei probleme de drept prezentată în curs sau în caietul de seminar, precum și a tuturor problemelor conexe pe care le oferă practica economică. Subiectele abordate nu au un grad prea avansat de detaliere pentru a fi accesibile și celor care nu sunt familiarizați cu doctrina și practica juridică dar care trebuie să răspundă întrebărilor pe care și le pune atât un om de afaceri cât și un potențial angajat al acestuia.

Întreprinderile mici și mijlocii, indiferent de dimensiunea și numărul lor de salariați, se confruntă în practică cu numeroase probleme legate de încheierea și derularea contractelor comerciale cât și de aplicarea noilor prevederi legale în domeniul legislației muncii. Cele mai multe probleme sunt întâmpinate de acele persoane care doresc să-și pornească o afacere proprie, cu un număr mic de angajați și care nu au forța financiară de a-și crea un compartiment juridic sau de a angaja un jurist. În special pentru aceștia sper ca lucrarea de față să reprezinte un ghid în rezolvarea măcar a unei părți din problemele întâmpinate.

Pentru pregătirea suplimentară sunt indicate surse bibliografice care pot fi consultate atât acasă cât și la sediile bibliotecilor publice, ori pe Internet. Suplimentar pot fi consultate, bineînțeles, orice alte surse privind problematica respectivă.

Seminarul nu va constitui o reluare a noțiunilor din curs ci încearcă explicarea, detalierea problemelor specifice pentru a concretiza scopul final, acela de a oferi modele și soluții practice care să poată fi transpuse cu ușurință în activitatea de zi cu zi.

În cadrul seminarului vor fi dezbătute acele întrebări care constituie exercițiile practice precum și orice alte aspecte neclare din curs, la oferirea unor soluții participând alături de cel care vă îndrumă pregătirea și toți cei care urmează cursul. Răspunsurile la problemele ridicate de cursanți vor fi puse la dispoziție în cadrul seminarului respectiv, dacă presupun un volum mic de informații sau vor fi reținute și transmise într-un termen relativ scurt dacă presupun un volum mare de informații care necesită o pregătire prealabilă și o elaborare mai lentă. Toate răspunsurile ca și toate problemele ridicate de cursanți vor fi accesibile tuturor participanților, indiferent că au solicitat clarificarea unor aspecte din curs/seminar sau doar asistă la discuții.

Cu speranța că toate cele prezentate în curs și caietul de seminar vă vor fi de un real folos, vă urez mult succes și obținerea unor rezultate cât mai bune!

Capitolul I. Elemente de drept comercial - contracte comerciale

Introducere

Contractul este acordul între două sau mai multe părți spre a constitui sau a stinge un raport juridic. (art. 942 C. civ.). Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante.

Regulile care guvernează contractele civile speciale se aplică și contractelor comerciale, dacă legile comerciale nu au prevederi speciale. În general legile comerciale se aplică comercianților, adică acelor persoane care fac fapte de comerț, conform art. 7 C. com., dar și necomercianților, dacă săvârșesc fapte considerate de Codul Comercial ca fiind fapte de comerț. În aceste condiții legile comerciale se aplică în principal contractelor care reprezintă acte obiective de comerț conform art. 3 C. com., precum și contractelor care reprezintă acte subiective de comerț așa cum prevede art. 4 C. com.. În subsidiar în măsura în care legea comercială nu dispune, sunt aplicabile regulile de drept civil. Dacă actul este civil numai pentru una din părți și comercial pentru cealaltă va fi supus legilor comerciale în privința ambelor părți, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Încheierea actelor comerciale este guvernată de principiul libertății contractuale, atât în ceea ce privește nașterea cât și modificarea, transmiterea sau stingerea unor drepturi și obligații. Cel mai important izvor pentru activitatea comercială este contractul, de aceea în cele ce urmează vom examina regulile care guvernează o parte din cele mai întâlnite contracte în activitatea comercială.

Cu privire la tipurile de contracte comerciale, în general se consideră că acestea se pot încadra în următoarele grupe de contracte:¹

- a. contracte de vânzare cumpărare;
- b. contracte de intermediere (de ex. contractul de mandat, contractul de comision; contractul de consignație);
- c. contracte de concesiune (de ex. contractul de franchising);
- d. contracte de transfer de tehnologie (de ex. contractul de know-how);
- e. contracte de finanțare a operațiunilor comerciale.

Unii autori consideră dreptul contractelor speciale, fie ele civile fie comerciale ca o punte între teoria generală a obligațiilor și contractele individuale. Consideră de asemenea că oricărui contract individual urmează a-i fi aplicate în primul rând normele actului juridic determinate de teoria generală a obligațiilor și după aceea normele specifice tipului de contract căruia îi aparține².

Având în vedere că norma specială derogă de la cea generală, urmează însă ca numai acolo unde norma specială nu dispune să se aplice normele generale.

---

¹ Vasile Pătulea, Corneliu Turianu, *Curs de drept comercial român*, ediția a II-a, Ed. ALL BECK, 2000, p. 103.

² Ion Turcu, Liviu Pop, *Contractele comerciale; formare și executare; introducere în teoria și practica dreptului contractelor comerciale speciale*, Ed. Lumina Lex, București, 1997, vol.I, p. 13.

De cele mai multe ori contractele comerciale nu se încadrează strict în tiparul unui contract numit, ci îmbracă forme care cumulează prin intermediul unor clauze caracteristicile mai multor contracte. Astfel de contracte sunt de regulă contracte nenumite.

Într-un contract de franciză însă, deși se întâlnesc clauze de confidențialitate, distribuție exclusivă, transfer de tehnologie (nefiind necesară încheierea unor contracte suplimentare având obiectul respectiv), aceste elemente nu sunt de natură a transforma contractul într-unul nenumit.

În general, contractele nenumite cumulează caracteristici ale mai multor categorii de contracte pentru a putea răspunde cerințelor impuse de desfășurarea activităților comerciale ale părților contractante.

Interpretarea contractelor se face după intenția comună a părților contractante iar nu după sensul literal al termenilor. Când o clauză poate primi două înțelesuri, ea se va interpreta în sensul în care poate avea efecte nu în acela în care n-ar produce nici unul. Termenii contractuali se interpretează întotdeauna în sensul care corespunde naturii contractului. Când clauzele contractuale nu sunt suficient de clare, interpretarea pe care o primesc este în favoarea celui care se obligă.

Cu privire la negocierea, încheierea, sau executarea unui contract comercial nu există o rețetă universală. Totuși este posibilă stabilirea anumitor modele de contracte ce pot fi modificate cu ușurință în funcție de necesitățile de moment ale părților contractante, prin introducerea unor clauze suplimentare ori modificarea sau eliminarea unor clauze prevăzute în modelele de contract prezentate în această lucrare în funcție și de abilitatea de negociere a contractanților, precum și de caracteristicile operațiunii comerciale concrete.

În orice caz într-un contract nu trebuie să lipsească următoarele elemente:

1. părțile ; în preambulul contractului vor fi precizate părțile contractante cu toate elementele care să permită identificarea acestora;
2. obiectul contractului; acesta trebuie expus în mod clar pentru a nu da naștere la interpretări, și să existe, să fie posibil și licit;
3. prețul contractului; în contractele sinalagmatice prestației unei părți îi corespunde contraprestația celeilalte care reprezintă de regulă prețul contractului; contractul de comodat dă naștere unor obligații în sarcina comodatului, dar el nu datorează un preț pentru folosința bunului, aceasta fiind gratuită;
4. termene; un element important al contractului este reprezentat de termene atât cele de început cât și cele de sfârșit al acestuia, precum și de termene intermediare, mai ales în cadrul contractelor cu executare succesivă;
5. livrarea și recepția bunurilor; clauzele care privesc aceste aspecte au în vedere stabilirea condițiilor de transport, precum și de acceptare a mărfurilor;
6. garanții;
7. răspunderea contractuală – penalități, rolul acestor clauze este de a constitui un element de presiune pentru cocontractant³ în vederea executării propriilor obligații, precum și de a stabili cuantumul despăgubirilor pe care le datorează în caz de neexecutare culpabilă a anumitor obligații contractuale, practic cuantumul penali-

---

³ Termenul de cocontractant definește partea cu care se încheie contractul, partenerul de afaceri; acesta poate deveni partea opusă sau chiar adversă, în cazul în care, datorită nerespectării clauzelor contractuale este declanșat un litigiu.

tăților de întârziere trebuie fixat de asemenea natură, încât debitorul să nu fie interesat de amânarea plății;

8. forța majoră; având în vedere caracterul exonerator de răspundere al forței majore și posibilitatea ca aceasta să fie o cauză de încetare a contractului trebuie prevăzută modalitatea și termenul de comunicare, precum și necesitatea prezentării unor dovezi din care să reiasă intervenirea acesteia;
9. modalitatea de încetare a contractului; pentru a da posibilitatea părților de a se retrage din contract trebuie prevăzut în mod expres modul și condițiile în care contractul poate înceta înainte de termen;
10. data încheierii contractului și semnătura reprezentanților autorizați ai părților.

În secțiunile care urmează vor fi analizate principalele caracteristici ale contractelor comerciale utilizate frecvent în activitatea comercială și vor fi prezentate modele de contracte care cu minime modificări pot fi aplicate în practică. Desigur că lucrarea de față nu își propune să epuizeze toate aspectele ridicate în teorie și practică de aceste contracte și nici nu analizează toate categoriile de contracte numite sau nenumite, care intervin în activitatea comercială.

Scopul lucrării este acela de a fixa minimele cunoștințe necesare înțelegerii mecanismului de funcționare a contractului și de a constitui o bază pentru studiul ulterior, aprofundat al fiecărui tip de contract în parte.

Secțiunea I: Contractul de vânzare-cumpărare comercială

Definiție. Contractul de vânzare-cumpărare comercială este acel contract prin care o parte (vânzătorul) se obligă să transmită dreptul de proprietate asupra unui bun către cealaltă parte (cumpărătorul), care se obligă să plătească o sumă de bani drept preț.⁴

Generalități. Activitatea de vânzare-cumpărare comercială este asemănătoare celei civile, cu deosebirea că vânzarea-cumpărarea comercială are o funcție economică și anume interpunerea în schimbul de bunuri, având ca scop revânzarea sau închirierea.

Codul Comercial, deși tratează în alin. 1 al art. 3 numai latura cumpărării în cadrul contractului de vânzare-cumpărare, califică această activitate ca fiind comercială dacă este făcută cu scopul de a revinde sau închiria. Intenția de a revinde sau închiria trebuie să existe la momentul cumpărării.

A se observa faptul că nu este impusă condiția obținerii de profit din aceste operațiuni, profitul fiind numai de natura vânzării comerciale și nu de esența ei. În practică există operațiuni care nu urmăresc obținerea unui profit material direct ci doar captarea clientelei sau reclama. Scopul este deci unul de natură concurențială, dar actul respectiv este considerat act obiectiv de comerț.

În literatura de specialitate⁵ se arată faptul că și actele de schimb intervenite în condițiile art. 3 din Codul Comercial sunt tot acte de comerț. Astfel, în privința mărfurilor date în schimb operațiunea este comercială dacă fuseseră cumpărate cu intenția de revânzare, iar în privința celor primite dacă sunt destinate revânzării, închirierii sau schimbului.

⁴ Stanciu D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, Ed. ALL, București, 1998, p. 380.

⁵ Codul Comercial adnotat, Ed. Tribuna Craiova, Craiova, 1994, Nota 2, p. 21 și Nota 4, p.26.

Vânzarea își păstrează caracterul comercial dacă bunurile fuseseră cumpărate cu scop de închiriere iar închirierea este comercială dacă bunurile fuseseră cumpărate în scopul revânzării.

În concepția Codului Comercial român vânzarea-cumpărarea comercială poate avea ca obiect numai bunurile mobile și anume: produse (produse naturale ale pământului sau animalelor - foloase obținute dintr-un bun prin consumarea substanței sale⁶), mărfuri, obligațiuni ale statului sau titluri de credit cumpărate în scop de revânzare sau închiriere. *Per a contrario*, vânzarea și închirierea bunurilor imobile nu reprezintă operațiuni comerciale ci civile. Această soluție este considerată depășită în condițiile realității contemporane, considerându-se că trebuie abandonată, luând exemplul consacrat în legislația franceză conform căreia vânzarea-cumpărarea de imobile este un act de comerț.⁷ Deși opiniile juriștilor sunt încă împărțite în privința considerării ca fapte de comerț a vânzării-cumpărării precum și a închirierii de imobile, se poate afirma că aceste operațiuni sunt considerate comerciale de către legiuitorul român, având în vedere că actuala clasificare a activităților din economia națională – CAEN,⁸ cuprinde la grupa 7012 cumpărarea și vânzarea de bunuri imobiliare proprii iar la grupa 7020 cuprinde închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate.

Atunci când bunurile imobile sunt parte a fondului de comerț, actele de vânzare-cumpărare cu privire la aceste bunuri devin operațiuni comerciale. Fondul de comerț reprezintă totalitatea bunurilor mobile și imobile, corporale sau incorporeale destinate obținerii scopului final al activității comerciale și anume obținerea de profit. Fondul de comerț este un bun mobil care include bunuri imobile prin natura lor sau prin destinație (clădirile afectate desfășurării activității precum și instalațiile, utilajele, mașinile), bunurile mobile corporale (materii prime, materiale, produse finite – mărfuri), firma, emblema, drepturile de autor, drepturile de proprietate industrială, vadul comercial și clientela.

Notă. Vânzarea fondului de comerț nu atrage după sine și vânzarea creanțelor și datoriilor. Aceasta pe de o parte fiindcă dreptul român nu cunoaște cesiunea de datorie și pe de alta fiindcă fondul de comerț nu reprezintă o universalitate juridică. Creanțele și datoriile nu fac parte din fondul de comerț.

Aspectele specifice ale vânzării-cumpărării comerciale sunt reglementate de art. 60-73 din Codul Comercial, prin acestea fiind stabilite reguli privind transferul dreptului de proprietate, prețul, sancțiunea nerespectării obligațiilor. Aceste reguli se completează cu cele generale cuprinse în Codul Civil în art. 1294-1404.

Vânzarea-cumpărarea este perfectă între părți și proprietatea este de drept strămutată îndată ce părțile s-au învoit asupra lucrului și asupra prețului, deși lucrul nu se va fi predat și prețul nu se va fi plătit (art. 1295 C. civ.).

Spezele⁹ vânzării sunt în sarcina cumpărătorului, în lipsă de stipulație contrară.

Libertatea contractuală este deplină, limitele ei fiind marcate numai de obligația de a respecta normele de drept. Orice contract trebuie negociat, clauzele contractuale ur-

⁶ Gh. Beleiu, *Drept civil român*, Ed. Șansa SRL, București, 1998, p.104

⁷ Stanciu D. Cărpănu, *op. cit.*, p. 35

⁸ Actualizată prin Ordinul nr. 601/2002 al președintelui Institutului Național de Statistică publicat în M. Of. nr. 908/2002

⁹ Cheltuielile.

mând a fi stabilite prin acordul părților contractante. Așa cum arată și alți autori¹⁰, condițiile de livrare, de ambalare, de măsurare, datele de livrare și ridicare a mărfii, momentul și modul în care se face recepția, momentul și modalitatea de plată, prețul, rămân la libera tranzacție a părților contractante. De asemenea prin contract urmează a fi negociate, în funcție de elementele concrete ale tranzacției: modul de determinare a calității mărfii, garanțiile privind această calitate, asumarea riscurilor, eventuala asistență post-garanție precum și limitarea răspunderii. Pentru anumite contracte există reglementări specifice privind transportul (în cazul celui maritim). În sfârșit, pot fi negociate și anumite clauze penale precum și clauze speciale.

În privința condițiilor de formă, se va avea în vedere ca toate contractele să fie semnate de persoanele care pot reprezenta legal societățile comerciale, așa cum sunt menționate la capitolul „părțile contractante” sau în preambulul contractului, iar fiecare exemplar trebuie ștampilat cu ștampila societății contractante. Va fi respectată formalitatea multiplului exemplar, adică se vor întocmi atâtea exemplare originale câte părți sunt.

Contractele se înregistrează la societățile semnate. Dacă înregistrarea se face separat de fiecare parte, părțile au obligația comunicării imediate către cealaltă parte a numărului de înregistrare.

Caracterele juridice

- a. *Contract consensual*, fiind valabil încheiat prin simplul acord de voință al părților. Forma scrisă este însă necesară *ad probationem*.
- b. *Contract comutativ*, întinderea drepturilor și obligațiilor reciproce fiind cunoscută de părți din momentul încheierii contractului.
- c. *Contract translativ de proprietate*, în conformitate cu art. 1295 C. civ. proprietatea fiind de drept strămutată la cumpărător, îndată ce părțile s-au învoit asupra lucrului și a prețului.

Acest fapt este valabil însă cu următoarele considerații:

- bunul să fie individual determinat, în cazul bunurilor de gen proprietatea transferându-se în momentul individualizării;
  - părțile să nu fi stabilit un alt moment al transferului dreptului de proprietate;
  - vânzătorul să fie proprietarul bunului;
- d. *Contract sinalagmatic*¹¹, deoarece dă naștere la obligații în sarcina ambelor părți.
  - e. *Contract cu titlu oneros*, ambele părți urmărind obținerea unui folos patrimonial.

Condiții de valabilitate

a. *Consimțământul părților*. Pentru încheierea valabilă a contractului de vânzare-cumpărare este necesar acordul de voință al părților concretizat în oferta urmată de acceptare. Oferta trebuie să îndeplinească o serie de condiții pentru a fi valabilă, și anume:

- să fie reală, serioasă, neviciată, făcută cu intenția de a produce efecte juridice;
- să fie neechivocă;
- să fie fermă;
- să fie completă.

¹⁰ Lucian Belcea, *Avocatul casei*'99, Ed. Teora, 1998, p.119

¹¹ După conținutul lor, contractele se clasifică în contracte unilaterale și contracte bilaterale (sinalagmatice). Contractele unilaterale dau naștere la obligații în sarcina numai a uneia din părți, în timp ce contractele sinalagmatice dau naștere în sarcina ambelor părți.

Consimțământul părților și, implicit transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor ce fac obiectul contractului de vânzare-cumpărare, poate fi afectat de modalitățile cunoscute: termenul și/sau condiția (de exemplu la vânzarea pe încercate).

Dolul,¹² ca viciu de consimțământ, nu se apreciază în materie comercială cu aceeași rigurozitate ca în materie civilă. Reclama exagerată a mărfii a fost privită uneori cu toleranță de instanțe motivat de faptul că aceasta face parte din arta de a vinde și că fiecare parte trebuie să se informeze singură asupra calităților și defectelor unei mărfuri.¹³ Totuși această reclamă exagerată nu trebuie să se transforme într-una mincinoasă, care ar atrage răspunderea celui vinovat.

Capacitatea părților. Regula instituită de art. 1306 C. civ. este aceea că *pot cumpăra și vinde toți cei cărora nu le este oprit prin lege*. Persoana juridică nu poate avea decât acele drepturi care corespund scopului ei, stabilit prin lege, actul de înființare sau statut. Orice act care nu este făcut în vederea realizării acestui scop este nul.

În cazul persoanelor juridice regula capacității de a încheia acte juridice se subordonează principiului specialității capacității, conform art. 34 alin. 1 din Decretul nr. 54/1954. Excepția incapacității de a încheia contracte de vânzare-cumpărare comercială trebuie să fie expres prevăzută de lege, dispozițiile respective fiind de strictă interpretare.

Două interdicții speciale sunt reglementate de:

- art. 397 C. com.: „*prepusul nu poate, fără învoirea expresă a patronului, de a face operațiuni, nici a lua parte, în socoteala sa proprie sau a altuia, la negoțuri de natura aceluia cu care este însărcinat*”;
- art. 82 coroborat cu art. 183 din Legea nr. 31/1990 – privind societățile comerciale: *asociații unei societăți în nume colectiv și asociații comanditați ai societății în comandită pe acțiuni nu pot lua parte, ca asociați cu răspundere nelimitată, în alte societăți concurente sau având același obiect de activitate, nici să facă operațiuni în contul lor sau al altora, în același fel de comerț sau într-unul asemănător, fără consimțământul celorlalți asociați.*

Obiectul contractului. Obiect al contractului de vânzare-cumpărare îl constituie bunul vândut și prețul plătit. Contractul fiind sinalagmatic dă naștere la două obligații reciproce:

- obligația vânzătorului de predare a bunului;
- obligația cumpărătorului de plată a prețului.

Art. 1310 C. civ. stabilește că pot fi vândute toate lucrurile care sunt în comerț, afară numai dacă vreo lege a oprit aceasta.

Condiții pe care trebuie să le îndeplinească lucrul vândut:

- să se afle în comerț (în circuitul civil);¹⁴
- bunul să existe sau să poată exista în viitor; ca exemple se pot da vânzarea unei recolte neculese încă sau a unor bunuri ce urmează a fi fabricate ulterior încheierii contractului.

Notă. Nerealizarea lucrului viitor nu conduce la exonerarea de răspundere a celui ce nu-și poate executa obligația de predare a bunului. Contractul își păstrează valabilitatea și vânzătorul poate fi obligat la plata de daune-interese pentru neexecutarea obligației

¹² Dolul constă în inducerea în eroare a unei persoane cu ajutorul unor mijloace viclene pentru a o determina să încheie un anumit act juridic.

¹³ Vasile Pătulea, Corneliu Turianu, *Curs de drept comercial român*, ediția a II-a, Ed. ALL BECK, 2000, p. 106

¹⁴A se vedea Fr. Deak, *Tratat de drept civil*, Ed. Actami, 1999, pp. 47-52

asumate. Art. 62 din Codul Comercial instituie în privința bunurilor determinate generic o derogare de la prevederile art. 1083 din Codul Civil prin excluderea efectului liberator al forței majore. Riscul contractului este suportat de vânzător ca debitor al obligației imposibil de executat și cumpărătorul nu poate fi obligat la plata prețului.

- bunul să fie determinat sau determinabil; dacă bunul este individual determinat proprietatea se transmite în momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare dacă părțile nu au convenit un alt moment. În cazul vânzării unor bunuri de gen, proprietatea se transferă în momentul individualizării, care corespunde de obicei cu cel al predării.

- lucrul să fie posibil și licit.

Condiții pe care trebuie să le îndeplinească prețul:

- să fie stabilit în bani; dacă în locul unei sume de bani se oferă alte bunuri contractul se transformă într-unul de schimb.

- să fie determinat sau determinabil; prețul trebuie să fie stabilit în contract prin indicarea unei sume de bani sau a elementelor care să permită determinarea sa în viitor. Determinarea ulterioară se poate stabili fie prin raportarea la prețul mărfii similare pe o anumită piață la momentul stabilit de părți (evidențiat la bursă sau prin mercuriale), fie prin asimilarea cu prețul celei mai apropiate piețe, fie prin desemnarea unui arbitru însărcinat cu stabilirea prețului sau prin orice fel de probă.

- să fie real, nu fictiv sau derizoriu.

Notă. La vânzarea-cumpărarea comercială dacă arbitrul nu poate determina prețul sau refuză să o facă, părțile pot alege o altă persoană iar dacă nu se ajunge la un acord în acest sens, arbitrul va fi stabilit de instanța judecătorească.

Efectele contractului

Transmiterea dreptului de proprietate. Așa cum am arătat mai sus transmiterea dreptului de proprietate operează din momentul acordului de voință liber exprimat (*solo consensu*) dacă nu a fost stabilit un moment ulterior. Din categoria contractelor la care transmiterea proprietății este amânată prin acordul părților fac parte vânzarea cu plata prețului în rate și vânzarea cu autoservire. În privința contractelor cu plata prețului în rate se va avea în vedere că domeniul este reglementat prin lege specială. Astfel, prin H.G. nr. 280/1990¹⁵ s-a statuat faptul că transmiterea proprietății are loc de la data încheierii contractului în situațiile reglementate de dispozițiile speciale ale acestui act normativ referitoare la părți și la bunurile ce fac obiectul contractului.

Se consideră că nu suntem în prezența unei vânzări cu plata prețului în rate dacă într-un contract obișnuit se stipulează plata eșalonată a prețului.¹⁶ În acest caz clauza prin care se amână transmiterea proprietății se constituie într-o garanție a vânzătorului pentru încasarea prețului.

În privința vânzării mărfurilor în unitățile cu autoservire se consideră că transmiterea proprietății de la vânzător la cumpărător se realizează numai în momentul plății prețului.

b. Transmiterea riscului contractului. În cazul bunurilor determinate generic, transmiterea riscurilor se face odată cu transmiterea proprietății, în momentul indivi-

¹⁵ Publicată în M. Of. nr. 46/1990.

¹⁶ Stanciu D. Cărpenu, *op. cit.*, p. 417.

dualizării. Dacă mărfurile sunt individual determinate, transferul riscului se realizează odată cu încheierea contractului. Principiul de drept care guvernează riscul contractual este *res perit domino*, astfel încât cel care suportă riscul este cumpărătorul, el trebuind să plătească prețul.

În cazul mărfurilor care se transportă pe apă cu arătarea vasului, se consideră că încheierea contractului s-a făcut sub condiția suspensivă a ajungerii vasului la destinație, ceea ce face ca riscurile să fie suportate de vânzător. Vânzătorul nu va putea solicita plata prețului dar nici nu va putea fi obligat să predea alte bunuri și nici să plătească despăgubiri.

c. Obligațiile părților

Obligațiile vânzătorului:

-*obligația de a preda bunurile.* Predarea bunurilor poate fi reală sau simbolică. O predare simbolică are loc prin înmânarea recipisei de depozit sau a conosamentului (în cazul transportului pe apă). Bunurile trebuie însoțite de factură sau aceasta se va transmite separat, în acest caz existând aviz de însoțire a mărfii. Factura trebuie semnată și ștampilată de cumpărător și constituie mijloc de probă în caz de litigiu comercial.

Termenul în care se face predarea este în principiu stabilit de părți în cuprinsul contractului. Dacă nu există prevedere expresă, predarea se face imediat sau la cererea cumpărătorului.

Locul predării este după caz, locul arătat în contract, locul ce rezultă din intenția părților, locul unde își are sediul vânzătorul sau locul unde se află bunul.

Cheltuielile de predare cad în sarcina vânzătorului dacă părțile nu au stabilit altfel.

-*obligația de garanție.* Vânzătorul este obligat să garanteze pe cumpărător pentru evicțiune și viciile bunurilor.

Evicțiunea reprezintă pierderea totală sau parțială a dreptului de proprietate asupra bunurilor cumpărate ori tulburarea acestuia în exercitarea dreptului de proprietate. Având în vedere natura bunurilor ce pot face obiectul vânzării-cumpărării comerciale – bunuri mobile – precum și dispozițiile art. 1909 C. civ. , cazurile de evicțiune sunt extrem de puține (vânzarea aceleiași mărfuri succesiv mai multor cumpărători sau vânzarea unor bunuri furate/pierdute ce sunt revendicate de adevăratul proprietar).

În privința viciilor, vânzătorul datorează garanție numai pentru cele ascunse nu și pentru cele aparente care pot fi constatate la predare de către orice cumpărător diligent, cu mijloace obișnuite. De reținut că viciile ascunse trebuie să existe în momentul vânzării pentru a angaja răspunderea vânzătorului. Răspunderea intervine numai pentru vicii grave, bunurile devenind improprii folosirii conform destinației sau dacă afectează bunurile în așa măsură încât dacă ar fi fost cunoscute de cumpărător acesta nu ar fi contractat sau ar fi oferit un preț mai scăzut. Reguli speciale sunt prevăzute de art. 70 C. com. și privesc situația în care bunurile sunt preluate de la cărăuș.

-*Răspunderea pentru calitatea produselor.* Această răspundere operează atât în termenul de garanție cât și, după expirarea acestuia, în timpul duratei medii de utilizare. Această răspundere este reglementată de O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorului.¹⁷

- Unii autori¹⁸ reliefează suplimentar *obligația de informare și cea de securitate* ce au ca obiect informarea cumpărătorului asupra modului de folosire a bunurilor, a eventuale-

¹⁷ Publicată în M. Of. nr. 212/1992.

¹⁸ Vasile Pătulea, Corneliu Turianu, *op. cit.*, p. 111.

lor pericole, a măsurilor de protecție necesare, precum și răspunderea pentru eventualele accidente produse de bunurile comercializate.

Obligațiile cumpărătorului:

- Principala obligație este cea de *plată a prețului*. Plata se poate face în numerar sau prin alte instrumente de plată (cecuri, cambii, bilet la ordin).

Data plății este cea prevăzută în contract. În lipsa unei prevederi se plătește în momentul predării mărfii. Plata se face la locul stabilit în contract sau, în lipsa prevederii, la locul predării bunurilor. Conform art. 43 C. com. în caz de întârziere a plății, cumpărătorul este obligat să plătească dobândă de la data când creanța a devenit exigibilă. Dovada plății nu se poate face prin copia dispoziției de plată ci numai prin extras de cont din care rezultă plata efectivă prin virament.¹⁹

- Obligația de a *lua în primire* lucrul vândut, la data și locul specificat în contract sau conform regulilor din art. 59 C. com. arătate la obligația de predare a bunului ce incumbă vânzătorului.

- *Obligația de plată* a cheltuielilor vânzării, dacă părțile nu au convenit altfel.

Răspunderea contractuală

Conform regulilor generale ale teoriei obligațiilor, pentru nerespectarea clauzelor contractuale partea aflată în culpă va răspunde fie sub forma penalităților fie sub forma despăgubirilor. În condițiile în care debitorul plătește penalități el nu mai poate fi obligat și la plata despăgubirilor, întrucât rolul penalităților este tocmai de a acoperi eventualele prejudicii determinate de neexecutarea culpabilă a obligațiilor asumate prin contract.

Pentru a se putea percepe penalități, acestea trebuie să fie stipulate în mod expres în contract. Rolul clauzei penale este de a stabili anticipat cuantumul despăgubirii ce se plătește de partea în culpă.

Notă. Chiar și în situația în care penalitățile nu acoperă integral prejudiciul creat, creditorul, în principiu²⁰, nu mai poate pretinde despăgubiri în completare. În materie comercială, prin Legea nr. 469/2002 se prevede în mod expres posibilitatea cumulării penalităților cu daunele – interese.

Dacă nu există clauze penale și, în urma neexecutării contractului rezultă prejudicii pentru una din părți, partea prejudiciată poate solicita în condițiile Codului Civil despăgubiri pentru beneficiul nerealizat și pierderea suferită.

Neexecutarea obligațiilor contractuale poate avea drept consecințe și invocarea excepției de neexecutare, rezoluțiunea contractului sau executarea silită a acestuia.

Excepția de neexecutare este un mijloc de apărare a părții căreia i se cere executarea obligațiilor proprii în condițiile în care partea care face solicitarea nu și-a executat obligațiile ce îi revin. Concret, vânzătorul nu poate fi obligat să predea lucrul vândut fără ca prețul să fi fost plătit și în contract să nu fie stipulat un termen pentru plata acestuia. Vânzătorul nu poate refuza predarea bunurilor dacă a acordat un termen cumpărătorului pentru plata prețului.

¹⁹ Curtea Supremă de Justiție, s.c., dec. nr. 38/1995, în *Dreptul* nr. 12, 1995, p. 88

²⁰ O soluție diferită este consacrată de art. 4 din Legea nr. 469/2002, publicată în M. Of. nr. 529/2002.

În mod analog, cumpărătorul nu este obligat să plătească prețul dacă vânzătorul nu-și execută obligația de predare a bunurilor, iar în contract nu se prevede un termen de predare.

Rezoluțiunea contractului se poate realiza în condițiile Codului Civil sau ale celui comercial. Rezoluțiunea intervine de drept și fără punere în întârziere dacă nu este îndeplinită obligația de luare în primire a bunurilor de către cumpărător la termenul stipulat în contract, existând riscul deteriorării rapide a bunurilor (conform art. 1370 C. civ.).

Părțile pot insera clauze contractuale cu privire la rezoluțiunea contractului, așa numitele pacte comisorii.

Codul Comercial cuprinde în art. 67 dispoziții cu privire la rezoluțiunea contractului în vânzările cu termen, impunându-se respectarea următoarelor condiții:

- parte să facă oferta de executare a propriilor obligații;
- această ofertă să fie anterioară împlinirii termenului comun stipulat pentru executarea obligațiilor;
- cealaltă parte să nu-și îndeplinească propriile obligații la termen.

Executarea vânzării se poate realiza atât pe calea dreptului comun (civil) cât și prin așa-numita executare coactivă. Această din urmă formă este reglementată de art. 68 din Codul comercial și presupune înștiințarea în prealabil a celeilalte părți cu privire la trecerea la executarea pe această cale a contractului.

Prin această modalitate de executare, cumpărătorului îi este oferită posibilitatea procurării de pe piață a bunurilor ce fac obiectul contractului (ceea ce presupune faptul că se au în vedere numai bunuri determinate generic), iar vânzătorului posibilitatea de a vinde bunurile sau de a le depozita, în cazul în care a încasat prețul (pentru a fi exonerat de obligația conservării lor). Atât cumpărătorul cât și vânzătorul au obligația de a înștiința cealaltă parte asupra măsurilor pe care vor să le întreprindă mai înainte de trecerea la executarea lor practică.

Model de contract de vânzare-cumpărare

CONTRACT DE VÂNZARE-CUMPĂRARE

Nr. ....../.....

Părțile contractante.

Între S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de vânzător, denumită Vânzător

și

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de cumpărător, denumită Cumpărător,

s-a încheiat prezentul contract.

II. Obiectul contractului.

Art. 1. Vânzătorul se obligă să transmită proprietatea asupra mărfii iar Cumpărătorul să plătească prețul și să ridice marfa la termenul stabilit.

Art. 2. Obiect al vânzării îl constituie următoarele bunuri (mărfuri):

.....
...

III. Livrarea bunurilor.

Art. 3. Vânzătorul va livra cumpărătorului bunurile descrise la art. 2 la..... (locul) , până la/la data de .....

Art. 4. Transportul se va face cu....., iar cheltuielile de transport, încărcare-descărcare și celelalte cheltuieli de livrare a bunurilor vor fi suportate de .....

Art. 5. Proprietatea și riscurile se transmit de la vânzător la cumpărător la data livrării, care corespunde semnării avizului de expediție a bunurilor și/sau facturii de către delegatul cumpărătorului.

Art. 6. Bunurile vândute vor fi însoțite de aviz de expediție, factură, certificat de calitate/garanție și alte acte precum: .....

Art. 7. Recepția se va face de către delegatul..... la .....Cu ocazia recepției se va încheia proces verbal de recepție. Cumpărătorul poate să refuze la livrare bunurile deteriorate, vânzătorul având obligația de a le repara sau înlocui în termen de .....zile, după caz suportând și toate cheltuielile aferente. În situația unor lipsuri cantitative, vânzătorul este obligat să facă completarea necesară în termen de .....

IV. Plata prețului

Art. 8. Prețul bunurilor este de...../buc., valoarea totală a bunurilor vândute fiind de ..... , pe care cumpărătorul se obligă să o achite după cum urmează.....

Art. 9. Prețul bunurilor nu include TVA.

Art. 10. Plata se va face în numerar sau prin ordin de plată în contul .....

V. Garanții

Art. 11. Garanția bunurilor vândute va fi asigurată de vânzător pe o perioadă de..... calculată de la data .....

Art. 12. Vânzătorul garantează că bunurile vândute corespund calitativ cu .....

Art. 13. Vânzătorul răspunde pentru defecțiunile datorate unor vicii, dar nu va răspunde ca urmare a nerespectării de către cumpărător sau persoanele cărora acesta le va revinde bunurile a indicațiilor de manipulare, întreținere sau funcționare a bunurilor. De asemenea vânzătorul nu va repara sau înlocui acele bunuri deteriorate din culpa cumpărătorului în timpul manipulării, deplasării sau depozitării bunului.

Art. 14 Cumpărătorul nu va acorda clienților săi garanții suplimentare decât îi sunt acordate lui de către vânzător.

VI. Răspunderea contractuală

Art. 15. Nelivrarea la termen a bunurilor de către vânzător, atrage penalități de întârziere de .....pe zi de întârziere

Art. 16. În cazul în care cumpărătorul nu efectuează plata conform termenelor contractuale va suporta penalități de întârziere de ..... din suma datorată pe zi de întârziere.

Art.17. Cumpărătorul poate refuza plata în următoarele situații:

- bunurile expediate nu sunt cele contractate;

- bunurile sunt expediate după expirarea termenului contractual și livrarea nu are acceptul cumpărătorului;
- bunul nu corespunde calitativ cerințelor prevăzute în contract;
- dacă prețul inițial stabilit în contract a fost modificat fără ca această modificare să fie efectuată în temeiul legii sau cu acordul scris al cumpărătorului.

Art. 18. Forța majoră exonerează de răspundere partea care o invocă în condițiile legii sub rezerva transmiterii unei notificări scrise în termen de ..... zile de la apariția cazului de forță majoră și în baza unor acte justificative.

VII. Litigii

Art. 19. Eventualele litigii în legătură cu prezentul contract vor fi soluționate pe cale amiabilă iar dacă acest lucru nu este posibil părțile se pot adresa unui arbitru ori litigiul va fi soluționat pe cale judecătorească de către instanța competentă.

VIII. Alte clauze

.....

IX. Prezentul contract s-a încheiat la sediul vânzătorului în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Vânzător,
prin reprezentant legal
.....

Cumpărător,
prin reprezentant legal
.....

Adrese de Internet utile:

<http://www.cdep.ro>

<http://www.just.ro>

<http://www.csj.ro>

<http://www.indaco.ro>

<http://www.ctce.ro>

<http://www.legislativ.ro>

<http://www.juridicaonline.ro>

<http://www.desclex.ro>

Secțiunea a II-a: Contractul de mandat comercial

Definiție. Contractul de mandat comercial nu are în dreptul comercial român o definiție, aceasta urmând a fi conturată pe cale doctrinară. Astfel, S. D. Cărpenu îl definește ca „acel contract în temeiul căruia o persoană (mandatarul) se obligă să încheie în numele și pe seama altei persoane care i-a dat împuternicirea (mandantul) anumite acte juridice care pentru mandant sunt fapte de comerț”.²¹

Generalități. Contractul de mandat este reglementat de art. 1532 - 1559 C. civ. și art. 374 - 401 C. com. Mandatul comercial este asemănător mandatului civil însă, datorită funcției de mijlocire a relațiilor comerciale are unele particularități și anume:

- obiect al contractului îl constituie încheierea de acte juridice care sunt fapte de comerț pentru mandant; în acest sens, pentru determinarea naturii juridice a

²¹ Stanciu D. Cărpenu, *op. cit.*, p. 422. A se vedea și trimiterea la I.N. Ființescu, *Curs de drept comercial*, vol. I, București, 1929, p. 380.

contractului de mandat vor fi avute în vedere dispozițiile art. 3 – 6 din Codul Comercial;

- spre deosebire de mandatul civil care se prezumă a fi gratuit, cel comercial este prezumat a fi remunerat (cu titlu oneros) cf. art. 374 alin. 2 C. com.;
- puterile mandatarului comercial sunt mai mari decât cele ale celui civil; justificarea acestor puteri sporite este dată de caracterul operațiunilor care trebuie desfășurate pentru aducerea la îndeplinire a mandatului încredințat. Codul comercial stabilește că mandatul dat pentru o anumită afacere (special) cuprinde și împuternicirea de a încheia toate actele necesare executării lui, chiar când nu sunt expres prevăzute (art. 375 alin. 3). Chiar și mandatul comercial general este mai larg decât cel civil, permițând efectuarea tuturor actelor necesare exercitării activității comerciale pentru care a fost dat (art. 395 C. com.), nu numai a celor de administrare;
- mandatul comercial fără reprezentare este reglementat în mod distinct de Codul Comercial sub forma contractului de comision.

Reprezentantul (mandatarul) este un agent comercial căruia i se încredințează de regulă desfacerea unor produse, dezvoltarea segmentului de piață ocupat, aplicarea strategiei de reclamă, apărarea și valorificarea drepturilor de proprietate intelectuală ale societății comerciale pe care o reprezintă sau orice alte activități care reprezintă fapte de comerț pentru aceasta din urmă.

O formă ce îmbină caracteristici ale contractului de reprezentare și ale celui de comision este contractul de agenție. Acest contract este caracteristic dreptului anglo-american, în legislația noastră nefiind reglementat, cu toate că în practică este folosit. Cele două părți în contract sunt *agentul* și *principalul*, agentul fiind cel ce se obligă să acționeze în contul principalului.

Agentul poate nu numai să încheie contracte de vânzare-cumpărare ci și să negocieze în contul și/sau în numele principalului (al celui ce dă împuternicirea) în schimbul unei plăți numită tot comision.²² Contractele de vânzare pot fi încheiate și în numele său, devenind personal răspunzător.

Caractere juridice

- a. *Contract consensual* fiind valabil încheiat prin simplul acord de voință al părților;
- b. *Contract bilateral* deoarece dă naștere la obligații în sarcina ambelor părți;
- c. *Contract cu titlu oneros*.

Întrucât semnificația acestor caractere juridice a fost prezentată în secțiunea anterioară, nu este necesar să se insiste asupra lor.

Condiții de valabilitate

1. *Consimțământul părților*. Contractul se încheie prin acordul de voință al părților. Atunci când mandatarul nu vrea să accepte o însărcinare are următoarele obligații:
  - să încunoștiințeze în cel mai scurt timp pe mandant de neprimirea însărcinării;
  - să depoziteze la loc sigur mărfurile expediate;
  - să conserve aceste bunuri pe cheltuiala mandantului;

---

²² Constantin Crișu, *Ghidul juristului*, Ed. ARGESSIS, Curtea de Argeș, 2001, p.531.

- să ceară sechestrarea bunurilor sau vânzarea lor, dar numai în cazul în care mandantul întârzie în luarea măsurilor necesare privind bunurile expediate.
- 2. *Capacitatea părților.* Atât mandatarul cât și mandantul trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu, deoarece mandantul trebuie să aibă capacitatea de a încheia acte de comerț, iar mandatarul de a exprima un consimțământ valabil.
- 3. *Obiect al contractului* îl constituie încheierea de acte juridice care sunt pentru mandant fapte de comerț.
- 4. Întrucât actele încheiate sunt pe seama și socoteala mandantului, nu este obligatoriu ca mandatarul să aibă calitate de comerciant.

Efectele contractului

Prin încheierea contractului de mandat iau naștere atât în sarcina mandantului cât și a mandatarului următoarele obligații:

a. Obligațiile mandantului

- *de a pune la dispoziția mandatarului toate mijloacele necesare pentru a-și putea îndeplini mandatul;* în lipsa unei convenții contrare mandantul este obligat să avanseze mandatarului sumele de bani care sunt necesare pentru îndeplinirea mandatului. Mijloacele necesare pentru îndeplinirea mandatului cuprind informații, documentații, mostre, eșantioane sau orice alte elemente raportate la activitatea comercială specifică;
- *să plătească mandatarului remunerația convenită sau, în lipsă de convenție, cea stabilită de instanța de judecată, întrucât mandatul comercial nu se prezumă a fi gratuit;*
- *să suporte cheltuielile ocazionate de executarea mandatului sau de pagubele produse în executarea sa, cu condiția ca mandatarul să fi acționat în limita mandatului acordat.*

b. Obligațiile mandatarului

- *să execute mandatul, respectiv să încheie acele acte juridice în vederea cărora a fost mandatat;*
- *îndeplinirea mandatului cu bună-credință și cu diligența unui bun proprietar, mandatul nefiind gratuit, ceea ce presupune aprecierea cu mai multă rigurozitate a culpei.* Dacă nerealizarea mandatului se datorează neconformării mandatarului instrucțiunilor primite el poate fi obligat la plata unor daune-interese (art. 381 C. com.);
- *să-l înștiințeze pe mandant asupra tuturor faptelor care ar putea să-l determine să revoce sau să modifice mandatul,*
- *să îl înștiințeze cu promptitudine pe mandant despre executarea mandatului, întrucât drepturile și obligațiile contractate se nasc în patrimoniul acestuia.* Dacă mandatarul a depășit limitele mandatului iar mandantul încunoștiințat, întârzie răspunsul se consideră că a ratificat tacit activitatea mandatarului;
- *să prezinte terțului contractant actul prin care a fost împuternicit să încheie actele juridice în numele și pe seama mandantului, astfel încât acesta să poată cunoaște întinderea mandatului.* Limitele mandatului sunt cele din documentele ce i se arată terțului și chiar dacă mandantul a mai dat și alte instrucțiuni care nu sunt cuprinse în actul de mandat, acestea nu sunt opozabile terțului de bună-cre-

dință.²³ În cazul în care se poate face dovada că terțul cunoștea la data încheierii actului juridic instrucțiunile suplimentare, acestea îi sunt opozabile;

- *să plătească dobânzi* la sumele de bani cuvenite mandatarului, din ziua în care era obligat a le trimite sau consemna, precum și dacă schimbă destinația sumelor primite pentru mandant. În afara dobânzilor, mandatarul care a schimbat destinația sumelor de bani încasate pentru mandant poate fi obligat să plătească daune interese pentru prejudiciul rezultat din neîndeplinirea mandatului sau executarea defectuoasă a acestuia iar în caz de dol sau fraudă răspunde penal.

Notă. În dreptul comercial toate datoriile lichide sunt purtătoare de dobânzi de drept din momentul în care au devenit exigibile (din ziua scadenței).

Privilegiul special al mandatarului. Pentru tot ceea ce i se datorează precum și pentru retribuția sa mandatarul beneficiază de un privilegiu special asupra tuturor bunurilor aparținând mandantului și pe care le posedă legal, ori asupra sumelor încasate din vânzarea acestora. Posesia poate fi materială ori poate să poarte asupra polițelor de transport (scrisoare de trăsură sau conosament) ori a recipisei de depozit. Pentru valorificarea acestui privilegiu (drept de garanție) mandatarul trebuie să notifice mandantului sumele pe care consideră că acesta le datorează, cu somația de a plăti în termen de 5 zile și cu arătarea faptului că în caz de neplată va cere vânzarea bunurilor. Împotriva notificării, mandantul poate face opoziție în termen de 3 zile. Termenul de opoziție variază însă în funcție de situarea domiciliului sau reședinței mandantului față de reședința mandatarului, putând ajunge la 2 luni (art. 388 alin. 3 C. com.). Lipsa opoziției sau respingerea pe cale judecătorească a acesteia dă dreptul mandatarului de a cere vânzarea silită conform procedurii civile, notificarea devenind titlu executoriu.

Răspunderea contractuală

În afara răspunderii pentru neexecutarea mandatului sau executarea defectuoasă a acestuia, art. 391 C. com. stabilește răspunderea sub forma daunelor-interese pentru revocarea sau renunțarea fără justă cauză prin care se întrerupe executarea mandatului.

Încetarea contractului: prin revocarea mandatarului de către mandant, prin moartea, interdicția, falimentul mandantului sau mandatarului, precum și prin renunțarea mandatarului la mandat.

Model de contract de reprezentare

CONTRACT DE REPREZENTARE

Nr...../.....

Părțile contractante.

Între S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de producător, denumită în cele de mai jos **Producător**

și

²³ Codul Comercial adnotat, Ed. Tribuna Craiova, Craiova, 1994, Nota 2, p. 325.

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de reprezentant, denumită în cele de mai jos **Reprezentant**, au convenit încheierea prezentului contract de reprezentare, în următoarele condiții :

II. Obiectul contractului.

Art. 1. Prin prezentul contract Producătorul numește ca reprezentant ..... care se obligă să efectueze următoarele fapte de comerț în numele și pe contul Producătorului: introducerea pe piață și vânzarea gamei de produse specificată în anexa la prezentul contract, fără nici o restricție teritorială.

Actele juridice încheiate de Reprezentant pentru realizarea împuternicirii date vor fi semnate de acesta în calitate sa de mandatar al Producătorului, prezentând, la cerere, împuternicirea ce i se acordă prin prezentul contract.

III. Durata contractului.

Art. 2. Termenul pentru care se încheie prezentul contract este de .....ani, începând de astăzi, data semnării lui.....

Art. 3. Reprezentantul are dreptul de a solicita prelungirea contractului dacă își îndeplinește întocmai obligațiile contractuale prevăzute la art. 6.

IV. Remunerația.

Art. 4. Pentru serviciile prestate de reprezentant, Producătorul se obligă să plătească acestuia o remunerație reprezentând .....% din .....

Plata se va face după cum urmează.....

V. Obligațiile părților.

Art. 5. Obligațiile Producătorului:

- a. să livreze reprezentantului, pe bază de comandă, orice cantități din produsele prevăzute în anexa la contract;
- b. cheltuielile de transport până la .....sunt suportate de producător;
- c. să înștiințeze în scris reprezentantul asupra oricărei modificări a ofertei sale de produse, astfel încât reprezentantul să își poată exprima acordul privind noua însărcinare; în cazul în care un produs este retras de pe piață înștiințarea se va face cu cel puțin ..... înainte de acel moment;
- d. să pună la dispoziția reprezentantului mostre, eşantioane, documentații și orice informații privind produsele realizate;
- e. să furnizeze facturi pe numele societății sale, acestea fiind semnate în momentul vânzării de reprezentantul căruia i se conferă prin contract dreptul de a negocia, a vinde și a încasa prețul în numele producătorului
- f. să livreze produsele însoțite de certificate de calitate și de garanție;
- g. să furnizeze piese de schimb pentru produsele defecte, gratuit cât timp sunt în perioada de garanție, și contra cost în perioada post garanție;
- h. să plătească remunerația convenită, conform termenelor stabilite
- i. să suporte pagubele produse reprezentantului datorită viciilor ascunse ale produselor

Art. 6. Obligațiile reprezentantului

- a. să vândă produsele din anexa care face parte integrantă din prezentul contract depunând toate diligențele pentru realizarea obligației sale; reprezentantul se obligă să vândă lunar o cantitate minimă de produse în valoare de.....;

- b. să nu încheie singur sau în asociere cu alte societăți comerciale, contracte similare cu alți producători de bunuri de aceeași natură fără aprobarea expresă, scrisă a producătorului;
- c. să-l informeze lunar pe producător asupra activității sale, asupra nemulțumirilor clientelei cu privire la calitatea produselor, precum și asupra tendințelor pieței raportat și la activitatea concurenței, astfel încât producătorul să își poată adapta politica de producție și vânzare și eventual să-și modifice mandatul;
- d. să achite contravaloarea mărfurilor vândute în termen de ..... de la livrarea mărfii, prin oricare din instrumentele de plată legale și să restituie la cererea producătorului marfa nevândută;
- e. să suporte cheltuielile privind publicitatea, precum și cheltuielile de asigurare a produselor;
- f. să depoziteze în siguranță produsele expediate;
- g. să prezinte la solicitarea terților prezentul contract prin care este împuternicit să încheie acte în numele și pe seama Producătorului.

VI. Garanții

Art. 7. Producătorul garantează produsele din anexă pentru o perioadă de .....de la data livrării, perioadă în care se obligă la înlocuirea sau repararea pieselor care se defectează datorită unui viciu de fabricație. Cheltuielile ocazionate de transport și înlocuirea pieselor defecte sunt în sarcina Producătorului.

VII. Încetarea contractului

Art. 8. Contractul poate înceta în următoarele situații:

- a. Prin ajungerea la termen
- b. Prin revocarea împuternicirii de către Producător, în cazul în care :
  - 1. reprezentantul nu vinde cantitatea de produse care să asigure valoarea minimă prevăzută la art. 6;
  - 2. reprezentantul a vândut pe credit și nu a încasat la scadență minim 60% din valoarea creditului;
  - 3. nu virează sumele încasate în termen de .... zile de la data încasării;
- c. Prin denunțarea contractului în următoarele situații:
  - insolvabilitatea sau faliment a celeilalte părți;
  - suspendarea temporară sau încetarea activității.

Pentru a opera această clauză este necesară notificarea celeilalte părți cu 15 zile anterior încetării contractului;

d. Conform cazului prevăzut la art. 15

e. Oricând, prin acordul părților.

Art. 9. La încetarea contractului reprezentantul se obligă să remită delegatului desemnat de Producător, marfa nevândută și sumele de bani încasate.

VIII. Clauze penale

Art. 10. În cazul în care Producătorul oferă spre vânzare un nou produs care nu este cuprins în anexa la prezentul contract și pe care îl livrează direct reprezentantului fără înștiințarea prealabilă a acestuia, mandatarul are dreptul să nu primească spre vânzare respectivul produs, să-l conserve, să-l depoziteze sau să-l restituie pe cheltuiala Producătorului.

Art. 11. În situația în care Producătorul retrage de pe piață un anumit produs fără înștiințarea prealabilă a reprezentantului în termenul stipulat de art. 5 lit. c, iar acesta

din urmă a încheiat contracte sau a lansat comenzi ferme cu privire la acel produs, Producătorul răspunde direct față de terțul cocontractant, cât și față de mandatar pentru pagubele produse.

Art. 12. În cazul în care reprezentantul nu-și îndeplinește obligația de a vira sumele de bani încasate în termenul prevăzut de art. 6 lit. d, datorează penalități de întârziere de ...../ zi de întârziere

IX. Alte clauze

Art. 13. Reprezentantul este împuternicit să vândă pe credit clienților săi numai cu acordul scris al producătorului, și numai până la plafonul de .....

Art. 14. Forța majoră apără de răspundere partea care o invocă în condițiile legii. Partea care o invocă este obligată să transmită o notificare scrisă în termen de ..... zile de la apariția cazului de forță majoră însoțită de acte justificative.

Art. 15. Dacă în termen de .... forța majoră nu încetează părțile pot să-și notifice încetarea de drept a contractului fără plata de daune interese.

X. Litigii

Art. 16. Eventualele litigii în legătură cu prezentul contract vor fi soluționate pe cale amiabilă iar dacă acest lucru nu este posibil părțile se pot adresa unui arbitru al Camerei de Comerț și Industrie a României ori litigiul va fi soluționat pe cale judecătorească de către instanța competentă.

XI. Prezentul contract s-a încheiat la sediul Producătorului în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Producător,
.....

Reprezentant,
.....

Adrese de Internet utile:

<http://www.cdep.ro>

<http://www.just.ro>

<http://www.csj.ro>

<http://www.indaco.ro>

<http://www.ctce.ro>

<http://www.micro-net.ro>

<http://www.desclex.ro>

<http://www.legislativ.ro>

<http://www.consilierjuridic.ro>

Secțiunea a III-a: Contractul de comision

Definiție. Contractul de comision este acel contract prin care o parte numită comisionar se obligă să încheie acte de comerț în nume propriu dar pe seama celeilalte părți numită comitent, în baza unei împuterniciri și în schimbul unei remunerații numită comision.

Generalități. Contractul de comision este o varietate a contractului de mandat, întrunind toate elementele definitorii ale acestuia dar având anumite particularități care

au determinat legiuitorul să consacre o secțiune specială în Codul Comercial acestui tip de contract (art. 405 - 412 C. com.).

Diferența principală față de contractul de mandat propriu-zis constă în aceea că mandatarul lucrează în numele și pe seama mandantului, iar comisionarul lucrează numai pe seama comitentului dar în nume propriu, ceea ce face ca un astfel de contract să fie catalogat ca mandat fără reprezentare. Lucrând în nume propriu, comisionarul este întotdeauna un comerciant, condiție care nu este obligatorie pentru mandatar.

Acest tip de contract este mult mai avantajos pentru terții cu care se contractează, nemaifiind nevoie de cunoașterea întinderii mandatului, de cunoașterea celui ce dă împuternicirea, ceea ce permite realizarea cu mai mare ușurință a contractului, având în vedere și faptul că de cele mai multe ori comisionarul fiind cunoscut iar solvabilitatea sa ușor de apreciat, încrederea în el este mai mare.

Caractere juridice

- a. *Contract consensual;*
- b. *Contract bilateral;*
- c. *Contract cu titlu oneros.*

Condiții de valabilitate

- a. *Consimțământul părților.* Contractul se încheie prin acordul de voință al părților. Atunci când comisionarul nu vrea să accepte o însărcinare are aceleași obligații ca și mandatarul care refuză executarea mandatului, obligații ce au fost expuse în secțiunea anterioară.
- b. *Capacitatea părților.* Comitentul trebuie să aibă capacitatea de a încheia el însuși actele juridice pe care le încheie comisionarul. Fiind comerciant trebuie deci să aibă capacitatea de a încheia acte de comerț – capacitate deplină de exercițiu. Comisionarul trebuie să aibă și el capacitatea de a încheia acte de comerț în nume propriu deci capacitate deplină de exercițiu. Deoarece este comerciant trebuie să îndeplinească toate obligațiile ce revin comercianților cu privire la înregistrarea și funcționarea sa. De asemenea trebuie ținut cont de principiul specialității capacității, el putând desfășura numai acele activități conforme cu scopul său, stabilit prin lege, prin actul de înființare sau statut. Cu privire la funcționarea sa, art. 407 C. com. prevede obligația de a ține evidența separată a activității pentru mai mulți comitenți, iar plățile încasate trebuie evidențiate separat pe fiecare creanță în parte pentru a se cunoaște care dintre ele s-a stins.
- c. *Obiectul contractului* este tratarea de afaceri comerciale în socoteala comitentului, deci efectuarea de fapte de comerț pe seama comitentului.

Efectele contractului

Prin încheierea unui contract de comision și executarea sa iau naștere două categorii de raporturi juridice:

1. *raporturile dintre comitent și comisionar* sunt reglementate de regulile mandatului. În aceste condiții comisionarul este obligat:

- să execute mandatul, respectiv să încheie acele acte juridice în vederea cărora a fost mandatat, precum și operațiunile conexe necesare îndeplinirii mandatului;
- să îndeplinească mandatul cu bună-credință și cu diligența unui profesionist, mandatul nefiind gratuit, ceea ce presupune aprecierea cu mai multă rigurozitate

a culpei. El va răspunde deci indiferent de gravitatea culpei (chiar și pentru cea mai ușoară culpă). Dacă nerealizarea mandatului se datorează neconformării instrucțiunilor primite el poate fi obligat să suporte consecințele nerespectării mandatului așa cum se prevede în art. 408 C. com.

Comisionarul trebuie să respecte instrucțiunile comitentului privind termenele de executare, prețul, calitatea produselor, etc.

Astfel, dacă a vândut cu preț mai mic decât cel stabilit sau decât cel curent, va fi obligat să plătească diferența comitentului dacă nu poate dovedi că prin acea operațiune a preîntâmpinat o pagubă comitentului; dacă a cumpărat cu preț mai mare decât cel stabilit, comitentul poate refuza operațiunea și considera că aceasta este făcută pe socoteala comisionarului (în interes propriu), dacă acesta nu se oferă să plătească diferența; dacă lucrul cumpărat nu corespunde calitativ cerințelor comitentului, acesta îl poate refuza. Prin refuzarea bunurilor nu încetează contractul rămânând în seama comisionarului procurarea altora conform specificațiilor contractuale.

În cazul în care comisionarul vinde pe credit fără acceptul comitentului, acesta poate cere să primească imediat prețul, încasarea creditului de către comisionar urmând a se face la termenele fixate de acesta prin contractul cu terțul cumpărător. În situația în care este autorizat să vândă pe credit va trebui să informeze pe comitent asupra persoanei cumpărătorului și a termenului acordat. Sancțiunea nerespectării acestei obligații constă în aceea că operațiunea poate fi considerată ca fiind cu plata pe loc, proba contrarie nefiind acceptată.

- să-l înștiințeze pe mandant asupra tuturor faptelor care ar putea să-l determine să revoce sau să modifice împuternicirea acordată, având în vedere că deși actul se încheie între comisionar și terț, efectele sale se produc direct în patrimoniul comitentului, în temeiul raportului de reprezentare.

Comitentul este la rândul său obligat:

- să achite comisionul stabilit prin contract. Comisionul se prevede sub forma unei sume determinate sau a unui procent din valoarea afacerii încheiate. Sumele devin scadente din momentul îndeplinirii mandatului care corespunde momentului în care s-au încheiat actele juridice cu terțul.
- să restituie cheltuielile făcute cu îndeplinirea mandatului. De asemenea există obligația acoperirii acelor prejudicii dovedite care au fost suferite de comisionar în îndeplinirea însărcinării primite.

Regulile mandatului se aplică și în privința privilegiului special al comisionarului.

2. *raporturile dintre comisionar și terț* sunt reglementate de regulile contractului încheiat. Denumirea de terț se referă la poziția cocontractantului comisionarului, față de comitent. În contractul încheiat cu comisionarul el este chiar parte. Rezultă că atât terțul cât și comisionarul au calitatea, după caz, de creditor sau debitor al obligațiilor asumate prin contract. Art. 406 C. com. prevede în mod expres: „*comisionarul este direct obligat, către persoana cu care a contractat, ca și cum afacerea ar fi fost a sa proprie.*”

3. *raporturile dintre comitent și terț*. Prin încheierea contractului dintre comisionar și terț nu iau naștere raporturi juridice între comitent și terț. Aliniatul 2 al art. 406 C. com. statuează următoarele: „*comitentul nu are acțiune în contra persoanelor cu care a contractat comisionarul și nici acestea nu au vreo acțiune în contra comitentului*”. Aceasta înseamnă că:

- răspunderea pentru nerespectarea obligațiilor din contractul încheiat de comisionar cu terțul revine părții aflată în culpă²⁴;
- comisionarul răspunde față de comitent numai în ceea ce privește nerespectarea obligațiilor ce îi reveneau prin contractul de comision. El nu va răspunde de neexecutarea obligațiilor pe care terțul și le-a asumat prin contract. Conform art. 412 C. com. „comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligațiilor luate de către persoanele cu care a contractat, afară de convențiune contrară”.
- dacă terțul nu-și îndeplinește obligațiile, acesta va răspunde contractual față de comisionar, nu față de comitent. Comitentul însă, în virtutea contractului de comision poate cere comisionarului să exercite toate acțiunile necesare pentru obligarea terțului la respectarea contractului sau să solicite cedarea acestor acțiuni. Neexercitarea acestor acțiuni de către comisionar conduce la obligarea lui de a acoperi prejudiciul cauzat comitentului.
- Dacă însă comitentul nu-și îndeplinește obligațiile, răspunderea în contractul încheiat cu terțul revine comisionarului și nu direct comitentului, chiar dacă îi aparține culpa.

Încetarea contractului

Ca formă a contractului de mandat și contractul de comision va avea aceleași cauze de încetare.

Model de contract de comision

CONTRACT DE COMISION

Nr...../.....

Părțile contractante.

Între S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de comitent, denumită în cele de mai jos Comitent

și

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de comisionar, denumită în cele de mai jos Comisionar, au convenit încheierea prezentului contract de comision, în următoarele condiții :

II. Obiectul contractului.

Art. 1. Obiectul prezentului contract constă în identificarea de furnizori și procurarea de către comisionar de la aceștia în nume propriu, dar pe cheltuiala comitentului a bunurilor prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul contract.

III. Durata contractului

Art. 2. Contractul se încheie și își produce efectele pe o durată de .....începând cu data de .....până la data de.....

²⁴ C.S.J. s. Com. dec. nr. 368/1996, în *Revista de drept comercial* nr. 6/1996, p.135

Art. 3. Prelungirea prezentului contract se poate face prin acordul părților prin act adițional la prezentul contract.

IV. Comisionul și modalitatea de plată

Art. 4. Pentru prestațiile efectuate, în conformitate cu clauzele contractuale, comisionarului i se va plăti ....% din prețul pentru cumpărarea produselor. Comisionul se va achita în termen de .... zile de la primirea mărfii în depozitul comitentului. Primirea și acceptarea mărfurilor furnizate de către comisionar și dovada recepției mărfii se face în baza unui proces verbal de recepție semnat de delegații celor două părți.

V. Drepturile și obligațiile părților

Art. 5. Obligațiile comitentului:

- să pună la dispoziția comisionarului sumele de bani necesare pentru achiziționarea bunurilor în termen de .....zile de la data validării ofertei de vânzare comunicată de comisionar;
- să plătească comisionarului comisionul convenit în termenul prevăzut de art. 4.;
- să asigure spațiile de depozitare unde va fi livrată marfa de către comisionar, precum și recepția mărfurilor;
- să numească un delegat din partea societății pentru verificarea concordanței mărfurilor furnizate cu cerințele comitentului și întocmirea procesului verbal de recepție;
- să achite comisionarului suplimentar față de comision și următoarele cheltuieli aferente executării prezentului contract
.....;

Art. 6. Drepturile comitentului:

- să refuze primirea mărfurilor dacă acestea nu corespund calitativ specificațiilor transmise în anexa la contract sau dacă prețul de achiziție este mai mare decât cel stabilit de comitent.

Art. 7. Obligațiile comisionarului:

- să execute mandatul cu bună credință și diligența unui bun profesionist;
- să identifice furnizori pentru bunurile descrise în anexă, să colecteze oferte de vânzare cu privire la aceste bunuri și să le achiziționeze în nume propriu, dar pe seama comitentului fără a depăși prețurile maxime prevăzute în anexa la contract;
- să respecte instrucțiunile comitentului privind termenele de executare, proveniența acestora, etc. ;
- să-l înștiințeze pe comitent cu ....zile înainte de efectuarea livrărilor astfel încât acesta să aibă timpul necesar pentru a pregăti spațiile de depozitare și a desemna delegatul pentru recepția bunurilor;
- să delege o persoană din angajații proprii pentru însoțirea mărfii și semnarea procesului verbal de recepție;
- să transmită marfa însoțită de avize, facturi, certificate de garanție și de calitate, documentații sau orice alte documente necesare;
- să restituie comitentului sumele primite în termen de ....., dacă nu a putut executa mandatul;
- să-l informeze pe comitent asupra acelor fapte sau situații care ar putea determina revocarea sau modificarea prezentului contract;

Art. 8. Drepturile comisionarului:

- pentru tot ceea ce i se datorează comisionarul are privilegiul special asupra tuturor bunurilor aparținând comitentului și pe care la posedă legal și asupra sumelor de bani puse la dispoziție de acesta;
- de a încasa remunerația convenită precum și cheltuielile ocazionate de executarea contractului stabilite conform art. 5.

VI. Garanții

Art. 9. Garanția bunurilor achiziționate este asigurată de producătorul sau furnizorul bunurilor achiziționate de comisionar.

VII. Răspunderea contractuală

Art. 10. Pentru neplata comisionului și a cheltuielilor prevăzute la art. 5 de către comitent acesta datorează penalități de întârziere de.....%/zi de întârziere din suma datorată.

Art. 11. În situația în care comisionarul cumpără produsele la un preț mai mare decât cel stabilit, comitentul poate refuza operațiunea și considera că este făcută în interes propriu de comisionar dacă acesta nu suportă diferența de preț.

Art. 12. Pentru orice alte nerespectări ale clauzelor contractuale partea în culpă datorează daune interese.

VIII. Încetarea contractului

Art. 13. Contractul poate înceta în următoarele condiții:

- ajungerea la termen;
- prin denunțarea unilaterală de către comitent în situația în care comisionarul nu reușește să achiziționeze bunurile din anexă la prețurile și termenele stabilite de comitent;
- insolvabilitatea sau falimentul uneia dintre părți;
- suspendarea temporară sau încetarea activității uneia din părți;
- în caz de forță majoră conform art. 16;
- prin acordul părților.

În cazurile prevăzute la lit. c și d este necesară transmiterea unei notificări scrise de către partea care denunță contractul cu minim 15 zile anterior datei încetării contractului.

IX. Alte clauze

Art. 14. În situația în care comitentul nu mai dorește achiziționarea unuia sau mai multor produse prevăzute din anexa la contract, dar nu îl înștiințează pe comisionar cu minim 15 zile anterior momentului de la care nu mai dorește achiziționarea acestora, iar comisionarul a încheiat contracte privind achiziționarea acestor produse, comitentul este obligat să le accepte și să suporte toate cheltuielile aferente achiziționării acestora.

X. Forța majoră

Art. 15. Forța majoră apără de răspundere partea care o invocă în condițiile legii. Partea care o invocă este obligată să transmită o notificare scrisă în termen de ..... zile de la apariția cazului de forță majoră însoțită de acte justificative.

Art. 16. Dacă în termen de .... forța majoră nu încetează părțile pot să-și notifice încetarea de drept a contractului fără plata de daune interese.

XI. Litigii

Art. 17. Eventualele litigii în legătură cu prezentul contract vor fi soluționate pe cale amiabilă iar dacă acest lucru nu este posibil părțile se pot adresa unui arbitru al Camerei de Comerț și Industrie a României ori litigiul va fi soluționat pe cale judecătorească de către instanța competentă.

XII. Prezentul contract s-a încheiat la sediul comitentului în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Comitent,

.....

Comisionar,

.....

Adrese de Internet utile:

<http://www.cdep.ro>

<http://www.just.ro>

<http://www.csj.ro>

<http://www.indaco.ro>

<http://www.ctce.ro>

Secțiunea a IV-a: Contractul de consignație

Definiție. Contractul de consignație este acel contract prin care o parte numită consignat încredințează anumite bunuri mobile celeilalte părți, numită consignatar, pentru a fi vândute la un anumit preț, în numele consignatarului dar pe seama consignantului.

Generalități. Contractul de consignație²⁵ poate fi considerat o varietate a contractului de comision întrucât cele două părți stabilesc ca principală obligație contractuală încheierea de către consignatar a unor acte juridice în nume propriu dar pe seama consignantului, primind pentru aceasta o remunerație.

Recunoașterea contractului de consignație ca un contract de sine stătător, devenind un contract numit, se datorează caracteristicilor proprii și anume:

- împuternicirea dată de consignat vizează întotdeauna vânzarea unor bunuri mobile ce aparțin consignantului ;
- prețul vânzării este stabilit anticipat de către consignat;
- în cazul vânzării bunului, consignatarul va remite consignantului suma încasată, iar în cazul imposibilității de a realiza vânzarea va restitui bunul în natură.

Caracterele juridice

- a. *Contract consensual*, fiind valabil încheiat prin simplul acord de voință al părților. Forma scrisă este însă necesară *ad probationem*. Remiterea materială a bunurilor nu are semnificația juridică a încheierii contractului ci este doar un efect a acesteia (spre deosebire de contractul de comodat care este un contract real, ce se încheie numai prin remiterea materială a bunului²⁶).
- b. *Contract sinalagmatic* (bilateral), întrucât dă naștere la obligații în sarcina ambelor părți.
- c. *Contract cu titlu oneros*.

²⁵ Reglementat prin Legea nr. 178/1934, publicată în M. Of. nr. 173/1934, modificată prin Legea nr. 34/1936 publicată în M. Of. nr. 77/1936.

²⁶ Remiterea este simbolică doar atunci când comodatarul deține deja bunul, de exemplu este depozitarul acestuia.

Condiții de valabilitate

- a. *Consimțământul părților.* Pentru încheierea valabilă a contractului de consignație este necesar acordul de voință al părților prin care se stabilesc toate condițiile contractuale.
- b. *Capacitatea părților.* Ambele părți trebuie să aibă deplină capacitate de exercițiu. Având în vedere faptul că actele de comerț se încheie pe seama consignatului, acesta trebuie să aibă capacitatea de a încheia astfel de acte. În condițiile în care art. 10-12 din Codul Comercial au fost abrogate prin Decretul nr. 185/1949²⁷ rezultă, având în vedere dispozițiile Decretului nr. 31/1954,²⁸ că persoanele fizice au capacitatea de a fi comerciant după împlinirea vârstei de 18 ani, deci dacă au capacitate de exercițiu deplină.
- c. *Obiectul contractului îl constituie vânzarea către terți a unor bunuri mobile ce aparțin consignatului.* Vânzarea acestor mărfuri (bunuri mobile) trebuie să constituie acte de comerț pentru consignat.

Efectele contractului

1. Obligațiile părților

a. Obligațiile consignatului:

- să predea consignatarului bunurile mobile ce urmează a fi vândute; bunurile pot fi predate și succesiv, în tranșe, pe măsura vânzării;
- să plătească remunerația datorată pentru serviciul prestat de consignatar. Stabilirea remunerației se poate face în mai multe moduri:
  - plata unei sume fixe;
  - plata unei cote procentuale din prețul stabilit al bunurilor;
  - plata prin reținerea de către consignatar a diferenței dintre prețul de vânzare al bunului și cel stabilit de către consignat;
- să restituie cheltuielile făcute de consignatar pentru îndeplinirea obligațiilor contractuale, dacă se prevede astfel în contract.

Notă. Consignatarul nu are drept de retenție supra bunurilor predate spre vânzare și nici asupra sumelor obținute din vânzarea acestora.

b. Obligațiile consignatarului:

- să vândă bunurile încredințate în condițiile stabilite prin contract; părțile pot stabili prin contract prețul de vânzare a bunurilor, posibilitatea de a vinde pe credit, modalitatea de plată și încasarea ei, modalitatea de modificare a condițiilor de vânzare, termenul în care trebuie încheiată vânzarea, etc. Având în vedere faptul că proprietar al bunurilor este consignatul, modificarea condițiilor de vânzare este obligatorie pentru consignatar din momentul aducerii la cunoștință prin modalitatea stabilită în contract;
- să păstreze și să conserve bunurile primite prin depozitarea în deplină siguranță a acestora, asigurând identificarea lor pentru evitarea lipsurilor, degradării sau dispariției. Consignatul păstrează un drept de control și inventariere a bunurilor;

²⁷ Publicat în B. Of. nr. 25/1949.

²⁸ Publicat în B. Of. nr. 8/1954; modificat prin Legea nr. 4/1956 (B. Of. nr. 11/1956).

- să îl informeze pe consignat, la termenele prevăzute în contract, asupra vânzărilor efectuate și a modalităților de plată;
- să asigure bunurile primite în consignație;
- să remită consignatului toate sumele de bani rezultate în urma vânzării bunurilor, consignatarul fiind doar depozitar al acestora;
- să restituie bunurile nevândute în termenele stabilite;

2. Prin executarea sa iau naștere două categorii de raporturi juridice:

- a. între consignatar și terți iau naștere raporturi juridice ca urmare a încheierii unor acte de vânzare-cumpărare. Contractele sunt încheiate de consignatar în nume propriu dar pe seama consignatului. Prin aceste contracte nu se stabilesc raporturi juridice între consignat și terți dar transferul dreptului de proprietate operează direct între consignat și terți ca urmare a executării mandatului;
- b. între consignat și consignatar raporturile juridice stabilite sunt guvernate de regulile mandatului, cu deosebirile caracteristice contractului de consignație.

3. Răspunderea contractuală

Pentru nerespectarea obligațiilor contractuale răspunderea poate fi civilă sau chiar penală. Răspunderea civilă este angajată în sarcina părții în culpă asemănător contractului de mandat. Răspunderea penală este angajată în situațiile expres prevăzute de art. 23 și 24 din Legea nr. 178/1934.

Consignatarul este de drept în culpă pentru neasigurarea bunurilor încredințate și va răspunde atât în caz de forță majoră cât și pentru caz fortuit (conform art. 6 din Legea nr. 178/1934).

4. Încetarea contractului

Încetarea contractului se poate produce în mod similar încetării contractului de mandat. Legea nr. 178/1934 prevede în mod expres în art. 3 că revocarea contractului de către consignat este posibilă în orice moment.

Model de contract de consignație

CONTRACT DE CONSIGNAȚIE

Nr...../.....

Părțile contractante.

Între S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de consignat, denumită în cele de mai jos Consignat

și

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de consignatar, denumită în cele de mai jos Consignatar, au convenit încheierea prezentului contract de consignație, în următoarele condiții :

II. Obiectul contractului.

Art.1. Obiectul contractului îl constituie vânzarea bunurilor aparținând Consignatului prevăzute în anexa ce face parte integrantă din acest contract, de către Consignatar, la prețurile și contra comisionului stipulat în anexă.

Art. 2. Bunurile ce fac obiectul prezentului contract sunt și rămân proprietatea consignatului până în momentul vânzării, sau al intervenirii clauzei penale prevăzute în art. 12.

III. Durata contractului

Art. 3. Prezentul contract se încheie pe o perioadă de .....

Art. 4. În cazul în care bunurile nu au fost vândute în termenul pentru care a fost încheiat prezentul contract, consignantul se obligă să le ridice în termen de .....zile de la expirarea termenului. Dacă bunurile nu sunt ridicate în termenul de .....zile, contractul este prelungit automat pe o perioadă egală cu cea pentru care a fost încheiat inițial. Prolungirea nu poate opera decât o singură dată. La expirarea acestei prelungiri consignantul trebuie să-și ridice bunurile în termen de ....zile.

IV. Prețuri. Comisioane. Modalități de plată

Art. 5. Prețul de vânzare a bunurilor este cel prevăzut în anexa la contract. Pe măsura vânzării bunurilor consignatarul achită consignatului prețul convenit prevăzut în anexă și își retine comisionul. Plățile către consignant se vor efectua în termen de maxim ....zile de la vânzarea fiecărui bun în parte.

Art. 6. În cazul plăților parțiale, pe măsura vânzării, se va menționa în mod expres pentru care bunuri vândute s-a făcut plata. Plata se va face cu .....

V. Drepturile și obligațiile părților

Art. 7. Obligațiile consignatului:

- să predea bunurile consignatarului. Livrarea se va efectua în cantitățile stabilite în anexă, iar expedierea se va face în baza avizului de expediție însoțit de certificat de calitate a bunurilor. Recepția se face pe bază de proces verbal de recepție încheiat la sediul consignatarului. Cheltuielile de transport cad în sarcina consignatului.
- să plătească consignatarului comisionul convenit.

Art. 8. Drepturile consignatului:

- consignantul este proprietarul bunurilor încredințate în consignație dispunând oricând de ele, putând reține bunurile parțial sau total, fără preaviz și fără despăgubiri, transportul fiind în sarcina sa.
- dreptul de a controla și inventaria în orice moment bunurile încredințate consignatarului.
- dreptul de a revoca în orice moment contractul.
- dreptul de a modifica în mod unilateral condițiile de vânzare.

Art. 9. Obligațiile consignatarului:

- să vândă bunurile încredințate la prețurile și în condițiile stabilite de consignant;
- să achite consignatului prețurile convenite pe măsura vânzării bunurilor;
- să asigure bunurile la o societate de asigurări agreată de consignant;
- să asigure păstrarea și conservarea bunurilor în ambalajele originale cu menținerea etichetelor sau a altor însemne necesare pentru identificare. Toate cheltuielile de conservare, desfacere și transport către clienți cad în sarcina consignatarului;
- să nu vândă pe credit bunurile încredințate spre vânzare.
- să-l înștiințeze pe consignant asupra vânzărilor de câte ori este solicitat de către acesta;
- să restituie la cerere consignatului bunurile nevândute până în acel moment.

- să restituie bunurile primite în consignatie la expirarea termenului pentru care a fost încheiat contractul, dacă nu au fost vândute în termenul de ..... zile stabilit la art. 4.

Art. 10. Drepturile consignatarului:

- să refuze primirea bunurilor dacă acestea sunt necorespunzătoare calitativ;
- să rețină din prețul de vânzare a bunului comisionul convenit.

VI. Garanția bunurilor vândute

Art. 11. Garanția bunurilor vândute este asigurată de consignant pe o perioadă de .....luni.

VII. Clauze penale

Art. 12. Dacă după expirarea termenului de prelungire a contractului bunurile nevândute nu sunt ridicate de consignant, acesta va plăti o penalitate de .....%/zi de întârziere, calculată la valoarea prețului convenit consignantului. În momentul în care valoarea penalităților egalează valoarea bunurilor nevândute consignantul se declară de acord ca acestea să devină proprietatea consignatarului. Din acest moment consignatarul poate dispune nelimitat de aceste bunuri.

Art. 13. Nerespectarea totală sau parțială a unei clauze contractuale obligă partea în culpă să plătească daune interese.

VIII. Forța majoră

Art. 14. Forța majoră apără de răspundere partea care o invocă în condițiile legii. Partea care o invocă este obligată să transmită o notificare scrisă în termen de ..... zile de la apariția cazului de forță majoră însoțită de acte justificative.

Art. 15. Dacă în termen de .... forța majoră nu încetează părțile pot să-și notifice încetarea de drept a contractului fără plata de daune interese.

IX. Litigii

Art. 16. Eventualele litigii în legătură cu prezentul contract vor fi soluționate pe cale amiabilă iar dacă acest lucru nu este posibil părțile se pot adresa unui arbitru al Camerei de Comerț și Industrie a României ori litigiul va fi soluționat pe cale judecătorească de către instanța competentă.

X. Alte clauze

.....

XI. Prezentul contract s-a încheiat la sediul Consignatului în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Data semnării.....

Consignant,
prin reprezentant,

.....

Anexa la contractul nr. .... / .....

Consignatar,
prin reprezentant,

.....

Nr. crt.	Denumire (cod) produs	U.M.	Cantitate	Prețul convenit consignatului	Comisionul consignatarului	Prețul de vânzare al bunurilor (fără TVA)

Adrese de Internet utile:

<http://www.cdep.ro>

<http://www.just.ro>

<http://www.csj.ro>

<http://www.indaco.ro>

<http://www.ctce.ro>

Secțiunea a V-a: Contractul de locațiune

Definiție. Contractul de locațiune este acel contract prin care o parte numită locator, se obligă să asigure unei alte persoane numită locatar, folosința pe un termen determinat a unui bun, în schimbul unui preț denumit chirie.

Generalități. Contractul de locațiune este reglementat de art. 1410 – 1490 C. civ., nefiind un contract comercial special. Varietățile contractului de locațiune sunt cuprinse fie în Codul Civil fie în legi speciale. Locațiunea este denumită arendare atunci când obiect al ei este un bun agricol și închiriere dacă bunul este o locuință. Arendarea face obiectul reglementării prin Legea nr. 16/1994²⁹ iar închirierea locuințelor al Legii nr. 114/1996³⁰ – legea locuinței.

Contractele de locațiune (denumită de cele mai multe ori închiriere, chiar dacă bunul ce face obiectul contractului nu este o locuință), sunt frecvent folosite în activitatea agenților economici, iar atunci când obiectul de activitate al acestora este de închiriere sau subînchiriere a bunurilor proprii sau închiriate, desfășoară fapte de comerț. Închirierea sau subînchirierea de către un comerciant către o terță persoană este faptă de comerț chiar și atunci când bunul ce face obiectul contractului este un imobil.

Și în cazul locațiunii libertatea contractuală este deplină (cu respectarea însă a normelor de drept), părțile putând stabili:

- durata locațiunii;
- chiria și modalitatea de renegociere a acesteia;
- termenele de plată;
- răspunderea pentru distrugerea bunului;
- răspunderea pentru încălcarea clauzelor contractuale – penalități;
- întreținerea bunului;
- repararea bunului;
- reînnoirea contractului;
- pacte comisorii;
- posibilitatea de subînchiriere;
- posibilitatea de schimbare a destinației bunului;
- cine suportă taxele și impozitele.

În cazul locațiunii de imobile se urmărește suplimentar:

- dreptul de a controla bunul și de a verifica plata utilităților;
- garanțiile pentru plata utilităților;
- răspunderea pentru incendiu.

²⁹ Publicată în M. Of. nr. 91/1994; completată și modificată prin Legea nr. 58/1995, Legea nr. 65/1998, O.U.G. nr. 157/2002 și Legea nr. 350/2003.

³⁰ Republicată în M. Of. nr. 393/1997.

În cazul locațiunii de mașini și echipamente se vor urmări și:

- starea de uzură;
- modalitățile de livrare a mașinilor și/sau echipamentului;
- răspunderea în caz de furt.

În privința duratei contractului trebuie arătat că sintagma „*termen determinat*” folosită de legiuitor în art. 1410 din Codul civil nu înseamnă că acest tip de contract nu se poate încheia pe durată nedeterminată ci numai faptul că folosința nu poate fi veșnică, legea interzicând locațiunile ereditare.³¹

Caracterele juridice

- a. *Contract consensual*, fiind valabil încheiat prin simplul acord de voință al părților. Forma scrisă este însă necesară *ad probationem*. Dacă executarea unui contract de locațiune a început dar nu există încă înscrisul constatator iar quantumul chiriei este contestat, proba se face cu început de dovadă completată cu martori și prezumții. În această situație pentru stabilirea chiriei se poate cere o expertiză pentru stabilirea prețului, cheltuielile ocazionate de aceasta fiind în sarcina locatarului dacă valoarea rezultată din expertiză este mai mare decât cea oferită de locatar. Dacă locațiunea nu a început și una din părți neagă încheierea contractului, proba cu martori nu este permisă indiferent cât de mic este prețul și chiar dacă s-a plătit arvună.
- b. *Contract comutativ*, întinderea drepturilor și obligațiilor reciproce fiind cunoscută de părți din momentul încheierii contractului.
- c. *Contract sinalagmatic*, deoarece dă naștere la obligații în sarcina ambelor părți. Locatorul se obligă să asigure folosința lucrului închiriat în timp ce locatarul se obligă să plătească prețul locațiunii (chiria).
- d. *Contract cu titlu oneros*, ambele părți urmărind obținerea unui folos patrimonial.
- e. *Contract cu executare succesivă*. Acest element este de esența locațiunii, chiar dacă prețul chiriei s-a achitat anticipat.

Condiții de valabilitate

- a. *Consimțământul părților*. Pentru încheierea valabilă a contractului de locațiune este necesar acordul de voință al părților concretizat în oferta urmată de acceptare.
- b. *Capacitatea părților*. Ambele părți trebuie să aibă cel puțin capacitatea de a încheia acte de administrare, în general contractul de locațiune fiind considerat act de administrare. În situația în care termenul locațiunii unui imobil depășește 5 ani³² iar după unii autori 3 ani³³ actul nu mai este considerat de administrare ci de dispoziție. Dacă se încheie contractul între două societăți comerciale, evident acestea au capacitate de exercițiu deplină.
- c. *Obiect al contractului de locațiune îl constituie bunul închiriat și chiria*. Contractul fiind sinalagmatic dă naștere la două obligații reciproce principale:
  - obligația locatorului de predare a bunului;
  - obligația locatarului de plată a chiriei.

³¹ Francisc Deak, *Tratat de drept civil contracte speciale*, Ed. Actami, București, 1999, p. 188.

³² Francisc Deak, *op. cit.*, p. 189; C.S.J. s. com., dec. nr. 273/1993 în Dreptul nr. 9/1994.

³³ D. Chirică, *Drept Civil. Contracte speciale*, Ed. Lumina Lex, București, 1997, p.174.

Bunul închiriat poate fi atât unul mobil cât și unul imobil. Substanța bunului trebuie să nu se consume prin folosirea sa. Chiar și un bun viitor poate constitui obiect al contractului de locațiune, în cazul nerealizării acestuia contractul își păstrează valabilitatea și locatorul poate fi obligat la plata de daune-interese pentru neexecutarea obligației asumate.

Chiria reprezintă prețul pe care îl plătește locatarul în schimbul dreptului de folosință a bunului. Chiria se poate stabili prin raportare la unități de timp (pe an, lunară, pe zi).

Condiții pe care trebuie să le îndeplinească chiria:

- să fie stabilită de regulă în bani, această condiție nefiind însă obligatorie ca în cazul contractului de vânzare-cumpărare; este permisă și fixarea chiriei sub forma unei alte prestații;
- să fie determinată sau determinabilă; chiria trebuie să fie stabilită în contract prin indicarea unei sume de bani, a prestației sau a elementelor care să permită determinarea sa în viitor.
- să fie reală, nu fictivă sau derizorie. Dacă este derizorie, contractul se poate transforma într-unul de comodat, cu condiția să îndeplinească toate condițiile necesare pentru formarea în mod valabil a unui astfel de contract.

Efectele contractului

1. Obligațiile locatorului

- *obligația de predare a bunului.* Predarea se face la termenul stabilit în contract și în locul prevăzut. Dacă nu există prevederi contractuale se poate cere predarea imediată și la locul unde se găsea bunul în momentul încheierii contractului.

Bunul trebuie predat în starea corespunzătoare destinației pentru care a fost închiriat.

- *obligația de reparare a bunului.* Această obligație derivă din cea de asigurare a folosinței bunului, deci de a putea fi folosit pe întreaga durată a contractului conform destinației convenite. Obligația de reparare intervine atât pentru reparațiile capitale cât și pentru reparații necesare datorită uzurii sau cazului fortuit. Numai reparațiile minore, așa numitele reparații locative sunt în sarcina locatorului. Dacă locatorul nu-și îndeplinește această obligație locatarul are la dispoziție mai multe posibilități:
  - să ceară în justiție îndeplinirea obligației, sub sancțiunea plății de daune;
  - să solicite instanței autorizarea de a efectua el reparațiile în contul locatorului (va reține costul reparațiilor din chirie);
  - să solicite rezilierea contractului.
- *obligația de garanție.* Această obligație are drept conținut:
  - a. abținerea locatorului de la orice fapt personal care ar duce la tulburarea folosinței bunului. Dispoziția aceasta nu se aplică în privința tulburării datorită reparațiilor pe care trebuie să le efectueze locatorul pentru a menține bunul în stare de folosință. Locatarul poate cere totuși rezilierea contractului dacă pierderea folosinței este totală.
  - b. răspunderea locatorului pentru tulburarea cauzată de un terț care invocă un drept, indiferent că ulterior acest drept nu este confirmat în justiție. Pentru tulburări care nu au la bază invocarea unui drept, locatarul are la dispoziție acțiunile posesorii.

- c. garanția pentru vicii. Locatorul răspunde pentru viciile ascunse ale lucrului și pentru pagubele produse locatarului datorită acestora. Răspunderea îi revine chiar și în cazul în care nu a cunoscut acele vicii la momentul încheierii contractului.

Obligația de garanție poate fi modificată prin includerea în contract a unor clauze exoneratoare de răspundere sau, dimpotrivă agravante. Exonerarea de răspundere privește numai plata daunelor, rezilierea contractului putând fi solicitată de locatar.

2. Obligațiile locatarului

- *plata chiriei* se va face la termenele prevăzute în contract. În caz de neexecutare contractul poate fi reziliat sau se poate solicita în justiție executarea silită. Conform art. 1730 C.civ. în cazul locațiunii de imobile, locatorul are privilegiu asupra tuturor mobilelor aparținând locatarului care se găsesc în imobilul închiriat;
- *întrebuințarea bunului* ca un bun proprietar și conform destinației. Obligația de a întrebuința bunul ca un bun proprietar include obligația de a face reparațiile locative și chiar pe cele care nu sunt locative dacă au fost generate de culpa sa. Destinația este cea prevăzută în contract iar în lipsa unei stipulații, cea prezumată după circumstanțe;
- *restituirea bunului* se va face în starea în care a fost primit de către locatar, stare consemnată în general prin proces-verbal de predare. Dacă bunul a suferit degradări datorate forței majore sau vechimii, locatarul nu este răspunzător;
- la închirierea de imobile se urmărește și *răspunderea pentru incendiu*. Aceasta intervine ori de câte ori locatarul nu poate proba că incendiul a izbucnit din caz fortuit, forță majoră, defect de construcție sau de la o casă vecină ori din orice cauză neimputabilă lui;
- *apărarea contra uzurpării*, ceea ce presupune înștiințarea locatorului asupra oricărei tulburări a posesiei și proprietății în termen util, astfel încât locatorul să poată uza de toate acțiunile care îi stau la dispoziție pentru restabilirea situației anterioare.

3. Încetarea contractului

Locațiunea poate înceta în modurile următoare:

1. prin expirarea termenului pentru care a fost încheiat contractul; locațiunea încheiată pe termen determinat încetează de la sine prin împlinirea termenului, fără a fi nevoie de înștiințare prealabilă. Dacă după expirarea termenului locatarul continuă folosirea bunului fără ca locatorul să se opună, operează tacita relocațiune. În baza acesteia se consideră reînnoit contractul pe durată nedeterminată. Pentru a nu opera tacita relocațiune este nevoie de clauză expres menționată în contract sau de anunțarea intenției de a nu mai reînnoi contractul.
2. prin rezilierea contractului; pentru a putea cere rezilierea contractului este necesară punerea în întârziere a debitorului. Condițiile pentru a putea opera rezilierea sunt:
  - să existe o neexecutare importantă a contractului, fie și parțială;
  - să fie imputabilă debitorului;
  - să fie făcută punerea în întârziere.

Rezilierea operează din momentul pronunțării unei hotărâri judecătorești prin care se dispune rezilierea contractului.

3. prin denunțare unilaterală; denunțarea unilaterală a contractelor de locațiune pe termen nedeterminat se face cu respectarea unui termen de preaviz stabilit de

obicei în contract sau în lipsă, după uzurile locului. Denunțarea se face în scris cu confirmare de primire sau dacă se refuză primirea, prin executor judecătoresc;

4. prin desființarea titlului locatorului; desființarea este determinată de imposibilitatea locatorului de a mai asigura folosința bunului. Excepțiile de la această regulă sunt:

- contractele de locațiune încheiate de un uzufructuar rămân valabile maxim 5 ani, chiar dacă uzufructul a încetat;

- contractele cu dată certă încheiate anterior notării în cartea funciară a somației premergătoare vânzării la licitație (art. 498 C. proc. civ.);

- dacă a fost încheiat cu proprietarul aparent de un locator de bună credință;

5. în unele situații prin vânzarea bunului; dacă locatorul vinde bunul închiriat, cumpărătorul este ținut să respecte locațiunea existentă dacă este încheiată prin înscris autentic sau sub semnătură privată dar cu dată certă. Locațiunea încetează ca urmare a vânzării doar dacă încheierea contractului s-a făcut prin înțelegere verbală sau prin înscris sub semnătură privată dar fără dată certă. De menționat că desfacerea contractului nu operează de drept ci este necesară denunțarea contractului cu respectarea termenului de preaviz. Dacă în contract este prevăzută o clauză de desfacere a acestuia în cazul vânzării, contractul va înceta prin efectul acestei clauze. Contractele pe termen mai lung de 3 ani pentru care nu s-a făcut publicitatea imobiliară se reduc la 3 ani.

Model de contract de locațiune

CONTRACT DE LOCAȚIUNE (ÎNCHIRIERE)

Nr...../.....

Părțile contractante.

Între S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de locator, denumită în cele de mai jos Locator

și

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de locatar, denumită în cele de mai jos Chiriaș, au convenit încheierea prezentului contract de locațiune, în următoarele condiții :

II. Obiectul contractului

Art. 1. Locatorul dă și Chiriașul ia în locație bunul imobil (inclusiv piesele de mobilier și dotările prevăzute în procesul verbal anexat la prezentul contract) situat în .....

III. Durata contractului

Art. 2. Închirierea se face pe o perioadă de .....luni, începând cu data de .....

Contractul de închiriere se încheie și produce efecte între părți cu începere de astăzi, data semnării lui.

IV. Restituirea bunului

Art. 3. Data predării bunului imobil de către Chiriaș la expirarea contractului de închiriere este de ..... Chiriașul va preda imobilul Locatorului curat și cu inventarul din anexă complet și în bună stare.

V. Prelungirea contractului

Art. 4. De comun acord, părțile vor putea prelungi perioada de închiriere după cum urmează:

- Chiriașul va beneficia de închirierea imobilului în cauză în continuarea prezentului contract, în condițiile în care se renegociază și se acceptă de către ambele părți atât chiria cât și celelalte condiții specificate în acest contract.

Art. 5. În cazul în care Chiriașul renunță la prezentul contract înainte de termenul de .....luni Locatorul nu va returna diferența de bani aferentă pe perioada nefolosită.

Art. 6 Prelungirea se face prin încheierea unui nou contract (tacita relocațiune nu poate opera).

VI. Prețul locațiunii

Art. 7 Părțile stabilesc o chirie lunară de ...../lună.

VII. Termene de plată

Art. 8 Chiria se achită astfel :

.....

Art. 9 Plata se poate face în numerar la sediul Locatorului sau prin ordin de plată/CEC în contul nr..... deschis la .....

VIII. Drepturile și obligațiile chiriașului

Art. 10. Chiriașul are următoarele drepturi :

-să folosească bunurile date spre închiriere conform scopului declarat

.....

Art. 11. Chiriașul are următoarele obligații:

- să folosească imobilul în bune condiții și potrivit destinației;
- să plătească la timp chiria stabilită, costul electricității, salubrității, apei, gazelor și al convorbirilor telefonice, precum și taxa radio și taxa tv;
- să anunțe și să efectueze în bune condiții lucrările de întreținere precum și reparațiile interioare la spațiile închiriate în cazul în care se deteriorează din vina sa (tâmplării, pardoseli, geamuri, conducte, robineți, instalații electrice, pereți, tavane). Cheltuielile vor fi suportate integral de către chiriaș;
- să nu aducă modificări spațiilor închiriate fără acordul expres al Locatorului;
- să nu subînchirieze în tot sau în parte imobilul unei terțe persoane fizice sau juridice;
- să nu ceseze contractul de închiriere în tot sau în parte.

IX. Drepturile și obligațiile Locatorului

Art. 12. Locatorul are următoarele drepturi :

- să primească, la termenele stabilite și în condițiile stipulate, chiria stabilită la art. 7;
- să reintre în posesia bunurilor date spre închiriere la termenul prevăzut la art. 3 sau art. 14. Reintrarea în posesie se produce automat prin îndeplinirea condițiilor, fără a fi nevoie de nici o formalitate (punere în întârziere, notificare);
- să poată verifica nestingherit efectuarea la timp a plăților pentru electricitate, gaze, telefon, salubritate, apă, etc;

X. Garanții

Art. 13. Locatorul are dreptul să solicite și să primească o garanție de .....lei pentru plata facturii telefonice, electricității, gazelor, etc. Locatorul se obligă să restituie în termen de .....zile sumele rămase după plata facturilor restante.

XI. Încetarea contractului

Art. 14. Încetarea prezentului contract se poate face în următoarele condiții:

a) dacă Locatorul constată că se aduc prejudicii de către Chiriaș prin folosirea necorespunzătoare a spațiului închiriat sau prin neglijență (folosirea în alt scop decât cel prevăzut în contract, deteriorări datorate neglijenței, folosirea de către alte persoane decât personalul firmei, etc.); rezilierea contractului și reintrarea în posesie se face fără notificare, punere în întârziere și nici o altă formalitate.

b) dacă plata chiriei nu se face conform termenelor stabilite se vor aplica majorări de ....% pe zi timp de 15 zile urmând că dacă în acest interval nu a fost plătită chiria, contractul să fie reziliat, fără notificare, punere în întârziere sau altă formalitate.

c) în cazul întârzierii cu mai mult de 15 zile la plata electricității, salubrității, apei, gazelor și convorbirilor telefonice contractul este reziliat, fără notificare, punere în întârziere sau altă formalitate.

Locatorul reîntră în posesia bunurilor la expirarea termenului de 15 zile aferent pct. b) și c), fără a fi nevoie de notificare, punere în întârziere sau altă formalitate.

d) prin ajungerea la termen sau oricând prin acordul părților.

În cazul ajungerii la termen sau al acordului părților, Locatorul reîntră în posesia bunurilor la data ajungerii la termen, respectiv a acordului părților fără a fi nevoie de nici o formalitate.

e) prin denunțare unilaterală cu preaviz de 30 de zile.

XII. Alte clauze

Art. 15. Chiriașul va suporta toate cheltuielile în cazul în care din vina sau neglijența sa se produc avarii și daune (incendiu, inundație) atât spațiului închiriat cât și vecinilor.

Art. 16. Locatorul declară pe propria răspundere că deține în mod legal spațiul care face obiectul contractului de închiriere, acesta nefiind implicat în nici un litigiu, de asemenea nefiind ipotecat.

Art. 17. În cazul în care Chiriașul nu a achitat integral chiria sau alte obligații de plată ce îi revin, se declară de acord cu exercitarea dreptului de retenție al Locatorului asupra bunurilor sale ce se află în spațiul închiriat.

Art. 18. Forța majoră apără de răspundere partea care o invocă în condițiile legii.

Art. 19. Prezentul contract reprezintă voința declarată a părților și are putere de lege între părți. În caz de diferențe, părțile pot apela la orice instanță română pentru soluționarea litigiului, dreptul aplicabil fiind dreptul român în materie de locație.

Art. 20. Prezentul contract de închiriere s-a încheiat în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Semnat de părți astăzi .....

Locator,
prin reprezentant legal
.....

Chiriaș,
prin reprezentant legal
.....

Adrese de internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.http://www.juridicaonline.ro>
7. <http://www.desclex.ro>
8. <http://www.legislativ.ro>

Secțiunea a VI-a: Contractul de comodat

Definiție. Contractul de comodat este acel contract prin care o parte numită comodant se obligă să transmită folosința gratuită și temporară a unui bun individual determinat unei alte părți numită comodatar, care se obligă să îl restituie în natură.

Generalități. Deși contractul de comodat nu este un contract comercial vom face o prezentare succintă a lui, întrucât este un contract folosit frecvent pentru asigurarea unui sediu al societăților comerciale sau a unor bunuri mobile necesare temporar în activitatea unei firme (de ex. automobile, echipamente, utilaje).

Caractere juridice

- a. *Contract real.* Pentru încheierea valabilă a contractului de comodat este necesar atât acordul de voință al părților, cât și predarea efectivă a bunului ce face obiectul contractului. Forma scrisă este necesară ad probationem.
- b. *Contract unilateral,* întrucât dă naștere la obligații numai în sarcina comodatarului.
- c. *Contract cu titlu gratuit,* comodatarul nefiind obligat să plătească contravaloarea uzurii bunului.

Condiții de valabilitate

- a. *Consimțământul părților.* Așa cum am arătat mai sus, pentru încheierea valabilă a contractului este necesar acordul de voință al părților dublat însă de faptul remiterii materiale a bunului individual determinat.
- b. *Capacitatea părților.* Părțile trebuie să aibă capacitate necesară pentru a încheia acte de administrare, contractul nefiind translativ de proprietate.
- c. *Obiectul contractului* poate fi un bun mobil sau unul imobil, dar în ambele cazuri individual determinat.

Efectele contractului

1. Obligațiile părților

a. Obligațiile comodantului

Comodantul are doar două obligații, dar care nu au caracter contractual, ci se pot naște din motive ulterioare încheierii contractului ceea ce determină caracterul lor extra-contractual:

- *obligația de restituire a cheltuielilor pentru conservarea bunului* cu tripla condiție de a fi cheltuieli cu caracter extraordinar, necesar și urgent (art. 1574 C. civ.); temeiul juridic al restituirii îl reprezintă gestiunea de afaceri;

- *obligatia de plată a despăgubirilor* pentru daunele provocate de viciile lucrului, dacă acestea erau cunoscute și nu le-a adus la cunoștința comodatului.

Notă. În cazul vânzării bunului de către comodant, cumpărătorul nu este ținut de respectarea contractului de comodat, întrucât acesta nu îi este opozabil. În cazul în care comodatul este tulburat în privința folosinței bunului se poate angaja răspunderea delictuală a comodantului.

b. Obligațiile comodatului:

- *folosirea bunului ca un bun proprietar*, conform destinației contractuale sau conform naturii bunului;
- *să nu transmită folosința bunului* unei alte persoane, dacă nu este permis în mod expres în contract, întrucât prin formularea din art. 1560 C. civ. se are în vedere folosirea personală a bunului;
- *restituirea bunului*; comodatarul nu este ținut să răspundă pentru uzură, dar dacă bunul s-a deteriorat din culpa sa va fi obligat să-l repare. Restituirea trebuie realizată la termenul prevăzut în contract sau în lipsa acestuia după satisfacerea trebuințelor comodatului. Excepția de la această regulă este reglementată de art. 1573 C. civ., care prevede posibilitatea instanței de a obliga comodatarul la restituirea bunului înainte de expirarea termenului sau satisfacerea trebuințelor sale în cazul în care comodantul are nevoie urgentă de bun dintr-o cauză neprevăzută.
- *suportarea cheltuielilor de folosință.*

3. Răspunderea contractuală

Nerespectarea de către comodatar a obligației de folosire a bunului ca un bun proprietar, conform destinației stabilite în contract sau după natura bunului, atrage răspunderea sa sub forma daunelor-interese sau a suportării riscului pieririi fortuite a bunului. De asemenea constituie motiv de reziliere a contractului.

De la regula conform căreia riscurile sunt suportate de comodant în calitate de proprietar mai există 3 excepții conform cărora comodatarul răspunde pentru deteriorarea sau pierirea fortuită a bunului:

- dacă prelungește folosința peste termenul prevăzut în contract pentru restituirea bunului și nu poate dovedi că lucrul ar fi pierit și la comodant;
- dacă pentru a salva bunul ar fi putut să-l substituie cu unul al său sau dacă își salvează bunul propriu și lasă să piară bunul comodantului;
- dacă bunul a fost evaluat la preluare și prin contract nu a fost exonerat de răspundere.

Încetarea contractului se face prin:

- restituirea bunului;
- rezilierea contractului;
- moartea comodatului.

Model de contract de comodat

CONTRACT DE COMODAT

Nr...../.....

I. Părțile contractante

Între dl/dna.....domiciliat în ....., str. ...., nr. ....,.....identificat cu BI/CI seria ....nr. ....proprietar al autovehiculului, marca ....., serie motor ..... serie șasiu .....an fabricație ..... capacitate cilindrică .....culoare .....înscris în circulație sub nr. ...., dobândit prin cumpărare conform contractului de vânzare cumpărare din data de ..... în calitate de comodant, denumit în cele de mai jos Comodant

și

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de comodatar, denumită în cele de mai jos Comodatar, au convenit încheierea prezentului contract de comodat, în următoarele condiții:

II. Obiectul contractului

Art. 1. Comodantul dă cu titlu de împrumut de folosință în condițiile art. 1560 și urm. Cod Civil SC .....SRL autovehiculul descris mai sus în scopul efectuării unor transporturi în țară și în străinătate.

Art. 2. Comodatarul primește cu titlu gratuit autovehiculul descris mai sus în scopul și condițiile stabilite de părți.

III. Durata contractului

Art. 3. Prezentul contract se încheie pe o perioadă de ....., cu începere de astăzi data semnării contractului.

IV. Drepturile și obligațiile părților

Art. 4. Comodantul a predat bunul ce face obiectul prezentului contract, astăzi data semnării contractului la sediul comodatarului.

Art. 5. Comodatarul se obligă să folosească bunul ca un bun proprietar, conform destinației contractuale.

Art. 6. Comodatarul se obligă să restituie bunul la expirarea duratei contractuale, respectiv în data de ....., în bună stare de funcționare.

Art. 7. Comodatarul nu are dreptul de a transmite folosința bunului unei alte persoane fizice sau juridice, utilizarea acestuia fiind permisă doar de către personalul propriu.

Art. 8. Taxele, impozitele, orice alte cheltuieli ocazionate de exploatarea autovehiculului menționat sunt în sarcina comodatarului.

Art. 9. Comodatarul se obligă să încheie o asigurare CASCO pentru autovehicul.

Art. 10. Comodatarul are drept de retenție asupra bunului până la plata cheltuielilor necesare, extraordinare și urgente făcute pentru conservarea bunului, precum și a despăgubirilor pentru pagubele provocate de viciile bunului.

V. Răspunderea contractuală

Art. 11. Nerespectarea de către comodatar a obligațiilor contractuale atrage răspunderea sub forma daunelor interese.

Art. 12. Autovehiculul este evaluat la suma de ....., riscurile pentru deteriorarea sau pierirea fortuită a bunului fiind suportate de comodatar.

VI. Garanții

Art. 13. Comodantul garantează starea de bună funcționare a bunului în momentul predării, urmând să răspundă pentru pagubele produse comodatarului datorită viciilor bunului.

VII. Încetarea contractului

Art. 14. Încetarea contractului se face prin:

- ajungere la termen ;
- rezilierea contractului; părțile convin ca prezentul contract să poată fi reziliat de comun acord înainte de expirarea termenului prevăzut la art. 3;
- în cazul suspendării sau încetării activității comodantului, precum și în cazul insolvabilității sau falimentului comodatarului;
- prin cumpărarea autovehiculului de către comodatar.

VIII. Litigii

Art. 15. Eventualele litigii în legătură cu prezentul contract vor fi soluționate pe cale amiabilă iar dacă acest lucru nu este posibil litigiul va fi soluționat pe cale judecătorească de către instanța competentă.

IX. Prezentul contract s-a încheiat în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Comodant,

Comodatar,

Adrese de Internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.http://www.juridicaonline.ro>
7. <http://www.desclex.ro>
8. <http://www.legislativ.ro>

Secțiunea a VII-a: Contractul de leasing

Definiție. Leasingul este definit ca fiind operațiunea prin care o parte denumită finanțator, se angajează, la cererea unui utilizator, să-i asigure posesia spre folosință a unui bun, cumpărat sau realizat de finanțator, contra unei redevențe, iar la sfârșitul perioadei de leasing convenite, să respecte dreptul de opțiune al utilizatorului de a dobândi proprietatea bunului la un preț rezidual sau de a prelungi contractul de leasing ori de a înceta raporturile contractuale.³⁴

Operațiunile de leasing și funcționarea societăților de leasing sunt reglementate prin O. G. Nr. 51/1997 – republicată.³⁵

Deși art. 1 din ordonanță face referire la operațiunile de leasing, din analiza definiției se observă faptul că se definește contractul de leasing, act bilateral și nu operațiunea de leasing care presupune existența a 3 părți: vânzătorul bunului, cumpărătorul bunului, care este finanțator al operațiunii și utilizatorul bunului. Definiția dată în ordonanță se referă deci la contractul de leasing. care este deci contractul prin care „o parte, denumită locator/finanțator, transmite pentru o perioadă determinată dreptul de folosință asupra unui bun al cărui proprietar este, celeilalte părți, denumită utilizator, la solicitarea

³⁴ D. Clocotici, Gh. Gheorghiu, *Operațiunile de leasing*, ed. a II-a, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p.16

³⁵ M. Of., Partea I, nr. 9 din 12 ianuarie 2000.

acesteia, contra unei plăți periodice, denumită rată de leasing, iar la sfârșitul perioadei de leasing locatorul/finanțatorul se obligă să respecte dreptul de opțiune al utilizatorului de a cumpăra bunul, de a prelungi contractul de leasing ori de a înceta raporturile contractuale. Utilizatorul poate opta pentru cumpărarea bunului înainte de sfârșitul perioadei de leasing, dacă părțile convin astfel și dacă utilizatorul achită toate obligațiile asumate prin contract.”

O definiție a contractului de leasing poate fi următoarea: *contractul de leasing este acel contract prin care o parte, denumită locator/finanțator, transmite pentru o perioadă determinată de timp dreptul de folosință asupra unui bun al cărui proprietar este sau pe care îl va produce ori îl va achiziționa de la un terț furnizor unei alte părți, denumită utilizator, contra unei plăți periodice, denumită rată de leasing, cu dreptul utilizatorului de a opta pentru cumpărarea bunului, restituirea sa ori continuarea folosirii acestuia*³⁶.

Generalități

Avantajele operațiunii de leasing sunt multiple:

- a. producătorul își asigură desfacerea produselor proprii;
- b. finanțatorul obține câștiguri din rata de leasing care include taxa de management pentru administrarea și gestionarea contractului;
- c. asigurătorul obține venituri din prima de asigurare;
- d. utilizatorul obține operativ și relativ simplu bunurile de care are nevoie, este degrevat de cheltuiala mare pe care o presupune achiziționarea prin cumpărare a bunului și dispune de tripla opțiune la expirarea termenului de leasing: de a continua leasingul, de a restitui bunul sau de a-l cumpăra la prețul ratei reziduale. În această ultimă variantă este de reținut faptul că taxele vamale vor fi suportate la nivelul valorii reziduale și numai la sfârșitul perioadei de leasing (dacă bunul este importat). De asemenea rata lunară de leasing este deductibilă fiscal.

Părțile care participă la o operațiune de leasing sunt:

- *producătorul sau furnizorul*. Producător este persoana juridică ce realizează un produs pe care îl vinde unei societăți de leasing. Teoretic și o persoană fizică poate fi producător.

Noțiunea de furnizor include atât producătorul cât și un mandatar al acestuia. În cazul leasingului imobiliar furnizor este constructorul imobilului.

- *finanțator* este societatea de leasing care cumpără bunurile ce fac obiectul contractului. Legea folosește și termenul de *locator* care desemnează persoana care pune la dispoziția utilizatorului bunul; noțiunea de locator se poate folosi în cazul leasingului imobiliar cu clauză irevocabilă de vânzare dar și în cazurile în care chiar societatea de leasing are în patrimoniul său bunuri pe care le dă în leasing sau când producătorul bunurilor asigură finanțarea încheind în mod direct contractele cu utilizatorii;
- *utilizatorul* poate fi o persoană fizică sau juridică ce preia folosința bunurilor și care poate exprima opțiunea de cumpărare a bunului, de continuare a leasingului sau de încetare a relațiilor contractuale.

Leasingul este o operațiune comercială complexă care presupune existența mai multor contracte și anume:

³⁶ Gabriel Tița – Nicolescu, *Regimul juridic al operațiunilor de leasing*, Ed. All Beck, București, 2003, p.78.

- un contract de vânzare-cumpărare încheiat între producător/furnizor în calitate de vânzător și finanțator în calitate de cumpărător;
- un contract în folosul unei alte persoane³⁷;
- un contract de locațiune încheiat între finanțator în calitate de locator și utilizator în calitate de locatar;
- un contract de mandat încheiat între finanțator și utilizator; prin acest contract finanțatorul (mandant) îl împuternicește pe utilizator (mandatar) să verifice calitatea și conformitatea bunului livrat de furnizor cu cerințele comenzii date. Și acest contract poate fi inclus sub forma unei clauze în contractul de leasing propriu-zis.
- un contract de asigurare încheiat între utilizator sau finanțator și o societate de asigurări;
- promisiune unilaterală de vânzare făcută de finanțator.

Operațiunea de leasing nu presupune încheierea în mod distinct a tuturor acestor contracte, unele dintre ele putând fi incluse sub forma clauzelor în cuprinsul celorlalte contracte. La realizarea operațiunii de leasing participă în general trei părți³⁸:

- producătorul/furnizorul care este vânzător în primul contract;
- finanțatorul care este cumpărător în primul contract și locator în cel de-al treilea;
- utilizatorul care este locatar în al treilea contract;

Dacă furnizorul/producătorul este în același timp și finanțator³⁹ operațiunea se desfășoară doar între doi parteneri.

Contractul de leasing este numai o parte a operațiunii de leasing. Atunci când contractul de leasing se negociază, trebuie avute în vedere:

- perioada de leasing;
- valoarea ratelor și modalitatea de plată;
- riscul contractual;
- cine plătește primele de asigurare;
- în sarcina cui cad cheltuielile privind asigurarea stării corespunzătoare de folosință;
- termenul la care se poate face opțiunea utilizatorului;
- valoarea reziduală de leasing la care poate fi achiziționat bunul;
- garanțiile contractuale;
- forța majoră etc.

După natura bunurilor ce fac obiectul contractului de leasing acesta poate fi mobilier sau imobiliar. Leasingul mobilier și imobiliar sunt reglementate, așa cum am arătat mai sus, de O.G. nr. 51/1997. Leasingul imobiliar mai este prevăzut de două acte normative

---

³⁷ Gabriel Tița-Nicolescu, *ibid.*, p.51 arată că acest contract este inclus sub forma unei singure clauze în contractul de vânzare-cumpărare încheiat între furnizor și finanțator și presupune obligarea furnizorului (promitent) față de finanțator (stipulant) de a pune la dispoziția utilizatorului (beneficiar) bunul ce constituie obiectul contractului de vânzare-cumpărare. Această opinie nu poate fi împărtășită deoarece temeiul juridic al folosinței bunului de către utilizator este chiar contractul de leasing prin care se pune la dispoziția acestuia bunul, ca detentor precar; drepturile din contractul de vânzare-cumpărare se nasc în patrimoniul finanțatorului, nu al utilizatorului. Acțiunea directă pe care o are utilizatorul împotriva furnizorului nu este efectul contractului de vânzare-cumpărare ci se naște prin lege (art. 12. lit. a din O.G. nr. 51/1997).

³⁸ Vasile Pătulea, Corneliu Turianu, op. cit., p. 130.

³⁹ De exemplu S.C. ROMAN S.A .

speciale care stabilesc modalitatea de desfășurare a acestei operațiuni în cazul privatizării societăților comerciale de stat, a companiilor naționale și regiilor autonome. Leasingul privește anumite active care sunt disponibile pentru astfel de operațiuni. Cele două variante ale leasingului imobiliar cu clauză irevocabilă de vânzare sunt reglementate de O.G. nr. 88/1997⁴⁰ și respectiv, Legea nr. 133/1999.⁴¹

O.G. nr. 88/1997 – modificată și aprobată prin Legea nr. 99/1999 prevede încheierea contractelor de leasing imobiliar cu clauză irevocabilă de vânzare în art. 24 și 27:

Art. 24. - (1) *„Societățile comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar majoritar pot vinde sau încheia contracte de leasing imobiliar pentru active aflate în proprietatea lor, cu aprobarea adunării generale a acționarilor sau a consiliului de administrație, după caz, în condițiile stabilite prin normele metodologice emise în aplicarea prezentei ordonanțe de urgență.*

Art. 27. - (1) *„Societățile comerciale, și regiile autonome, care au în derulare contracte de locație de gestiune, de închiriere sau de asociere în participațiune, pot vinde sau încheia contracte de leasing imobiliar cu clauză irevocabilă de vânzare, prin negociere directă cu locatarii sau asociații în situațiile în care aceștia au efectuat investiții în activele pe care le utilizează reprezentând mai mult de 15% din valoarea acestor active. În acest caz, din prețul de vânzare se scade valoarea investițiilor pe bază de raport de evaluare acceptat de părți.”*

Legea nr. 133/1999 cuprinde și ea dispoziții cu privire la leasingul imobiliar în privința accesului prioritar al IMM –urilor la activele disponibile (neutilizate) precum și la posibilitatea de transformare a contractului de închiriere sau locație de gestiune în contract de leasing cu clauză irevocabilă de vânzare.

Pot beneficia de prevederile legii întreprinderile mici și mijlocii, definite de art. 4 din Legea nr. 133/1999 după cum urmează:

(1) *Întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în sfera producției de bunuri materiale și servicii se definesc, în funcție de numărul mediu scriptic anual de personal, după cum urmează:*

- a) până la 9 salariați - microîntreprinderi⁴²;*
- b) între 10 și 49 de salariați - întreprinderi mici;*
- c) între 50 și 249 de salariați - întreprinderi mijlocii.*

(2) *Nu se încadrează în prevederile prezentei legi societățile bancare, societățile de asigurare și reasigurare, societățile de administrare a fondurilor financiare de investiții, societățile de valori mobiliare și societățile cu activitate exclusivă de comerț exterior.*

(3) *Nu beneficiază de prevederile prezentei legi societățile comerciale care au ca acționar sau asociat persoane juridice care îndeplinesc cumulativ următoarele două condiții:*

- a) au peste 250 de angajați;*
- b) dețin peste 25% din capitalul social.*

(4) *Beneficiază de prevederile prezentei legi întreprinderile mici și mijlocii care realizează o cifră de afaceri anuală echivalentă cu până la 8 milioane euro.*

De remarcat instituirea obligativității de încheiere a contractului de leasing imobiliar în sarcina societăților comerciale cu capital majoritar de stat, a companiilor naționale,

⁴⁰ Publicată în M. Of. nr. 381/1997, modificată și completată prin Legea nr. 99/1999 (publicată în M. Of. nr. 236/1999), Legea nr. 379/2001 (publicată în M. Of. nr. 386/2001) și Legea nr. 444/2001 (publicată în M. Of. nr. 409/2001).

⁴¹ Publicată în M. Of. nr. 349/1999.

⁴² Pentru a fi considerată microîntreprindere, o societate comercială trebuie să aibă minim un salariat.

precum și a regiilor autonome, dacă acest lucru este solicitat de persoanele juridice care îndeplinesc condițiile impuse de lege.

Caracterele juridice

- a. *Contract sinalagmatic;*
- b. *Contract cu titlu oneros;*
- c. *Contract consensual, forma scrisă fiind necesară ad probationem; în cazul leasing-ului imobiliar este necesară pentru îndeplinirea formalităților de publicitate imobiliară, prin înscrierea în cartea funciară;*
- d. *Contract comutativ;*
- e. *Contract cu executare succesivă.*

Condiții de valabilitate

- a. *Consimțământul părților.* Pentru încheierea valabilă a contractului de vânzare-cumpărare este necesar acordul de voință al părților.
- b. *Capacitatea părților.* Finanțatorul/locatorul nu poate fi decât o societate comercială, având capacitate deplină de exercițiu, și cu respectarea specialității capacității de folosință având în vedere și faptul că legea dispune în mod expres ca obiectul de activitate al societății să fie desfășurarea operațiunilor de leasing (O.G. nr. 51/1997 republicată). Condiție suplimentară: capitalul social minim de 500 milioane lei trebuie subscris și vărsat la înființare. Condiția privind obiectul de activitate și cea privind capitalul social minim nu mai trebuie urmărite în cazul leasing-ului imobiliar cu clauză irevocabilă de vânzare, dar pentru încheierea contractului conform prevederilor O.G. nr. 88/1997 aprobată și modificată prin Legea nr. 99/1999, precum și a H.G. nr. 577/2002 (normele de aplicare) este necesară aprobarea Adunării Generale a Asociaților, a Consiliului de Administrație, a Ministerului de resort sau a organelor Administrației publice, după caz. Utilizatorul indiferent că este persoană fizică sau juridică, comerciant sau necomerciant, trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu.
- c. *Obiectul contractului* îl constituie orice bunuri mobile sau imobile, cu excepția înregistrărilor audio și video, a pieselor de teatru, a manuscriselor și a drepturilor de autor, pe de o parte, și valoarea ratelor de leasing, pe de altă parte. Bunul trebuie să existe sau să poată exista în viitor, iar prețul reprezentat de ratele de leasing trebuie să îndeplinească toate condițiile pe care le îndeplinește prețul în general.

Efectele contractului

1. Obligațiile părților

Societatea de leasing, în calitate de locator, este obligată conform art. 9 din O.G. nr. 51/1997- republicată:

- a) *să respecte dreptul utilizatorului de a alege furnizorul, potrivit necesităților;*
- b) *să încheie contract de vânzare-cumpărare cu furnizorul desemnat de utilizator, în condițiile expres formulate de către acesta;*
- c) *să încheie contract de leasing cu utilizatorul și să transmită acestuia, în temeiul contractului de leasing, toate drepturile derivând din contractul de vânzare-cumpărare, cu excepția dreptului de dispoziție;*
- d) *să respecte dreptul de opțiune al utilizatorului, care constă în posibilitatea de a opta pentru prelungirea contractului sau pentru achiziționarea ori restituirea bunului;*

e) să îi garanteze utilizatorului folosința liniștită a bunului, în condițiile în care acesta a respectat toate clauzele contractuale;

f) să asigure, printr-o societate de asigurare, bunurile oferite în leasing.

Utilizatorul se obligă (cf. art. 10 al aceleiași ordonanțe):

a) să efectueze recepția și să primească bunul la termenul stipulat în contractul de leasing;

b) să exploateze bunul conform instrucțiunilor elaborate de către furnizor și să asigure instruirea personalului desemnat să îl exploateze;

c) să nu greveze de sarcini bunul care face obiectul contractului de leasing fără acordul finanțatorului;

d) să efectueze plățile cu titlu de rată de leasing în cuantumul valoric stabilit și la termenele prevăzute în contractul de leasing;

e) să suporte cheltuielile de întreținere și alte cheltuieli care decurg din contractul de leasing;

f) să își asume pentru întreaga perioadă a contractului, în lipsa unei stipulații contrare, totalitatea obligațiilor care decurg din folosirea bunului direct sau prin prepușii săi, inclusiv riscul pierderii, distrugerii sau avarierii bunului utilizat, din cauze fortuite, și continuitatea plăților cu titlu de rată de leasing până la achitarea integrală a valorii contractului de leasing;

g) să permită finanțatorului verificarea periodică a stării și a modului de exploatare a bunului care face obiectul contractului de leasing;

h) să îl informeze pe finanțator, în timp util, despre orice tulburare a dreptului de proprietate, venită din partea unui terț;

i) să nu aducă modificări bunului fără acordul finanțatorului;

j) să restituie bunul în conformitate cu prevederile contractului de leasing.

2. Riscul contractual

Conform aliniatului 2 art. 14 din O.G. 51/1997 republicată „finanțatorul nu răspunde dacă bunul care face obiectul contractului de leasing nu este livrat utilizatorului”. Din acest motiv utilizatorul are acțiune directă împotriva vânzătorului cu privire la livrarea bunului, precum și la calitatea sa, asistența tehnică și service-ul în garanție și post garanție. Ordonanța reglementează în acest mod răspunderea furnizorului față de utilizator sub aspectele menționate anterior, deși utilizatorul nu este parte în contractul de vânzare – cumpărare.

Același act normativ stabilește în art. 10 lit. f, faptul că utilizatorul va suporta riscul pierderii, distrugerii sau avarierii bunului datorat unui caz fortuit.

3. Încetarea contractului

- prin ajungerea la termen și restituirea bunului;
- prin ajungerea la termen și cumpărarea bunului la valoarea reziduală;
- prin rezilierea contractului ca urmare a nerespectării obligațiilor contractuale sau a desființării contractului de vânzare-cumpărare dintre furnizor și utilizator;
- prin acordul părților.

Model de contract de leasing

CONTRACT DE LEASING

Nr...../.....

I. Părțile contractante

Între S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de locator, denumită în cele de mai jos Locator

și

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de utilizator, denumită în cele de mai jos Utilizator, au convenit încheierea prezentului contract de locațiune, în următoarele condiții:

II. Obiectul contractului

Art. 1. Obiectul contractului constituie închirierea de către Locator, Utilizatorului în sistem leasing a echipamentelor având următoarele elemente de identificare:

Nr. crt.	Denumirea echipamentului (Cod produs)	U.M.	Preț/bucată	Valoare fără TVA
Valoarea totală a bunurilor				

Art. 2. Echipamentele vor fi amplasate la următoarele adrese:

Nr. crt.	Denumirea echipamentului (Cod produs)	Adresa

III. Durata contractului

Art. 3. Contractul se încheie pe o durată de .....ani, începând cu data de .....până la data de .....

Art. 4. Părțile contractante pot conveni prelungirea prezentului contract prin act adițional.

IV. Valoarea contractului, plata și modalități de plată

Art. 5. Valoarea produselor este ....., valoare fără TVA.

Art. 6. Valoarea finanțată este .....

Art. 7. Utilizatorul va plăti un avans de 10% din valoarea produselor adică..... valoare fără TVA.

Art. 8. Diferența de curs înregistrată din data efectuării plății de către Utilizator Locatorului și data efectuării plății de către Locator furnizorului, va fi suportată de Utilizator și plătită de acesta Locatorului în termen de 3 zile bancare de la facturare.

Art 9. Valoarea reziduală (valoarea de transfer a dreptului de proprietate asupra produselor de la Locator la Utilizator) este de 20% din valoarea produselor, adică .....valoare fără TVA și este inclusă în valoarea totală a contractului.

Art. 10. Pentru finanțarea în regim de leasing financiar a produselor Locatorul va percepe o dobândă de finanțare anuală de.....

Art. 11. Taxa de administrare este de .....% din valoarea finanțată fără TVA.

Art. 12. Prima de asigurare este de ....% și este suportată de Utilizator.

Art. 13. Ratele de leasing sunt exprimate în .....și au următorul grafic de rambursare:

Nr. rată	Data rată	Capital	Dobândă	Capital + Dobândă	TVA	Total

Art. 14. Plata se va face prin ordin de plată în contul Locatorului nr. ...., deschis la .....Plățile se vor efectua în echivalent ROL, la cursul B.N.R. din ziua plății.

Art. 15. Data de plată a avansului este ....., iar ratele lunare se vor achita conform graficului de plată prevăzut la art. 13.

V. Garanții

Art. 16. Garanția pentru bunurile ce fac obiectul prezentului contract este asigurată de furnizor, iar service-ul în perioada de garanție se efectuează numai de personalul autorizat de furnizor.

VI. Obligațiile părților

Art. 17. Locatorul se obligă să respecte dreptul de opțiune al Utilizatorului exprimat la sfârșitul perioadei de leasing, precum și liniștită folosință a bunului.

Art. 18. Utilizatorul se obligă:

- să efectueze recepția bunurilor la preluare și să-l exploateze conform instrucțiunilor furnizorului;
- să suporte cheltuielile de întreținere a echipamentelor;
- să permită finanțatorului verificarea periodică a echipamentelor;
- să nu greveze cu sarcini bunurile ce fac obiectul prezentului contract;

VII. Asigurarea bunurilor

Art. 19. Bunurile ce fac obiectul contractului sunt asigurate în totalitate de societatea de asigurări agreată de Locator, plata primelor de asigurare urmând a fi făcută de utilizator în rate trimestriale. Prima rată se plătește o dată cu avansul. Plățile se fac prin intermediul Locatorului.

Art. 20. Utilizatorul are obligația întocmiri formalităților necesare pentru încheierea asigurării, constatarea pagubelor și recuperarea daunelor.

Art. 21 Polițele de asigurare fac parte integrantă din contract.

VIII. Răspunderea contractuală

Art. 22. Pentru neexecutarea în totalitate sau în parte, ori pentru executarea necorespunzătoare a obligațiilor prevăzute în contract părțile datorează penalități după cum urmează:

- pentru întârzierea în executarea și predarea spre folosință a bunurilor Locatorul datorează Utilizatorului penalități în valoare de .....%/zi pentru fiecare zi de întârziere calculate la valoarea totală a contractului (exclusiv TVA)
- dacă Utilizatorul nu achită la termen avansul, taxa de administrare, și prima de asigurare datorează penalități de ....%/zi de întârziere din contravaloarea avansului, taxei de administrare sau primei de asigurare.

Neplata la termen a ratelor lunare obligă Utilizatorul la penalități de ....%/zi de întârziere din valoarea rămasă de plată. Întârzierea cu mai mult de 60 de zile a plății unei rate duce la rezilierea de plin drept a contractului fără nici o altă formalitate, Utilizatorul fiind obligat să restituie imediat bunul Locatorului.

IX. Alte clauze

Art. 23. Prezentul contract constituie titlu executoriu pentru predarea bunului în cazul rezilierii contractului din vina exclusivă a Utilizatorului precum și la sfârșitul perioadei de leasing dacă acesta nu a optat pentru cumpărarea bunului sau prelungirea contractului.

Art. 24. Locatorul se obligă să respecte dreptul de opțiune al utilizatorului de a cumpăra bunurile ce fac obiectul contractului, de a continua sau de a înceta relațiile contractuale. Transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor se va realiza numai după încasarea de către locator a tuturor sumelor convenite prin contract.

Art. 25. Utilizatorul va permite aplicarea pe echipamente, la loc vizibil, a unui autocolant inscripționat cu datele Locatorului care să ateste faptul că bunurile aparțin acestuia din urmă.

Art. 26. Utilizatorul nu poate înstrăina echipamentele fără acordul scris al locatorului.

Art. 27. Echipamentele pot fi închiriate unei terțe persoane sau pot fi exploatate în comun cu aceasta numai cu acordul expres, scris, al Locatorului și numai în urma transmiterii către Locator a unei notificări prin care sunt comunicate datele de identificare a terței persoane.

Art. 28. Notificările și orice înștiințări către Locator se vor transmite cu confirmare de primire pe adresa.....

Art. 29. Notificările și orice înștiințări către Utilizator se vor transmite cu confirmare de primire pe adresa.....

X. Modificarea contractului

Art. 30. Orice modificare a clauzelor prezentului contract se poate face numai cu acordul scris al ambelor părți, prin act adițional.

XI. Încetarea contractului

Art. 31. Încetarea prezentului contract se poate face prin:

- ajungerea la termen și restituirea bunului;
- ajungerea la termen și cumpărarea bunului la valoarea reziduală;
- rezilierea contractului ca urmare a nerespectării obligațiilor contractuale sau a desființării contractului de vânzare-cumpărare dintre furnizor și locator;
- acordul părților.

XII. Litigii

Art. 32. Eventualele litigii în legătură cu prezentul contract vor fi soluționate pe cale amiabilă iar dacă acest lucru nu este posibil părțile se pot adresa unui arbitru al Camerei de Comerț și Industrie a României ori litigiul va fi soluționat pe cale judecătorească de către instanța competentă.

XIII. Prezentul contract s-a încheiat la sediul Locatorului în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Data semnării.....

Locator,
Prin reprezentant,
.....

Utilizator,
Prin reprezentant,
.....

Adrese de Internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.http://www.juridicaonline.ro>
7. <http://www.desclex.ro>
8. <http://www.legislativ.ro>

Secțiunea a VIII-a: Contractul de franchising

Definiție. Contractul de franchising este acel contract prin care o parte, numită francizor, cedează unei alte persoane numită beneficiar (francizer) dreptul de a exploata sau de a dezvolta o afacere, un produs, o tehnologie sau un serviciu.

Generalități. Operațiunile de franciză sunt reglementate prin O.G. nr. 52/1997 – privind regimul juridic al francizei⁴³.

Francizorul este, de regulă, proprietarul unei mărci de renume într-un anumit domeniu și pe un anumit teritoriu, desfășurând o activitate de succes și care are interesul de a-și dezvolta sfera de afaceri. Prin intermediul contractului de franchising el oferă dreptul de a produce sau vinde anumite bunuri ori de a presta anumite servicii sub marca sa, francizerul beneficiind de renumele, asistența și know-how-ul francizorului. Practic este pusă la dispoziție o rețetă de succes contra unui preț constând dintr-o sumă inițială precum și din redevențe.

Pentru promovarea afacerii, francizorul transmite beneficiarului experiența sa, sistemul de know-how, metodele secrete comerciale, copy-right-ul și pune la dispoziție rețelele de aprovizionare, desfacere, sistemul de asistență tehnică și publicitate.⁴⁴

Rețeaua de franciză cuprinde un ansamblu de raporturi contractuale între un francizor și mai mulți beneficiari, în scopul promovării unei tehnologii, unui produs sau serviciu, precum și pentru dezvoltarea producției și distribuției unui produs sau serviciu.

Avantajele acestei operațiuni sunt:

- pentru francizor – penetrarea pe noi piețe, promovarea și sporirea renumelui său precum și încasarea de redevențe din profiturile realizate de beneficiar;
- pentru beneficiar – o activitate independentă, cu un succes constatat pe alte piețe, risc scăzut al investiției, folosirea unei infrastructuri a afacerii creată de francizor.

Francizorul poate oferi dreptul de exploatare a unui singur produs, a unei tehnologii sau serviciu ori a unei afaceri în ansamblul său. Pentru dezvoltarea și viabilitatea afacerii el realizează atât pregătirea inițială a beneficiarului cât și instruirea ulterioară a acestuia, punând la dispoziție capacitățile sale de instruire și asistență.

Pentru a putea aprecia corect succesul financiar al produselor sau serviciilor care vor forma obiectul contractului și pentru a putea previziona dezvoltarea acestora, este necesar ca beneficiarul să aibă acces la informații corecte și complete furnizate de francizor

⁴³ Publicată în M. Of. nr. 224/1997; ordonanța a fost aprobată cu modificări prin Legea nr. 79/1998 și republicată în M. Of. nr. 180/1998.

⁴⁴ Vasile Pătulea, Corneliu Turianu, *op. cit.*, p.135.

cu privire la rezultatele activității, tehnologiile transferabile, redevențe, prețuri impuse, teritoriul pe care se va desfășura activitatea, durata contractului, eventuala exclusivitate, condițiile reînnoirii contractului sau posibilitatea cesionării lui.

După încetarea contractului pot fi impuse obligații fostului partener - beneficiar prin includerea unor clauze de confidențialitate care să protejeze francizorul de concurență.

Caracterele juridice

- a. *Contract consensual*, fiind valabil încheiat prin acordul de voință al părților. Forma scrisă este necesară *ad probationem*.
- b. *Contract sinalagmatic*, deoarece dă naștere la obligații în sarcina ambelor părți.
- c. *Cu titlu oneros*, ambele părți urmărind obținerea unui folos patrimonial.

Condiții de valabilitate

- a. *Consimțământul părților*. Pentru încheierea valabilă a contractului de franciză este necesar acordul de voință al părților. Întrucât legea nu prevede încheierea contractului într-o anumită formă rezultă că forma scrisă este cerută *ad probationem*.
- b. *Capacitatea părților*. Atât francizorul cât și beneficiarul sunt comercianți și trebuie să aibă capacitatea de a realiza fapte de comerț. Beneficiarul poate fi persoană fizică sau juridică.
- c. *Obiectul contractului*. Obiect al contractului de franciză îl constituie transmiterea dreptului de a comercializa un produs, de a exploata și dezvolta o afacere, o tehnologie sau un serviciu în schimbul unui preț denumit redevență. Contractul fiind sinalagmatic dă naștere la două obligații reciproce principale:
  - de transfer a dreptului de comercializare a produsului și exploatare a afacerii, tehnologiei sau serviciilor; odată cu acest transfer se acordă tot sprijinul din partea francizorului prin pregătirea inițială, promovarea mărcii al cărei proprietar este, transferul know-how-ului, rețetelor, etc.;
  - de plată a taxei de intrare în rețea și a redevenței.

În strânsă conexiune cu aceste obligații se află și cele privind confidențialitatea și neconcurența.

Efectele contractului

1. Obligațiile părților

a. Obligațiile francizorului:

- anterior încheierii contractului să *pună la dispoziția* potențialului beneficiar a tuturor *informațiilor necesare* pentru ca acesta să poată lua decizia încheierii contractului în deplină cunoștință de cauză;
- să *confere beneficiarului dreptul de a exploata* ori de a dezvolta o afacere, un produs, o tehnologie sau un serviciu;
- să *pună la dispoziția beneficiarului know-how-ul* de care dispune în vederea menținerii identității și reputației rețelei de franciză;
- să *asigure asistență tehnică permanentă*;
- să *asigure beneficiarului o pregătire inițială* pentru exploatarea mărcii înregistrate;
- să *utilizeze personal și mijloace financiare pentru promovarea mărcii sale*, cercetării și inovației, asigurând dezvoltarea și viabilitatea produsului.

b. Obligațiile beneficiarului:

- să plătească taxa de intrare în rețea și redevențele, în condițiile și termenele stipulate în contract;
- să dezvolte rețeaua de franciză și să mențină identitatea sa comună, precum și reputația acesteia;
- să furnizeze francizorului orice informație de natură a facilita cunoașterea și analiza performanțelor și a situației reale financiare, pentru a asigura o gestiune eficientă în legătura cu franciza;
- să nu divulge la terțe persoane know-how-ul furnizat de către francizor, atât pe toata durata contractului de franciză, cât și ulterior.

3. Răspunderea contractuală

De menționat beneficiul legal prevăzut de art. 7 din O.G. nr. 52/1997 – republicată. În cazul încălcării clauzelor contractuale legea dă dreptul beneficiarului de a remedia într-un termen „rezonabil” acele încălcări ale contractului notificate în scris de către francizor. Întrucât termenul rezonabil nu este definit, rămâne ca în caz de litigiu acesta să fie interpretat de instanță în funcție de încălcarea obligației și eventual conform uzurilor.

4. Încetarea contractului

Încetarea contractului se poate face prin ajungere la termen sau reziliere. Rezilierea se face de obicei cu acordarea unui termen de preaviz și numai dacă se prevede în mod expres în contract, fără preaviz.

Model de contract de franchising

CONTRACT DE FRANCHISING

Nr. .... / .....

I. Părțile contractante

Între S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de francizor, denumită în cele de mai jos Francizor

și

S.C.....S.R.L. cu sediul în....., înmatriculată la Registrul Comerțului sub nr. ...., cod unic de înregistrare....., cont nr.....deschis la....., reprezentată de ....., în calitate de beneficiar, denumită în cele de mai jos Beneficiar,

s-a încheiat prezentul contract.

II. Definirea termenilor

Prin „produse” părțile înțeleg produsul sau produsele stabilite în anexa ce face parte integrantă din prezentul contract.

Prin „spațiile proprii” se înțeleg spațiile de producție sau magazine pe care beneficiarul le deschide în teritoriu conform prezentului contract.

Prin „teritoriu” se înțelege zona geografică determinată de ..... în care beneficiarul realizează producția și/sau comercializarea prin magazine proprii în condițiile prezentului contract.

Prin „sub numele” părțile înțeleg denumirea mărcii de fabrică, a mărcii de comerț sau numele comercial al francizorului precum și simboluri, sigle, embleme, ținute folosite pentru promovarea produselor și identificarea spațiilor proprii.

III. Obiectul contractului

Art. 1. Francizorul este titularul drepturilor asupra mărcii înregistrată..... și se bucură de un renume deosebit în domeniul ..... Francizorul a dezvoltat un sistem de producție, operare și vânzare a următoarelor produse..... Pentru a face recunoscută marca a cărei proprietar este, francizorul deține un design recunoscut al produselor și un decor care individualizează punctele de vânzare, folosind un anumit tip de clădiri și personalul având o ținută caracteristică. În urma fazei precontractuale, beneficiarul a luat la cunoștință de toate elementele definitorii ale activității, și a solicitat intrarea în rețeaua de franchising, drept care i se conferă prin prezentul contract.

Art. 2. Francizorul se obligă să transmită dreptul de a produce și comercializa produsele prevăzute în anexa 1 la prezentul contract sub numele său, asistând și controlând în permanență activitatea desfășurată de beneficiar în spațiile de producere și desfacere pe care le posedă în teritoriu.

Art. 3. Francizorul se angajează să pună la dispoziția beneficiarului marca de fabrică și de comerț pentru fabricarea și comercializarea produselor.

Art. 4. Beneficiarul se obligă să fabrice și să desfacă în spațiile proprii produsele specificate în anexa 1 ce face parte integrantă din prezentul contract, în conformitate cu exigențele și practica de afaceri a francizorului.

IV. Durata contractului

Art. 5. Contractul se încheie pe o durată ....., începând cu data de ..... și încheindu-se la data de .....

Art. 6. Prelungirea prezentului contract se poate face prin încheierea unui act adițional scris, semnat de ambele părți. În vederea prelungerii contractului părțile trebuie să-și notifice reciproc intenția de prelungire cu minim 6 luni înainte de expirarea perioadei pentru care a fost încheiat contractul. În cazul în care una din părți refuză prelungirea contractului nu este responsabilă de eventualele daune suferite de cealaltă parte ca urmare a încetării efectelor contractului.

V. Prețul contractului. Redevențe. Modalități de plată

Art. 7. Cedarea francizei se face contra unei taxe de intrare în rețeaua de franciză de ..... sumă ce este plătită integral de beneficiar, astăzi data semnării prezentului contract.

Art. 8. Lunar, beneficiarul va plăti o redevență egală cu .....% din valoarea netă a produselor vândute, fiind percepută asupra vânzărilor din luna precedentă.

Plata se va face până cel mai târziu data de ..... a fiecărei luni, în contul francizorului indicat în preambulul contractului.

Art. 9. Beneficiarul se obligă să livreze lunar francizorului o sumă egală cu .....% din vânzările brute cu titlu de contribuție la reclamă și promovarea produselor.

VI. Obligațiile părților

Art. 10. Francizorul se obligă:

- să pună la dispoziția beneficiarului know-how-ul de care dispune în vederea menținerii identității și reputației rețelei de franciză;
- să transmită beneficiarului dreptul de a folosi exclusiv, în limita teritoriului, marca de fabrică și de comerț al cărei proprietar este;

- să nu înlocuiască numele sau marca folosită pentru produsele a căror producție și comercializare a fost cesionată beneficiarului;
- să furnizeze beneficiarului toate instrucțiunile necesare cu privire la alegerea spațiilor proprii, mobilarea și decorarea acestora și să avizeze favorabil cumpărarea, închirierea sau construcția acestora după caz;
- să asigure asistență tehnică permanentă și gratuită beneficiarului în scopul instruirii pentru conducerea și dezvoltarea afacerii;
- să asigure beneficiarului o pregătire inițială pe cheltuiala sa a personalului de conducere și a celorlalți angajați pentru implementarea tehnicilor de producție și comercializare a produselor în conformitate cu politica sa comercială;
- să livreze materiile prime sau produsele comandate de beneficiar, în cantitățile, termenele și calitatea cerută de acesta;
- să asigure pe cheltuiala beneficiarului programe de training anual;
- să utilizeze personal și mijloace financiare pentru promovarea mărcii sale, cercetării și inovației, asigurând dezvoltarea și viabilitatea produsului.

Art. 11. Obligațiile Beneficiarului

- să realizeze produse de calitate, conforme licenței francizorului și procedeele tehnice transmise de acesta și să asigure vânzarea lor în teritoriul pentru care deține exclusivitate;
- să desfășoare întreaga activitate sub numele și marca cedată de francizor;
- să prezinte francizorului locațiile în care dorește să dețină spații proprii și să solicite acordul scris pentru cumpărarea, închirierea sau construcția acestora;
- să doteze cu mobilierul și instalațiile agreate de francizor și să-l decoreze conform specificațiilor acestuia, respectând cu strictețe culorile caracteristice, amplasarea emblemelor, precum și a oricăror elemente de identificare, care permit recunoașterea cu ușurință a francizorului și a produselor sale;
- să producă și să comercializeze produsele numai în teritoriul convenit prin contract;
- să permită oricând accesul și controlul francizorului cu privire la spațiile proprii și activitatea comercială;
- să dezvolte rețeaua de franciză și să mențină reputația acesteia;
- să furnizeze francizorului orice date și informații necesare pentru stabilirea politicii de afaceri și pentru aprecierea activității beneficiarului;
- să protejeze know-how-ul furnizat de către francizor pe durata contractului cât și ulterior încetării acestuia;
- să plătească redevența la termenele stabilite prin contract;
- să exercite căile legale pentru protejarea licențelor de producție, a mărcilor de fabrică și/sau comerț cedate de francizor.

VII. Prețul produselor

Art. 12. Prețul de vânzare a produselor de către beneficiar este cel prevăzut în anexa 1 la contract, prețuri care includ .....

Art. 13. Prețul materiilor prime și al celorlalte produse finite livrate de francizor sunt prevăzute în anexa 2 din prezentul contract, prețuri care includ .....

Art. 14. Prețurile prevăzute la art. 11. și 12 pot fi modificate, cu un preaviz.....

Art. 15. Beneficiarul se obligă să achite francizorului prețul bunurilor prevăzute la art. 13 în termen de ..... de la livrare, prin virament în contul acestuia.

VIII. Garanția produselor

Art. 16. Francizorul garantează calitatea materiilor prime furnizate beneficiarului prevăzute în anexa 2 la contract.

Art. 17. Beneficiarul se obligă să garanteze calitatea produselor realizate și vândute de el.

IX. Clauze de neconcurență

Art. 18. Beneficiarul se obligă să nu producă și să nu vândă produse identice și nici măcar similare cu cele ce fac obiectul prezentului contract. Spațiile proprii vor fi utilizate numai pentru producția sau vânzarea produselor din anexa 1 din contract sau a celor agreeate în scris de francizor.

Art. 19. Beneficiarul va folosi în interiorul spațiilor proprii numai materialele promoționale furnizate de francizor sau aprobate în scris de acesta.

X. Clauze de confidențialitate

Art. 20. Beneficiarul se obligă să păstreze confidențialitatea asupra know-how-ului precum și asupra tuturor informațiilor și documentelor de care a luat cunoștință pe perioada derulării contractului și să nu le divulge nici după încetarea relațiilor contractuale.

XI. Alte clauze

Art. 21. Beneficiarul nu va desfășura activitățile ce fac obiectul prezentului contract în afara teritoriului.

Art. 22. Francizorul are dreptul să înceteze furnizarea bunurilor din anexa 2, dacă acest lucru se justifică prin condițiile sanitare sau de ordine publică din teritoriu.

Art. 23. Cesiunea contractului nu va putea fi făcută de către beneficiar decât cu acordul expres dat în scris de către francizor.

Art. 24. Forța majoră exonerează de răspundere partea care o invocă în condițiile legii sub rezerva transmiterii unei notificări scrise în termen de ..... zile de la apariția cazului de forță majoră și în baza unor acte justificative.

XII. Clauza penală

Art. 25. Neplata redevenței la termenele stabilite, obligă beneficiarul la plata unor penalități de ..... /zi de întârziere timp de 30 de zile, urmând ca după acest moment contractul să fie reziliat de plin drept fără notificare, punere în întârziere sau altă formalitate. Neîndeplinirea celorlalte obligații contractuale sau îndeplinirea în mod necorespunzător obligă partea în culpă la plata unor daune interese în valoare de .....

XIII. Modificarea contractului

Art. 26 Orice modificare a clauzelor prezentului contract se poate face numai cu acordul scris al ambelor părți, prin act adițional.

XIV. Încetarea contractului

Art. 27. Prezentul contract încetează de plin drept fără a mai fi necesară intervenția unei instanțe judecătorești sau arbitrale în cazul în care:

- una din părți nu își execută obligațiile esențiale; prin convenția părților sunt stabilite obligații esențiale următoarele: .....
- beneficiarul cesează contractul fără acordul scris al francizorului;
- beneficiarul are o conduită care afectează reputația francizorului și îi afectează afacerile;
- față de una dintre părți a fost declanșată procedura reorganizări judiciare sau a falimentului;
- are aplicare art. 25.

Art. 28. În cazul încetării prezentului contract beneficiarul se obligă să restituie pe cheltuiala sa toate bunurile din categoria celor incluse în anexa 2 aflate în stoc și care nu au fost integral plătite și să plătească la data încetării contractului sumele datorate francizorului, chiar dacă au scadență ulterioară acestei date.

XV. Litigii

Art. 29. Eventualele litigii în legătură cu prezentul contract vor fi soluționate pe cale amiabilă iar dacă acest lucru nu este posibil părțile se pot adresa unui arbitru al Camerei de Comerț și Industrie a României ori litigiul va fi soluționat pe cale judecătorească de către instanța competentă.

XVI. Prezentul contract s-a încheiat la sediul Francizorului în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Data semnării.....

Francizor,

.....

Beneficiar,

.....

Adrese de Internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.desclex.ro>

Capitolul II. Elemente de dreptul muncii

Secțiunea I: Generalități privind legislația muncii

Apropiata aderare a României la Uniunea Europeană impune armonizarea legislației interne cu cea a acquis-ului comunitar, în special cu Directiva Consiliului 91/533/CEE privind obligația angajatorului de a-și informa salariații cu privire la condițiile contractelor individuale de muncă⁴⁵.

Măsurile care țin de protecția muncii și de sănătatea angajaților sunt prevăzute sub aspectul cerințelor minimale de Directiva Consiliului 89/391/CEE, instituind cerința controlului medical periodic, adaptat riscului determinat de caracteristicile locului de muncă și a informării salariaților cu privire la securitatea muncii depuse și expunerea la riscurile privind sănătatea.

Prin Legea nr. 74/1999⁴⁶ a fost ratificată Carta socială europeană revizuită prin care se consacră dreptul la informare al angajaților asupra tuturor aspectelor ce țin de elementele esențiale ale contractului de muncă.

Noul cod al muncii garantează libertatea muncii și neîngrădirea dreptului la muncă, ca expresie a exercitării în concret a libertății muncii.

Munca forțată este interzisă prin art. 4 din Codul muncii (Legea nr. 53/2003⁴⁷), reluând astfel prevederea constituțională a art. 39 din legea fundamentală. Prin muncă forțată se înțelege orice muncă sau serviciu impus unei persoane sub amenințare ori pentru care persoana nu și-a exprimat consimțământul în mod liber.

Discriminările directe sau indirecte pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, sunt interzise. Acest domeniu este reglementat și de O.G. nr. 137/2000⁴⁸.

Pentru muncă egală salariații au dreptul la plată egală, iar libertatea de asociere a salariaților în sindicate este recunoscută în mod expres de art. 7 din Codul Muncii. Organizarea și funcționarea sindicatelor este reglementată de Legea nr. 54/2003⁴⁹.

În continuare în această secțiune vom urmări:

- reglementarea timpului de lucru;
- salarizarea;
- contractele colective de muncă;
- contracte individuale de muncă.

---

⁴⁵ Oana Cazan ș.a., Clauzele contractului individual de muncă și evidența muncii, în Tribuna Economică, nr. 11, 2003, p. 28.

⁴⁶ Publicată în M. Of. nr. 193/1999.

⁴⁷ Publicată în M. Of. nr. 72/2003.

⁴⁸ Publicată în M. Of. nr. 431/2000.

⁴⁹ Publicată în M. Of. nr. 73/2003

A. Reglementarea timpului de lucru

Timpul de muncă reprezintă timpul pe care salariatul îl folosește pentru îndeplinirea sarcinilor de muncă.

Pentru salariații angajați cu normă întreagă durata normală a timpului de muncă este de 8 ore pe zi și de 40 de ore pe săptămână.

În cazul tinerilor în vârstă de până la 18 ani durata timpului de muncă este de 6 ore pe zi și de 30 de ore pe săptămână.

Întrucât durata maximă a timpului de muncă nu poate depăși 48 de ore săptămânal rezultă că este permisă efectuarea a maxim 8 ore suplimentare săptămânal. Aceasta rezultă din repartizarea timpului de muncă în cadrul săptămânii care este, de regulă, uniformă, de 8 ore pe zi timp de 5 zile, cu două zile de repaus. Executarea acestora se face cu acordul angajatului. Excepția de la regulă o constituie cazul de forță majoră sau pentru lucrări urgente destinate prevenirii producerii unor accidente ori înlăturării consecințelor unui accident.

Programul de lucru inegal poate funcționa numai dacă este specificat expres în contractul individual de muncă.

Angajatorul are obligația de a ține evidența orelor de muncă prestate de fiecare salariat și de a supune controlului inspecției muncii această evidență ori de câte ori este solicitat.

Conform art. 119 din Codul muncii, munca suplimentară se compensează prin ore libere plătite în următoarele 30 de zile după efectuarea acesteia.

În aceste condiții salariatul beneficiază de salariul corespunzător pentru orele prestate peste programul normal de lucru.

Art. 120 din Cod stabilește că în cazul în care compensarea prin ore libere plătite nu este posibilă în termenul prevăzut de art. 119 alin. (1) în luna următoare, munca suplimentară va fi plătită salariatului prin adăugarea unui spor la salariu corespunzător duratei acesteia.

Notă. Tinerii în vârstă de până la 18 ani nu pot presta muncă suplimentară.

Munca prestată între orele 22,00-6,00 este considerată muncă de noapte. Durata normală a muncii de noapte nu va depăși 8 ore într-o perioadă de 24 de ore.

Angajatorul care, în mod frecvent, utilizează munca de noapte este obligat să informeze despre aceasta inspectoratul teritorial de muncă.

B. Salarizarea

Salariul reprezintă contraprestația muncii depuse de salariat în baza contractului individual de muncă.

Salariile se plătesc înaintea oricăror alte obligații bănești ale angajatorilor.

Salariul este confidențial, angajatorul având obligația de a lua măsurile necesare pentru asigurarea confidențialității. În scopul promovării intereselor și apărării drepturilor salariaților, confidențialitatea salariilor nu poate fi opusă sindicatelor sau, după caz, reprezentanților salariaților.

Salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, corespunzător programului normal de muncă, se stabilește prin hotărâre a Guvernului, în momentul de față fiind de 2.500.000 lei. Salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată este adus la cunoștință

salariaților prin grija angajatorului. Eventualele facilități acordate de angajator salariaților nu pot conduce la diminuarea cuantumului salariului de bază minim brut pe țară.

Salariul se plătește în bani cel puțin o dată pe lună, la data stabilită în contractul individual de muncă. Plata salariului se dovedește prin semnarea statelor de plată, precum și prin orice alte documente justificative care demonstrează efectuarea plății către salariatul îndreptățit.

Nici o reținere din salariu nu poate fi operată, în afara cazurilor și condițiilor prevăzute de lege.

Prin Codul muncii s-a introdus obligația plății la timp și întocmai a salariului. Întârzierea nejustificată a plății salariului sau neplata acestuia poate determina obligarea angajatorului la plata de daune-interese pentru repararea prejudiciului produs salariatului.

Prin noua reglementare a fost eliminată posibilitatea emiterii de titluri executorii de către angajator sub forma deciziei de imputare. Reținerile cu titlu de daune cauzate angajatorului nu pot fi efectuate decât dacă datoria salariatului este scadentă, lichidă și exigibilă și a fost constatată ca atare printr-o *hotărâre judecătorească* definitivă și irevocabilă.

C. Contractele colective de muncă

Contractul colectiv de muncă este convenția încheiată în formă scrisă între angajator sau organizația patronală, de o parte, și salariați, reprezentați prin sindicate ori în alt mod prevăzut de lege, de cealaltă parte, prin care se stabilesc clauze privind condițiile de muncă, salarizarea, precum și alte drepturi și obligații ce decurg din raporturile de muncă.

Codul muncii stabilește obligativitatea negocierilor colective în vederea încheierii contractului colectiv de muncă și nu obligația încheierii acestuia.

Obligația negocierii colective este stabilită numai pentru unitățile cu mai mult de 21 de salariați. Negocierea colectivă nu trebuie să fie urmată de încheierea unui contract colectiv de muncă. Dacă părțile nu ajung la un acord asupra conținutului contractului colectiv de muncă în urma negocierilor se va întocmi un proces-verbal în care se recomandă a fi consemnate:

- Părțile;
- Data și locul negocierii;
- Reprezentanții părților ;
- Rezultatul tratativelor;
- Motivul neîncheierii contractului colectiv de muncă;
- Data la care vor fi reluate negocierile (după minim 12 luni).
- Procesul verbal va fi semnat de ambele părți (patronat - sindicat/reprezentanții salariaților).

Neîncheierea contractului colectiv de muncă atrage aplicarea dispozițiilor din contractul colectiv de muncă la nivel de ramură sau național după caz.

Contractul colectiv de muncă se încheie pe o perioadă determinată, care nu poate fi mai mică de 12 luni, sau pe durata unei lucrări determinate.

D. Contractele individuale de muncă

a. Contractul de muncă pe durată nedeterminată

Contractul individual de muncă pe durată nedeterminată reprezintă regula în materia contractelor de muncă. Principalele elemente și etapele premergătoare încheierii

contractului de muncă pe durată nedeterminată sunt prezentate în secțiunea următoare. Acestea vizează forma și conținutul contractului precum și obligațiile angajatorului. Modelul contractului individual de muncă este stabilit prin Ordinul nr. 64/2003 al M.M.S.S.⁵⁰, modificat prin Ordinul nr. 76/2003⁵¹ al aceluiași minister.

b. Contractul de muncă pe durată determinată

Contractul de muncă pe durată determinată se supune aceluiași reguli ca și cel individual pe durată nedeterminată cu deosebirea că trebuie precizată durata acestui contract.

Durata maximă pe care poate fi încheiat un astfel de contract este de 18 luni. Prelungirea se poate face de cel mult două ori consecutiv, prin acordul scris al părților manifestat obligatoriu înăuntrul termenului de 18 luni.

Condiție obligatorie: încheierea numai în *formă scrisă*.

Situațiile în care se poate încheia un contract de muncă pe durată determinată sunt:

- înlocuirea unui salariat în cazul suspendării contractului său de muncă, cu excepția situației în care acel salariat participă la grevă;
- creșterea temporară a activității angajatorului;
- desfășurarea unor activități cu caracter sezonier;
- în cazul unor dispoziții legale emise în scopul favorizării temporare a unor categorii de persoane fără loc de muncă;
- în cazurile prevăzute expres de legi speciale.

c. Contractul de muncă cu timp parțial

Contractul de muncă cu timp parțial trebuie să cuprindă pe lângă toate clauzele pe care le conține orice contract de muncă și următoarele clauze:

- Durata muncii;
- Repartizarea programului de lucru;
- Condițiile în care se poate modifica programul de lucru;
- Interdicția de a se efectua ore suplimentare.

Neprecizarea elementelor de mai sus transformă contractul într-unul cu normă întreagă.

În caz de forță majoră sau pentru lucrări urgente destinate prevenirii producerii unor accidente sau înlăturării consecințelor acestora, prin excepție, se pot efectua ore suplimentare.

Acest tip de contract se încheie pentru fracțiuni de normă de minim două ore zilnic, contractul putând avea durata determinată sau nedeterminată. Munca prestată săptămânal va avea durata minimă de 10 ore iar cea maximă nu poate depăși durata normată a salariatului cu normă întreagă ce prestează același tip de activitate.

Contractul se încheie numai în *formă scrisă*.

d. Munca prin agent de muncă temporară

Munca prin agent de muncă temporară este munca prestată de un salariat temporar care, din dispoziția agentului de muncă temporară, prestează munca în favoarea unui utilizator.

Misiunea de muncă temporară se stabilește pentru un termen care nu poate fi mai mare de 12 luni. Durata misiunii de muncă temporară poate fi prelungită o singură dată

⁵⁰ Publicat în M. Of. nr. 139/2003.

⁵¹ Publicat în M. Of. nr. 159/2003.

pentru o perioadă care, adăugată la durata inițială a misiunii, nu poate conduce la depășirea unei perioade de 18 luni.

Agentul de muncă temporară pune la dispoziție utilizatorului un salariat angajat prin contract de muncă temporară, în baza unui contract de punere la dispoziție încheiat în formă scrisă.

Un utilizator poate apela la agenți de muncă temporară doar pentru executarea unei sarcini precise și cu caracter temporar, denumită misiune de muncă temporară, și numai în următoarele cazuri:

- pentru înlocuirea unui salariat al cărui contract individual de muncă este suspendat, pe durata suspendării;
- pentru prestarea unor activități cu caracter sezonier;
- pentru prestarea unor activități specializate ori ocazionale.

Contractul de punere la dispoziție trebuie să cuprindă:

- motivul pentru care este necesară utilizarea unui salariat temporar;
- termenul misiunii și, dacă este cazul, posibilitatea modificării termenului misiunii;
- caracteristicile specifice postului, în special calificarea necesară, locul executării misiunii și programul de lucru;
- condițiile concrete de muncă;
- echipamentele individuale de protecție și de muncă pe care salariatul temporar trebuie să le utilizeze;
- orice alte servicii și facilități în favoarea salariatului temporar;
- valoarea contractului de care beneficiază agentul de muncă temporară, precum și remunerația la care are dreptul salariatul.

Orice clauză prin care se interzice angajarea de către utilizator a salariatului temporar după îndeplinirea misiunii este nulă.

Salariații temporari au acces la toate serviciile și facilitățile acordate de utilizator, în aceleași condiții ca și ceilalți salariați ai acestuia.

În contractul de muncă temporară se precizează obligatoriu:

- condițiile în care urmează să se desfășoare misiunea;
- durata misiunii;
- identitatea și sediul utilizatorului;
- modalitățile de remunerare a salariatului temporar.

Notă. Salariul primit de salariatul temporar pentru fiecare misiune nu poate fi inferior celui pe care îl primește salariatul utilizatorului care prestează aceeași muncă sau una similară cu cea a salariatului temporar.

e. Munca la domiciliu

Sunt salariați cu munca la domiciliu acei salariați care îndeplinesc, la domiciliul lor, atribuțiile specifice funcției pe care o dețin.

Aceștia își stabilesc singuri programul de lucru dar angajatorul are dreptul de a controla activitatea salariatului cu munca la domiciliu, în condițiile stabilite prin contractul individual de muncă.

Contractul individual de muncă la domiciliu se încheie numai în formă scrisă și conține, în afara elementelor prevăzute la art. 17 alin. (2) din Codul Muncii, următoarele:

- precizarea expresă că salariatul lucrează la domiciliu;
- programul în cadrul căruia angajatorul este în drept să controleze activitatea salariatului său și modalitatea concretă de realizare a controlului;
- obligația angajatorului de a asigura transportul la și de la domiciliul salariatului, după caz, al materiilor prime și materialelor pe care le utilizează în activitate, precum și al produselor finite pe care le realizează.

Contractul individual de muncă poate înceta prin următoarele moduri: prin acordul părților, de drept, la inițiativa uneia din părți. Probleme delicate sunt ridicate de concediere fapt care determină analizarea acestui mod de încetare a raporturilor de muncă la inițiativa angajatorului într-o secțiune următoare.

Adrese de Internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.protectiamuncii.go.ro>
7. <http://www.desclex.ro>
8. <http://www.legislativ.ro>

Secțiunea a II-a: Angajarea

1. Principalele elemente

Contractul individual de muncă este contractul în temeiul căruia o persoană fizică, denumită *salariat*, se obligă să presteze muncă pentru și sub autoritatea unui *angajator*, persoană fizică sau juridică, în schimbul unei remunerații denumite *salariu*.

Pentru a se evita majoritatea problemelor ce pot apărea în cazul unei angajări fără respectarea legislației actuale trebuie urmărite anumite reguli.

În cuprinsul acestei secțiuni vom urmări:

- vârsta minimă a salariaților;
- momentul de la care se poate încheia contractul de muncă de către angajator;
- forma contractului de muncă;
- durata contractului de muncă;
- etape premergătoare încheierii contractului de muncă;
- clauze contractuale suplimentare;
- convențiile civile după intrarea în vigoare a Codului muncii;
- facilități pentru angajatori.

A. Vârsta minimă a salariaților

În momentul alegerii angajatului trebuie avute în vedere dispozițiile imperative ale Codului Muncii:

- Persoana fizică dobândește capacitate de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani.
- Puteți angaja un salariat și de la împlinirea vârstei de 15 ani cu acordul părinților sau al reprezentanților legali, pentru activități potrivite cu dezvoltarea fizică,

aptitudinile și cunoștințele sale, dacă astfel nu îi sunt periclitate sănătatea, dezvoltarea și pregătirea profesională.

- Încadrarea în muncă a persoanelor sub vârsta de 15 ani este *interzisă*.
- Încadrarea în muncă a persoanelor puse sub interdicție judecătorească este interzisă.
- Încadrarea în muncă în locuri de muncă grele, vătămătoare sau periculoase se poate face după împlinirea vârstei de 18 ani; aceste locuri de muncă se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

B. Momentul de la care se poate încheia contractul de muncă de către angajator

Persoana juridică poate încheia contracte individuale de muncă, în calitate de angajator, din momentul dobândirii personalității juridice.

Persoana fizică poate încheia contracte individuale de muncă, în calitate de angajator, din momentul dobândirii capacității de exercițiu. Conform art. 8 din Decretul nr. 31/1954⁵² capacitatea deplină de exercițiu se dobândește de la data când persoana devine majoră, respectiv de la 18 ani. Excepția de la această regulă o constituie minorul care se căsătorește.

C. Forma contractului de muncă

Contractul individual de muncă se încheie în baza consimțământului părților, *în formă scrisă, în limba română*. Obligația de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă revine angajatorului.

În situația în care contractul individual de muncă nu a fost încheiat în formă scrisă, se prezumă că a fost încheiat pe o durată nedeterminată, iar părțile pot face dovada prevederilor contractuale și a prestațiilor efectuate prin orice alt mijloc de probă.

Aceste ultime prevederi sunt elaborate în interesul salariatului pentru a fi protejat în cazul în care angajatorul nu își respectă obligația de a încheia contractul de muncă în formă scrisă. Dovada prestațiilor salariatului precum și a obligațiilor angajatorului nu este limitată, fiind permise toate mijloacele de probă prevăzute de Codul de procedură civilă.

D. Durata contractului de muncă

Contractul individual de muncă se încheie pe durată nedeterminată.

Prin excepție, contractul individual de muncă se poate încheia și pe durată determinată, în condițiile expres prevăzute de lege.

E. Etape premergătoare încheierii contractului de muncă

a. Anterior încheierii unui contract de muncă, angajatorul are obligația informării viitorilor angajați cu privire la clauzele generale ale contractului ce urmează a fi încheiat.

Informarea cuprinde:

- identitatea părților;
- locul de muncă sau posibilitatea ca salariatul să muncească în diverse locuri;
- sediul sau domiciliul angajatorului;
- atribuțiile postului;
- riscurile specifice;
- data de la care contractul urmează să își producă efectele;

---

⁵² Publicat în B.Of. nr. 8/1954.

- în cazul unui contract de muncă pe durată determinată sau al unui contract de muncă temporară, durata acestora;
- durata concediului de odihnă la care salariatul are dreptul;
- condițiile de acordare a preavizului de către părțile contractante și durata acestuia;
- salariul de bază, alte elemente constitutive ale veniturilor salariale, precum și periodicitatea plății salariului la care salariatul are dreptul;
- durata normală a muncii, exprimată în ore/zi și ore/săptămână;
- indicarea contractului colectiv de muncă ce reglementează condițiile de muncă ale salariatului;
- durata perioadei de probă.

Notă. Neexecutarea în termen de 15 zile de la momentul ofertei de încheiere a contractului individual de muncă a obligației de informare asupra clauzelor contractuale menționate dă dreptul salariatului ca în termen de 30 de zile să solicite prin instanță daune echivalente prejudiciului suferit.

Modelul cadru al contractului individual de muncă este stabilit prin Ordinul M.M.S.S. nr. 64/2003, prezentat în anexă.

b. Verificarea aptitudinilor angajaților se face prin concurs, examen sau alte modalități specifice de verificare.

Regula este ca perioada de probă să aibă o durată de maxim 30 de zile calendaristice pentru funcții de execuție și de 90 de zile calendaristice pentru funcții de conducere.

De la această regulă există derogări după cum urmează:

- persoanele cu handicap sunt supuse unei perioade de probă de maxim 30 de zile calendaristice ;
- muncitorii necalificați în mod excepțional pot fi supuși unei perioade de probă de maxim 5 zile lucrătoare ;
- absolvenții instituțiilor de învățământ debutanți în profesie se încadrează pe baza unei perioade de probă cuprinse între trei și șase luni ;

Conform art. 32 C. Muncii :

- pe durata executării unui contract individual de muncă *nu poate fi stabilită decât o singură perioadă de probă.*
- neinformarea salariatului anterior încheierii sau modificării contractului individual de muncă cu privire la perioada de probă, în termenul prevăzut la art. 17 alin. (4) C. Muncii, duce la decăderea angajatorului din dreptul de a verifica aptitudinile salariatului printr-o asemenea modalitate.
- perioada de probă constituie vechime în muncă.

Notă. Angajarea succesivă a mai mult de trei persoane pe perioade de probă pentru același post este interzisă.

c. Solicitarea la angajare a unui certificat medical care să ateste că viitorul salariat este apt pentru prestarea muncii specifice postului pe care îl va ocupa.

În anumite domenii pot fi solicitate anumite teste medicale specifice (de ex. alimentație publică).

Notă. Lipsa certificatului medical atrage nulitatea contractului individual de muncă. Solicitarea la angajare a testelor de graviditate este interzisă.

F. Clauze contractuale suplimentare

În situația în care doriți includerea unor clauze speciale în contractul de muncă trebuie avute în vedere următoarele:

- *clauza de neconcurență* nu poate fi impusă în perioada de probă, încetează la expirarea contractului de muncă și dă dreptul la o indemnizație suplimentară de minim 25%; numai în cazuri de excepție (funcții de execuție sau conducere) poate fi valabilă încă 6 luni, respectiv 2 ani cu condiția să fie prevăzut în mod expres acest fapt în contract; prin această clauză nu se poate însă interzice exercitarea profesiei sau a unei anumite specializări a angajatului; clauza îl obligă pe salariat să nu presteze, în interesul propriu sau al unui terț, o activitate care se află în concurență cu cea prestată la angajatorul său ori să nu presteze o activitate în favoarea unui terț care se află în relații de concurență cu angajatorul său și îl obligă pe angajator să îi plătească salariatului o indemnizație lunară; sancțiunea nerespectării clauzei este fie restituirea indemnizației fie chiar plata de daune-interese;
- *clauza de mobilitate* se introduce în contract atunci când prestarea respectivei activități nu se face într-un loc de muncă stabil; salariatul are dreptul la indemnizații în bani sau natură;
- *clauza de confidențialitate* obligă salariatul la păstrarea secretului profesional în privința oricăror informații sau date pe care le-a obținut în timpul derulării contractului de muncă; sancțiunea nerespectării obligației asumate conduce la posibilitatea obținerii de daune-interese;
- *clauza privind formarea profesională* (training) este inclusă în contract atunci când firma se obligă să suporte cheltuielile de pregătire profesională a angajatului și solicită drept contra-prestație derularea raporturilor de muncă pe o perioadă minimă de timp stabilită de angajator; sancțiunea: nerespectarea termenului pentru care a fost încheiat contractul prin încetarea contractului individual de muncă din inițiativa angajatului are drept urmare obligarea acestuia la restituirea sumelor plătite de angajator pentru pregătirea sa și, eventual la daune interese.

G. Convențiile civile după intrarea în vigoare a Codului muncii

Prin intrarea în vigoare a Codului muncii la 1 martie 2003 nu mai sunt permise convențiile civile pentru derularea raporturilor de muncă. Prin O.U.G. nr. 23/2003⁵³ au fost abrogate dispozițiile din Legea nr. 130/1999⁵⁴ care reglementau regimul general al convențiilor civile, evidența angajaților cu astfel de convenții civile, sancțiunile, contribuția CAS, contribuția la fondul de șomaj.

În prezent sunt permise doar convențiile civile încheiate în baza art. 969 C. Civ, ca simple contracte de prestări servicii. Toate convențiile ce se vor încheia nu țin de legislația muncii.

În ceea ce privește situațiile în care se pot încheia convenții de prestări servicii există mai multe opinii. Aceste situații ar fi:

⁵³ Publicată în M. Of. nr. 259/2003.

⁵⁴ Publicată în M. Of. nr. 355/1999.

- prestarea unor activități de către persoane fizice în folosul unor instituții, asociații de proprietari sau locatari (de exemplu prestarea de servicii de către mecanici de întreținere, zugravi, instalatori, etc.). Aceste persoane pot fi autorizate sau nu;
- prestarea unor activități întâmplătoare, fără program de muncă fix, în beneficiul unei firme;
- prestarea de activități ce nu depășesc două ore pe zi. Având în vedere că angajatorii pot încadra personal prin contracte de muncă pe durată nedeterminată sau determinată cu program de muncă ce corespunde unor fracțiuni de normă de minim două ore zilnic (contracte de muncă cu timp parțial) rezultă că pentru fracțiuni de timp mai reduse se pot încheia convenții civile. Aceasta deoarece nu există o interdicție legală în acest sens și conform principiilor generale de drept ceea ce nu este interzis este permis, pe de o parte, și pe de alta, deoarece dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, așa cum prevede Constituția (art. 38) și Codul Muncii (art. 3 alin. 1).

Convențiile civile nu se înregistrează în registrul general al salariaților, un astfel de prestator de servicii nefiind salariat. Plata acestor persoane nu se poate face din fondul de salarii, ci vor intra pe cheltuielile beneficiarului lucrărilor.

Opiniile prezentate nu sunt conturate definitiv, neexistând o practică suficientă până la acest moment.

Nu se poate contracta prestarea unor servicii, de către o persoană autorizată sau nu către o societate comercială în scopul prestării serviciului respectiv în mod real către clienții acesteia. Concret, nu este posibil ca un service auto să încheie o convenție de prestări servicii cu un mecanic care repară mașinile clienților respectivului service. În astfel de situații este necesară încheierea unui contract de muncă sau chiar a unui contract de asociere în participațiune.

H. Facilități pentru angajatori

Legea nr. 76/2002⁵⁵ a conferit angajatorilor ce încadrează personal din rândul șomerilor dreptul de a plăti o cotă mai redusă la contribuția datorată asigurărilor pentru șomaj, respectiv diminuarea acesteia cu 0.5%.

Prin intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 147/2002⁵⁶ începând cu 01.01.2003 angajatorii beneficiază de reducerea cu 0,5% a sumei care reprezintă cota de 3,5% a contribuției datorată asigurărilor pentru șomaj, pentru fiecare procent din ponderea personalului nou angajat din numărul mediu de personal încadrat (prin O.U.G. nr. 147/2002 s-a redus cota de 5% datorată asigurărilor pentru șomaj stabilită de Legea nr. 76/2002 la 3,5%).

Condiția impusă de lege este ca șomerii să fie angajați pentru o perioadă de minim 6 luni.

Pentru a beneficia de această facilitate trebuie depusă o cerere la Agenția pentru ocuparea forței de muncă, însoțită de:

- tabelul nominal cu persoanele angajate din rândul șomerilor, menținute în activitate minim 6 luni;
- contractele individuale de muncă, ale persoanelor respective (copie);

⁵⁵ Publicată în M. Of. nr. 103/2002.

⁵⁶ Publicată în M. Of. nr. 821/2002.

Dacă persoana angajată este unic întreținător de familie, angajatorul poate primi timp de un an de zile o sumă egală cu salariul minim brut pe țară, cu obligația menținerii contractului individual de muncă pe această perioadă.

2. Modele de acte

a. FIȘA POSTULUI

S.C. ....S.R.L. POZIȚIA : AGENT COMERCIAL

MAGAZIN .....

Nume și prenume:.....

Superior ierarhic direct:.....

Subordonați direcți:.....

Înregistrată sub nr.....

ATRIBUȚIUNI ÎN FUNCȚIE DE ACTIVITATE:

I. VÂNZĂRI:

- îndeplinirea sarcinilor lunare de plan;
- atragerea și cooptarea continuă de clienți noi în scopul îndeplinirii cifrelor de plan;
- încheierea corectă a contractelor cu clienții, urmărirea respectării clauzelor acestora;
- corectitudinea întocmirii/completării documentelor de vânzare și încasare a sumelor aferente acestora;
- încasarea sumelor aferente contactelor încheiate la termenele negociate/stabilite a facturilor emise;
- completarea și actualizarea corectă a listei de vânzări;
- distribuția materialelor specifice susținerii vânzărilor: postere, broșuri, cataloage, etc.

II. RELAȚIA CU CLIENȚII, COLEGII DE SERVICIU ȘI TERȚII

- rezolvarea rapidă a problemelor anunțate de către clienții. Exemplu: vânzări prepaid;
- seriozitate deplină în tratarea și soluționarea tuturor problemelor provenite de la clienți;
- punctualitatea și respectarea termenelor în ceea ce privește îndeplinirea tuturor sarcinilor „ad-hoc” trasate/stabilite de către superiorul ierarhic direct.
- neprejudicierea în nici un fel a imaginii și intereselor firmei în relațiile cu clienții și terții precum și păstrarea confidențialității (secretului)
- informațiilor pe care le posedă în legătură cu firma sau oricare dintre colegii săi;
- relații ireproșabile cu toți colegii.

III. RESPECTAREA NORMELOR INTERNE ALE FIRMEI

- respectarea orelor de program ale firmei;
- păstrarea curățeniei în magazin;
- respectarea normelor referitoare la recepționarea și inventarierea mărfii;
- neangajarea firmei prin decizii care nu sunt de competența sa fără a avea acceptul scris al superiorului ierarhic direct;
- aspect personal ireproșabil: ținută îngrijită, vestimentație decentă, etc.
- cunoașterea/întreținerea în bune condiții a aparatelor din dotarea magazinului (calculator, telefon, aparat de aer condiționat, casă de marcat, scanner, etc.);

- salariatul nu poate oferi servicii unui alt comerciant concurent;
- răspunde de închiderea și deschiderea magazinului astfel:
- iluminatul în afara programului;
- setarea alarmei;
- încuierea completă a magazinului.

DIRECTOR EXECUTIV,

ANGAJAT,

b. INFORMARE

cu privire la încheierea/modificarea contractului individual de muncă

1. PĂRȚI:

- a. ANGAJATOR: SC ..... SRL cu sediul în .....,
str. ....nr. ....sector..... înmatriculată la ORC.....sub nr. ....
reprezentată legal prin dl.....în calitate de .....și
- b. VIITOR ANGAJAT/ANGAJAT: Dl./D-na ....., domiciliat în
str.....nr....., bloc .....scara....., etaj....., ap....., sector....., identificat cu CI
seria .....nr. ....eliberată de ..... la data de.....

2. OBIECT: Prezenta reprezintă o informare privind încheierea/modificarea contractului individual de muncă....., în următoarele condiții:

a. Viitorul loc de muncă al angajatului în cadrul SC.....SRL va fi .....în funcția/meseria .....

b. Data de la care se produce încheierea/modificarea contractului individual de muncă ..... și data la care încetează contractul/modificarea contractului.....

c. Perioada de probă.....

d. Atribuțiile postului:.....

e. Riscurile specifice postului: .....

f. Durata normala a muncii .....ore/zi, ...ore/săptămână.

g. Salariul de bază.....

Salariul va fi plătit în 2 tranșe lunare, pe data de .....ale lunii și data de ..... ale lunii .....

h. Alte venituri salariale.....

i. Durata concediului de odihnă .....

j. Perioada de preaviz la încetarea contractului de muncă este de ..... pentru angajat și ..... pentru angajator

k. Contractul de muncă/modificarea contractului de muncă se va supune condițiilor stabilite de contractul colectiv de muncă la nivel ..... pentru anul ..... precum și regulamentul intern al societății.

În cazul în care părțile se învoiesc cu privire la încheierea/modificarea contractului individual de muncă, acesta va fi încheiat/modificat în termen de 15 zile de la prezenta informare.

Informațiile cuprinse în prezentul material au caracter de confidențialitate. Părțile convin ca indiferent de încheierea/modificarea sau nu a Contractului individual de

muncă să nu transmită date sau informații de care au luat cunoștință prin prezenta „Informare”. Nerespectarea acestei clauze atrage obligarea celui în culpă la plata de daune-interese.

Prezenta „Informare” este adusă la cunoștința candidatului/angajatului la data de ..... personal/prin afișaj la ușa societății.

Viitor angajat/Angajat,

Angajator,

c. Contract individual de muncă conform ordinului nr. 64/2003 modificat prin Ordinul NR. 76/2003 al M.M.S.S.

CONTRACT INDIVIDUAL DE MUNCĂ

încheiat și înregistrat sub nr. .../... în registrul
general de evidență al salariaților*)

*) Până la data de 31 decembrie 2003, contractul individual de muncă va fi înregistrat la inspectoratul teritorial de muncă, cu menționarea pe contract a acestui număr.

A. Părțile contractului

Angajator - persoană juridică/fizică ....., cu sediul/domiciliul în ....., înregistrată la registrul comerțului/autoritățile administrației publice din .....sub nr. ....cod fiscal ....., telefon ....., reprezentată legal prin ....., în calitate de .....,

și

salariatul/salariața - domnul/doamna.....domiciliat/domiciliată în localitatea ....., str. .... nr. ...., județul ....., posesor/posesoare al/a buletinului/cărții de identitate/pașaportului seria ..... nr. ...., eliberat/eliberată de ..... la data de ....., CNP ....., permis de muncă seria ..... nr. ....din data .....,

am încheiat prezentul contract individual de muncă în următoarele condiții asupra cărora am convenit:

B. Obiectul contractului: .....

C. Durata contractului:

a) nedeterminată, salariatul/salariața ..... urmând să înceapă activitatea la data de .....;

b) determinată, de ..... luni, pe perioada cuprinsă între data de ..... și data de ...../pe perioada suspendării contractului individual de muncă al titularului de post.

D. Locul de muncă

1. Activitatea se desfășoară la .....

2. În lipsa unui loc de muncă fix salariatul va desfășura activitatea astfel: .....

E. Felul muncii

Funcția/meseria ..... conform Clasificării ocupațiilor din România

F. Atribuțiile postului

Atribuțiile postului sunt prevăzute în fișa postului, anexă la contractul individual de muncă*).

*) Până la data de 31 decembrie 2003, contractul individual de muncă va fi înregistrat la inspectoratul teritorial de muncă, cu menționarea pe contract a acestui număr.

G. Condiții de muncă

1. Activitatea se desfășoară în conformitate cu prevederile Legii nr. 31/1991.

2. Activitatea prestată se desfășoară în condiții normale/deosebite/speciale de muncă, potrivit Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare.

H. Durata muncii

1. O normă întreagă, durata timpului de lucru fiind de ..... ore/zi, ... ore/săptămână.

a) Repartizarea programului de lucru se face după cum urmează: ..... (ore zi/ore noapte/inegal).

b) Programul de lucru se poate modifica în condițiile regulamentului intern/contractului colectiv de muncă aplicabil.

2. O fracțiune de normă de ..... ore/zi (cel puțin 2 ore/zi), ... ore/săptămână.

a) Repartizarea programului de lucru se face după cum urmează: ..... (ore zi/ore noapte).

b) Programul de lucru se poate modifica în condițiile regulamentului intern /contractului colectiv de muncă aplicabil.

c) Nu se vor efectua ore suplimentare, cu excepția cazurilor de forță majoră sau pentru alte lucrări urgente destinate prevenirii producerii unor accidente sau înlăturării consecințelor acestora.

I. Concediul

Durata concediului anual de odihnă este de ..... zile lucrătoare, în raport cu durata muncii (normă întreagă, fracțiune de normă).

De asemenea, beneficiază de un concediu suplimentar de .....

J. Salariul:

Salariul de bază lunar brut:..... lei,

Alte elemente constitutive:

a) sporuri .....;

b) indemnizații .....;

c) alte adaosuri .....

3. Orele suplimentare prestate în afara programului normal de lucru sau în zilele în care nu se lucrează ori în zilele de sărbători legale se compensează cu ore libere plătite sau se plătesc cu un spor la salariu, conform contractului colectiv de muncă aplicabil sau Legii nr. 53/2003 - Codul muncii.

4. Data/datele la care se plătește salariul este/sunt .....

K. Drepturi și obligații ale părților privind securitatea și sănătatea în muncă:

a) echipament individual de protecție .....

b) echipament individual de lucru .....

c) materiale igienico sanitare .....

d) alimentație de protecție .....

e) alte drepturi și obligații privind sănătatea și securitatea în muncă..... .

L. Alte clauze:

- a) perioada de probă este de .....;
- b) perioada de preaviz în cazul concedierii este de ..... zile lucrătoare, conform Legii nr. 53/2003 - Codul Muncii sau contractului colectiv de muncă;
- c) perioada de preaviz în cazul demisiei este de ..... zile calendaristice, conform Legii nr. 53/2003 - Codul Muncii sau contractului colectiv de muncă;
- d) în cazul în care salariatul urmează să-și desfășoare activitatea în străinătate, informațiile prevăzute la art. 18 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul Muncii se vor regăsi și în contractul individual de muncă;

e) alte clauze.

M. Drepturi și obligații generale ale părților

1. Salariatul are, în principal, următoarele drepturi:

- a) dreptul la salarizare pentru munca depusă;
- b) dreptul la repaus zilnic și săptămânal;
- c) dreptul la concediu de odihnă anual;
- d) dreptul la egalitate de șanse și de tratament;
- e) dreptul la securitate și sănătate în muncă;
- f) dreptul la formare profesională, în condițiile actelor adiționale.

2. Salariatului îi revin, în principal, următoarele obligații:

- a) obligația de a realiza norma de muncă sau, după caz, de a îndeplini atribuțiile ce îi revin conform fișei postului;
- b) obligația de a respecta disciplina muncii;
- c) obligația de fidelitate față de angajator în executarea atribuțiilor de serviciu;
- d) obligația de a respecta măsurile de securitate și sănătate a muncii în unitate;
- e) obligația de a respecta secretul de serviciu.

3. Angajatorul are, în principal, următoarele drepturi:

- a) să dea dispoziții cu caracter obligatoriu pentru salariat, sub rezerva legalității lor;
- b) să exercite controlul asupra modului de îndeplinire a sarcinilor de serviciu;
- c) să constate săvârșirea abaterilor disciplinare și să aplice sancțiunile corespunzătoare, potrivit legii, contractului colectiv de muncă aplicabil și regulamentului intern.

4. Angajatorului îi revin, în principal, următoarele obligații:

- a) să acorde salariatului toate drepturile ce decurg din contractele individuale de muncă, din contractul colectiv de muncă aplicabil și din lege;
- b) să asigure permanent condițiile tehnice și organizatorice avute în vedere la elaborarea normelor de muncă și condițiile corespunzătoare de muncă;
- c) să informeze salariatul asupra condițiilor de muncă și asupra elementelor care privesc desfășurarea relațiilor de muncă;
- d) să elibereze, la cerere, toate documentele care atestă calitatea de salariat a solicitantului;

e) să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal ale salariatului.

N. Dispoziții finale

Prevederile prezentului contract individual de muncă se completează cu dispozițiile Legii nr. 53/2003 - Codul Muncii și ale contractului colectiv de muncă aplicabil încheiat la nivelul angajatorului/grupului de angajatori/ramurii/național, înregistrat sub nr.

...../..... la Direcția Generală de Muncă și Solidaritate Socială a județului/municipiului ...../Ministerul Muncii și Solidarității Sociale.

Orice modificare privind clauzele contractuale în timpul executării contractului individual de muncă impune încheierea unui act adițional la contract, conform dispozițiilor legale.

Prezentul contract individual de muncă s-a încheiat în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

O. Conflictele în legătură cu încheierea, executarea, modificarea, suspendarea sau încetarea prezentului contract individual de muncă sunt soluționate de instanța judecătorească competentă material și teritorial, potrivit legii.

Angajator,

Salariat,

.....

.....

Reprezentant legal,

.....

Pe data de ..... prezentul contract încetează în temeiul art. .... din Legea nr. 53/2003 - Codul Muncii, în urma îndeplinirii procedurii legale.

Angajator,

Adrese de Internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.protectiamuncii.go.ro>
7. <http://www.desclex.ro>
8. <http://www.legislativ.ro>
9. <http://www.cariereonline.ro>

Secțiunea a III-a: Concedierea

Cum să evitați problemele

Concedierea reprezintă încetarea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului.

Întreruperea relațiilor de muncă se face uneori la inițiativa angajatorului; acesta, nemulțumit de desfășurarea activității de către angajat sau datorită unor cauze obiective dispune concedierea unuia sau mai multor salariați.

Pentru a se evita majoritatea problemelor ce pot apărea în cazul unei concedieri dispuse fără respectarea etapelor absolut necesare trebuie urmărite anumite reguli.

În cuprinsul acestei secțiuni vom urmări:

- concedierea angajaților pentru motive care țin de persoana salariatului;
- concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului;
- concedierea colectivă;
- concedierile nelegale;
- litigii ce pot apărea.

A. Concedierea angajaților pentru motive care țin de persoana salariatului

Un bun conducător nu trebuie să fie neapărat unul dur. Dar, dacă oricâtă indulgență ați dovedi, salariații dumneavoastră au un comportament neadecvat funcției pentru care au fost angajați sau nu mai corespund acesteia, concedierea se poate face relativ ușor dacă:

- Salariatul a săvârșit o abatere gravă sau abateri repetate de la regulile de disciplină a muncii ori de la cele stabilite prin contractul individual de muncă, contractul colectiv de muncă, sau regulamentul intern, ca sancțiune disciplinară;
- Salariatul este arestat preventiv pe o perioadă mai mare de 60 de zile;
- Dacă nu mai corespunde fizic și psihic postului în care este angajat;
- Dacă nu corespunde profesional locului de muncă în care este încadrat.

Este recomandat ca înainte de a desface contractul de muncă pentru abateri disciplinare să aplicați gradual celelalte sancțiuni stabilite de Codul Muncii.

Recomandabilă este și consultarea juristului dumneavoastră sau dacă firma nu are un astfel de post în organigramă consultați un avocat.

Pentru a nu săvârși un abuz prin concediere și pentru a nu fi expuși riscului de a fi chemați în justiție și obligați apoi la reîncadrarea salariatului este absolut necesar să aveți în vedere următoarele aspecte:

- întregul personal să fie informat asupra regulamentului intern prin care să fie stabilite clar, neechivoc:
  - regulile privind disciplina muncii
  - abaterile disciplinare și sancțiunile aplicabile
  - regulile referitoare la procedura disciplinară
- dacă urmează a se aplica o sancțiune disciplinară, cu excepția avertismentului scris, este *obligatorie* efectuarea unei cercetări disciplinare prealabile. Neefectuarea acesteia conduce la nulitatea absolută a oricărei măsuri disciplinare. Pentru a se realiza cercetarea disciplinară trebuie să convocați în scris salariatul, la data, ora și locul stabilit, comunicându-i totodată și motivul cercetării.
- să nu uitați că salariatul are dreptul să prezinte și susțină apărările în favoarea sa, să expună probe și să fie asistat de un reprezentant al sindicatului.
- puteți dispune orice sancțiune disciplinară fără cercetare prealabilă, dacă salariatul nu se prezintă la convocare fără a avea un motiv obiectiv pentru această lipsă.
- cea mai aspră sancțiune disciplinară este *desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă*.

Aplicarea sancțiunii se face prin decizie scrisă, emisă în 30 de zile calendaristice de la data luării la cunoștință a abaterii, dar nu mai târziu de 6 luni de la săvârșirea faptei.

Decizia este nulă dacă nu cuprinde:

- descrierea faptei;
- precizarea prevederilor din regulament, contractul colectiv de muncă sau statutul de personal ce au fost încălcate;
- motivele pentru care nu s-a întreprins cercetarea sau pentru care apărările nu au fost reținute;
- temeiul de drept în baza căruia se aplică sancțiunea;

- termenul în care poate fi contestată;
- instanța la care se contestă decizia.

Notă. Amenzile disciplinare sunt interzise! Pentru o abatere disciplinară nu se poate aplica decât o singură sancțiune!

Desfacerea contractului de muncă se poate face și dacă salariatul este *arestat preventiv mai mult de 60 de zile*, în condițiile Codului de procedură penală. Legea nu mai impune în acest caz și alte condiții.

Dacă *salariatul nu mai corespunde fizic sau psihic atribuțiilor* pe care trebuie să le îndeplinească la locul de muncă, anterior concedierii trebuie să existe o decizie a organelor competente de expertiză medicală prin care să se constate inaptitudinea fizică și/sau psihică a salariatului. Numai o astfel de decizie poate constitui temeiul desfacerii contractului de muncă.

Atunci când *salariatul nu corespunde profesional* va trebui să dispuneți o cercetare prealabilă identică procedural cu cea disciplinară.

Atunci când concedierea se dispune pentru arestare preventivă pe o perioadă mai mare de 60 de zile, inaptitudine fizică/psihică sau dacă salariatul nu corespunde profesional locului de muncă în care este încadrat, decizia de concediere trebuie emisă în scris în cel mult 30 de zile de la data constatării cauzei concedierii.

Decizia este nulă dacă nu cuprinde:

- Motivarea în fapt și în drept;
- Durata preavizului;
- Lista locurilor de muncă vacante;
- Termenul de opțiune pentru un loc vacant;
- Termenul în care poate fi contestată;
- Instanța judecătorească la care se contestă.

Alte obligații ce vă revin:

- în cazul în care concedierea s-a făcut pentru inaptitudine fizică/psihică sau dacă salariatul nu corespunde profesional locului de muncă în care este încadrat angajatorul trebuie să ofere un alt loc de muncă vacant compatibil cu capacitatea sa de muncă sau pregătirea profesională.

Dacă nu există un astfel de loc de muncă va trebui să solicitați agenției teritoriale de muncă redistribuirea salariatului, urmând să îi comunicați acestuia variantele propuse de agenție.

Concedierea se va putea dispune dacă salariatul nu comunică în termen de 3 zile lucrătoare consimțământul cu privire la noul loc de muncă sau dacă agenția nu poate îndeplini obligația de a redistribui salariatul.

În situația inaptitudinii fizice/psihice va trebui să oferiți compensația prevăzută în contractul individual de muncă sau în cel colectiv.

Salariatul concediat pentru inaptitudine fizică/psihică sau dacă nu corespunde profesional locului de muncă, are dreptul la un preaviz de minim 15 zile lucrătoare. Această obligație nu subzistă în cursul perioadei de probă, dacă salariatul nu corespunde profesional postului oferit. Pe perioada de suspendare a contractului de muncă este suspendat și termenul de preaviz. Nu neglijați acest amănunt!

B. Concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului

O astfel de concediere se poate dispune numai pentru desființarea locului de muncă ocupat de salariat ca urmare a:

- dificultăților economice;
- transformărilor tehnologice;
- reorganizării activității.

Concedierea poate fi atât individuală cât și colectivă în acest caz, însă desființarea locului de muncă trebuie să fie reală, efectivă, să aibă la bază o motivație serioasă, credibilă, din cele enumerate mai sus. Condiția preavizului de 15 zile lucrătoare se menține și pentru aceste situații, iar condițiile pe care trebuie să le îndeplinească decizia sunt aceleași.

C. Concedierea colectivă

Pentru ca o concediere să fie calificată ca fiind una colectivă trebuie ca într-un termen de 30 de zile să fie disponibilizați:

- Minim 5 angajați, dacă numărul total al salariaților este cuprins între 20 și 100 de persoane;
- Minim 10% din angajați, dacă numărul total al salariaților este cuprins între 100 și 300 de persoane;
- Minim 30 de angajați, dacă numărul total al salariaților este de peste 300 de persoane.

Obligațiile ce vă revin sunt:

- să întocmiți un plan de măsuri sociale, cu consultarea sindicatului;
- să propuneți programe de formare profesională;
- să puneți la dispoziția sindicatului sau reprezentanților salariaților informațiile referitoare la concedierea colectivă;
- să consultați sindicatul privind metodele de evitare a concedierilor colective sau reducerea numărului de salariați afectați;
- să notificați în scris sindicatului sau reprezentanților salariaților intenția de concediere colectivă cu cel puțin 45 de zile calendaristice anterior emiterii deciziilor de concediere. Această notificare îmbracă forma unui proiect de concediere colectivă. Proiectul va fi notificat la aceeași dată Agenției teritoriale de ocupare a forței de muncă și Inspectoratului teritorial de muncă. Conținutul notificării este reglementat de Codul Muncii;
- să răspundeți în scris și motivat la propunerile sindicatului sau reprezentanților salariaților în maxim 10 zile de la primirea acestora;
- să nu faceți noi angajări pe locurile de muncă ale salariaților concediați timp de 12 luni de la data concedierii.

Dacă reluați activitatea a cărei întrerupere a determinat concedierea colectivă înainte de termenul de 12 luni, salariații vor fi reangajați fără examen, concurs sau perioadă de probă. Doar dacă aceștia nu doresc reangajarea sunteți liberi de a face noi angajări pe locurile vacante.

D. Concedierile nelegale

Este interzisă concedierea:

- Pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine etnică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală;
- Pentru exercitarea, în condițiile legii, a dreptului la grevă și a drepturilor sindicale;
- Pe durata incapacității temporare de muncă, stabilită prin certificat medical conform legii;
- Pe durata concediului pentru carantină;
- Pe durata în care salariața este gravidă, dacă angajatorul cunoștea acest fapt anterior emiterii deciziei de concediere;
- Pe durata concediului de maternitate;
- Pe durata concediului pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap până la împlinirea vârstei de 3 ani;
- Pe durata concediului pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani sau a celui cu handicap până la împlinirea vârstei de 18 ani;
- Pe durata îndeplinirii serviciului militar;
- Pe durata exercitării unei funcții eligibile într-un organism sindical, cu excepția cazului când este dispusă pentru o abatere disciplinară gravă sau abateri disciplinare repetate;
- Pe durata concediului de odihnă.

Cu excepția primelor două situații, celelalte prevederi nu se aplică în cazul concedierii dispusă ca urmare a reorganizării judiciare sau falimentului angajatorului.

E. Litigiile

Concedierea dispusă cu încălcarea procedurilor prevăzute de noul Cod al Muncii (Legea nr. 53/2003) este lovită de nulitate absolută.

În cazul unui litigiu angajatorul poate invoca în fața instanței doar motivele de drept și de fapt consemnate în decizia de concediere.

Dacă se dovedește că a fost dispusă o concediere nelegală sau netemeinică, instanța va dispune anularea deciziei. Angajatorul va fi obligat la plata unor despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate sau reactualizate și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat salariatul pe perioada de la desfacerea contractului de muncă și până la reîncadrarea sa, angajatul putând solicita repunerea părților în situația anterioară.

Competența de soluționare a litigiilor privind conflictele de muncă revine tribunalului. Prin noua reglementare s-a modificat esențial competența teritorială a instanțelor judecătorești investite cu soluționarea conflictelor de muncă. Art. 72 din Legea nr. 168/1999⁵⁷ prevedea că cererile în materia conflictelor de muncă se adresează instanței judecătorești în a cărei circumscripție își are sediul unitatea. Codul muncii stabilește competența teritorială a instanței în a cărei circumscripție reclamantul își are domiciliul/reședința sau, după caz, sediul⁵⁸.

⁵⁷ Publicată în M. Of. nr. 582/1999.

⁵⁸ Ion Traian Ștefănescu, Șerban Beligrădeanu, *Codul Muncii, Prezentare de ansamblu; analiza textelor esențiale; textul integral*, Ed. Lumina Lex, București, 2003, p.20.

Modele de acte. Prezentele modele urmează a fi adaptate situațiilor concrete, ele constituind doar un cadru necesar clarificării principalelor elemente pe care trebuie urmărite.

a. Model de dispoziție de sancționare cu „avertisment”

Societatea comercială..... S.R.L.
Sediul .....
Cod unic de înregistrare.....

DECIZIA

Nr.....din data de .....

Subscrisa .....S.R.L., prin Director Executiv....., prin prezenta, având în vedere că dl....., având funcția de .....în cadrul S.C.....SRL, a încălcat cu vinovăție obligațiile contractuale, în baza art. 264 alin. 1 lit. a) din Codul Muncii dispune:

SANCTIIONAREA CU AVERTISMENT SCRIS

Motivele deciziei:

.....

Abaterea disciplinară a fost săvârșită la data de ..... și a constat în.....

Cercetarea prealabilă nu este necesară, făcându-se aplicarea art. 267 alin 1) din Codul Muncii.

Deoarece se constată existența unei abateri disciplinare, adoptăm prezenta decizie.

Temeiul prezentei decizii îl reprezintă art. 264 alin. 1 lit. a) din Codul Muncii.

Prezenta decizie poate fi contestată în termen de 30 de zile de la comunicare la instanța competentă - Tribunalul .....

DIRECTOR EXECUTIV,

b. Model de decizie de desfacere a contractului de muncă ca sancțiune disciplinară

Societatea comercială..... S.R.L.
Sediul.....
Cod unic de înregistrare.....

DECIZIA

Nr. .... din data de .....

În urma cercetării prelabile efectuată de unitatea noastră s-a constatat că dl....., având funcția de .....în cadrul S.C.....SRL, a încălcat cu vinovăție obligațiile contractuale.

Prin urmare, în baza art. 264 alin. 1 lit. f) din Codul Muncii se dispune:

DESFACEREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

Motivele deciziei:

Dl..... a fost angajat prin Contractul individual de muncă înregistrat sub nr. ....la Registrul Inspectoratului Teritorial de Muncă ..... începând cu data de....., având funcția de .....în cadrul societății noastre.

În urma unei verificări s-au constatat următoarele nereguli în legătură cu.....

.....

Față de cele arătate mai sus, societatea noastră a efectuat o cercetare prealabilă, așa cum reiese din:

Adresa din data de .....în care sunt semnalate aceste nereguli;

Convocarea nr..... din data de.....;

Procesul-verbal din data de.....;

Răspunsul scris al D-lui....., solicitat de acesta ca probă în apărarea sa. Această probă nu dovedește nevinovăția angajatului întrucât.....

În urma acestei cercetări prealabile se constată *existența unei abateri disciplinare grave, ce survine după ce salariatul a mai primit o sancțiune cu avertisment pentru abatere disciplinară prin decizia nr..... din data de.....*, motiv pentru care adoptăm prezenta DECIZIE DE DESFACERE A CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ ÎNCHEIAT CU ACESTA.

Temeiul prezentei decizii îl reprezintă art. 264 alin. 1 lit. f) din Codul Muncii.

Decizia va fi comunicată Inspectoratului Teritorial de Muncă....., în vederea înscrierii acesteia în Cartea de muncă*.

Prezenta decizie poate fi contestată în termen de 30 de zile de la comunicare la instanța competentă- Tribunalul .....

DIRECTOR EXECUTIV

-----

* Noul Cod al Muncii prevede restituirea cărților de muncă până la data de 31 decembrie 2003 salariaților și desființarea acestora după data menționată anterior.

Adrese de Internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.protectiamuncii.go.ro>
7. <http://www.desclex.ro>
8. <http://www.legislativ.ro>
9. <http://www.cariereonline.ro>

Secțiunea a IV-a: Modificarea, suspendarea și evidența contractelor de muncă

1. Modificarea contractului individual de muncă

Contractul individual de muncă poate fi modificat numai prin acordul părților.

Atunci când doriți să modificați unul din elementele contractuale ce fac și obiectul informării prealabile, va trebui să înștiințați în scris salariatul respectiv asupra modificării ce urmează a fi făcută. Această obligație nu vă mai revine dacă modificarea contractului este posibilă ca urmare a dispozițiilor legale sau ale contractului colectiv de muncă.

Orice modificare a elementelor ce constituie obiectul informării prealabile angajării în timpul executării unui contract individual de muncă conduce la obligativitatea încheierii unui *act adițional* la contract în termen de 15 zile de la data încunoștințării în scris a salariatului.

Notă. Neexecutarea în termen de 15 zile a obligației de informare asupra modificării clauzelor contractuale menționate dă dreptul salariatului ca în termen de 30 de zile să solicite prin instanță daune echivalente prejudiciului suferit.

Prin excepție contractul individual de muncă poate fi modificat unilateral numai în cazurile prevăzute de codul muncii:

A. Locul muncii. Poate fi modificat unilateral de angajator prin delegarea sau detașarea salariatului într-un alt loc de muncă decât cel prevăzut în contract. Delegarea se dispune pentru cel mult 60 de zile și se poate prelungi cu acordul salariatului cu încă 60 de zile. Detașarea se poate dispune pentru cel mult un an. Cu acordul ambelor părți perioada se poate prelungi din 6 în 6 luni, numai pentru motive obiective.

B. Felul muncii. Dacă se impune și schimbarea felului muncii este necesar consimțământul scris al angajatului. Salariatul poate opune refuzul său la detașare numai pentru motive personale temeinice.

C. Angajatorul poate modifica temporar locul și felul muncii, fără consimțământul salariatului, și în cazul unor situații de forță majoră, cu titlu de sancțiune disciplinară (maxim 10 zile lucrătoare) sau ca măsură de protecție a salariatului (art. 48 C. Muncii).

Pentru contractele individuale de muncă încheiate cu salariații anterior intrării în vigoare a Codului Muncii, pentru respectarea exigențelor acestuia, este necesar să opereze o modificare în sensul de a fi completate cu clauzele obligatorii conform noii legislații (și pe care vechile contracte nu le conțin). În acest sens este necesară încheierea unor acte adiționale la respectivele contracte în care să fie prevăzute clauzele obligatorii stabilite de Codul Muncii.

2. Suspendarea contractului individual de muncă

Spre deosebire de modificarea contractului individual de muncă, suspendarea poate interveni atât prin acordul părților cât și prin actul unilateral al uneia dintre părți, sau chiar de drept.

Acordul părților este necesar în cazul concediilor fără plată pentru studii sau pentru interese personale.

Legislația este extrem de clară și în privința celorlalte modalități de suspendare a contractului de muncă.

a. Suspendarea de drept operează în următoarele situații:

- concediu de maternitate;
- concediu pentru incapacitate temporară de muncă;
- carantină;
- efectuarea serviciului militar obligatoriu;
- exercitarea unei funcții în cadrul unei autorități executive, legislative ori judecătorești, pe toată durata mandatului;
- îndeplinirea unei funcții de conducere salarizate în sindicat;
- forță majoră.
- în cazul în care salariatul este arestat preventiv, în condițiile Codului de procedură penală;
- în alte cazuri expres prevăzute de lege.

b. Salariatul poate solicita suspendarea contractului în următoarele situații:

- concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea vârstei de 3 ani;
- concediu pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani sau, în cazul copilului cu handicap, pentru afecțiuni intercurente, până la împlinirea vârstei de 18 ani;
- concediu paternal;
- concediu pentru formare profesională;
- exercitarea unor funcții electivă în cadrul organismelor profesionale constituite la nivel central sau local, pe toată durata mandatului;
- participarea la grevă;
- prin absențe nemotivate.

c. Angajatorul poate suspenda contractul în următoarele situații:

- pe durata cercetării disciplinare prealabile, în condițiile legii;
- ca sancțiune disciplinară;
- în cazul în care angajatorul a formulat plângere penală împotriva salariatului sau acesta a fost trimis în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;
- în cazul întreruperii temporare a activității, fără încetarea raportului de muncă, în special pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare; în această situație salariații rămân la dispoziția unității la care sunt angajați și vor primi o indemnizație de 75% din salariul de bază, plătită din fondul de salarii;
- pe durata detașării.

Notă. Pe perioada în care contractul individual de muncă este suspendat termenul de preaviz este suspendat de asemenea!

3. Evidența contractelor individuale de muncă

Începând cu 1 ianuarie 2004 cărțile de muncă vor dispărea ca modalitate de ținere a evidenței muncii. Locul acestora va fi luat de registrul general de evidență a salariaților,

document cu caracter special ce se înregistrează la autoritatea publică de muncă competentă (inspectoratul de muncă în a cărei rază teritorială își are sediul sau domiciliul).

Fiecare angajator este obligat să înființeze un astfel de registru în termen de 10 zile de la data începerii activității. Acest registru se întocmește în regim tipizat, modelul său fiind stabilit prin H.G. nr. 247/2003. La data intrării sale în vigoare, 14.03.2003, s-a abrogat art. 1 din H.G. nr. 935/1999 prin care era reglementată încheierea convențiilor civile de prestări servicii pentru persoanele care nu încheiau contracte de muncă.

3.1 Completarea registrului

Aveți obligația de a completa prima pagină cu datele de identificare ale angajatorului (persoană fizică sau juridică) cu numărul de înregistrare la inspectoratul teritorial de muncă și cu numărul de pagini ale registrului. Registrul se numerează pe fiecare pagină.

Registrul înființat de angajatorii care activează la data de 14.03.2003 va fi completat până la 31.12.2003.

Notă. Pe fiecare pagină a registrului trebuie să se regăsească ștampila inspectoratului teritorial de muncă.

La încetarea activității angajatorului registrul general de evidență se va depune la inspectoratul de muncă.

Reguli de înregistrare. Registrul va cuprinde:

- Elementele de identificare a tuturor salariaților;
- Data încheierii contractului;
- Data începerii activității;
- Modificarea și suspendarea contractului;
- Durata contractului;
- Durata muncii exprimată în ore/zi;
- Funcția și/sau meseria;
- Salariul de bază la data încheierii contractului;
- Data și temeiul legal în baza căruia încetează contractul;

Înscrierile se efectuează la data la care intervine fiecare din situațiile menționate.

Dacă o înregistrare s-a efectuat în mod greșit, corectarea ei nu este o problemă. Veți bara datele înscrise eronat, de asemenea natură încât să se poată citi înregistrarea anterioară, apoi veți înscrie dedesubt cu culoare roșie datele corecte. În cazul în care nu se poate face înscrierea dedesubt, se va bara întregul rând cu culoare roșie și se va face trimitere la noul rând care conține datele exacte.

3.2 Păstrarea și controlul registrului

Registrul se păstrează la sediul sau domiciliul angajatorului. La solicitarea inspectorului de muncă sau a altor autorități publice va fi pus la dispoziția acestora, în condițiile legii. Inspecția muncii este reglementată prin lege specială.

Inspectorul are dreptul de a reține registrul pe o perioadă de 10 zile lucrătoare în vederea verificării completării corecte a acestuia, în concordanță cu documentele existente în dosarul de personal al fiecărui salariat.

Dosarul personal al angajatului va cuprinde:

- Actele necesare angajării;

- Contractul individual de muncă;
- Actele adiționale;
- Acte referitoare la executarea, modificarea, suspendarea, încetarea contractului individual de muncă;
- Orice alte acte care certifică legalitatea și corectitudinea înregistrărilor din registru.

Registrul se depune completat la zi, în termen de 15 zile lucrătoare de la încetarea activității angajatorului la inspectoratul teritorial de muncă unde a fost înregistrat.

Notă. La solicitarea salariatului, angajatorul este obligat să îi elibereze o copie a dosarului personal precum și a filei din registru care cuprinde înscrieri referitoare la acel salariat.

3.3 Refacerea registrului

Registrul deteriorat se reface prin copierea datelor în noul registru în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării noului registru la inspectoratul teritorial de muncă. Registrul deteriorat se va depune la inspectorat în termen de 5 zile lucrătoare de la data completării noului registru.

Registrul pierdut, distrus sau ilizibil se va reface în termen de 10 zile lucrătoare, pe baza documentelor din dosarul personal.

3.4 Obligații fiscale

Angajatorii au obligația de a achita inspectoratelor teritoriale de muncă comisionul de 0,25%, respectiv de 0,75% din fondul lunar de salarii, datorat în baza art. 12 din Legea nr. 130/1999, până la data finalizării operațiunilor de eliberare a carnetelor de muncă.

3.5 Modele de acte

Model de decizie de suspendare a contractului individual de muncă (orientativ)

Societatea comercială.....SRL

Sediul: .....

Cod Unic de Înregistrare .....

DECIZIA

Nr. ....din data de .....

Subscrisa S.C.....S.R.L., prin Director General....., prin prezenta, având în vedere că dl....., având funcția de .....în cadrul S.C.....SRL, a săvârșit abateri disciplinare în data de ....., ce constau în....., a hotărât efectuarea cercetării disciplinare prealabile a acestor abateri și drept urmare

DECIDE:

Art.1 *Suspendarea contractului individual de muncă* al domnului....., cu domiciliul în ....., înregistrat sub nr. ....în Registrul general de evidență al salariaților, începând cu data de .....

Art.2 Contractul individual de muncă este suspendat pe durata cercetării disciplinare prealabile conform art. 52 alin. 1 lit a din Codul Muncii.

Art. 3 Pe perioada suspendării efectelor contractului individual de muncă, salariatul nu se va mai prezenta la locul de muncă decât în urma solicitării exprese a conducerii societății.

Art. 4 Prezenta decizie poate fi contestată în termen de 30 de zile la Tribunalul.....

Director General,
Data comunicării.....
Am luat cunoștință.....

Adrese de Internet utile:

1. <http://www.cdep.ro>
2. <http://www.just.ro>
3. <http://www.csj.ro>
4. <http://www.indaco.ro>
5. <http://www.ctce.ro>
6. <http://www.protectiamuncii.go.ro>
7. <http://www.desclex.ro>
8. <http://www.legislativ.ro>
9. <http://www.cariereonline.ro>

Bibliografie

- Stanciu D. Cărpenu, *Drept comercial român*, Ed. ALL, București, 1998.
- Vasile Pătulea, Corneliu Turianu, *Curs de drept comercial român*, ed. a II-a, Ed. ALL BECK, București, 2000.
- Constantin Crișu, *Ghidul juristului*, ed. a IV-a, Ed. JURIS ARGESSIS, Curtea de Argeș, 2001.
- Francisc Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, Ed. Actami, București 1999.
- Camelia Toader, Romeo Popescu, Marin Nicolae, Bogdan Dumitrache, *Instituții de drept civil, curs selectiv pentru licență 2000-2001*, Ed. EDIT PRESS MIHAELA, București, 2001.
- Gabriel Tița – Nicolescu, *Regimul juridic al operațiunilor de leasing*, Ed. ALL BECK, București, 2003.
- Ștefan Varlam Crivăț, Rozica Crivăț, Anișoara Borza, *Modele de contracte comerciale interne și internaționale*, ed. a II-a, Ed. Total Contract, București, 1995.
- Thomas B. Pahl, Tish Eggleston Pahl, Sorin David, *Contracte tip pentru întreprinzătorii particulari*, București, 1992.
- Valeriu Cîmpeanu, *Codul comercial adnotat*, Ed. Tribuna, Craiova, 1994.
- Constantin Stătescu, Corneliu Bîrsan, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. ALL, București, 1998.
- Elena-Denisa Crișu, Ștefan Crișu, *Codul juristului. Constituția, 10 coduri și alte legi*, Ed. ARGESSIS, Curtea de Argeș, 1999.
- Iosif R. Urs, Gabriela Neagu-Dita ș.a. *Contractele mileniului III*, Ed. Rentrop & Straton, București, 2001.
- Ion Traian Ștefănescu, Șerban Beligrădeanu, *Codul Muncii, prezentare de ansamblu, analiza textelor esențiale, textul integral*, Ed. Lumina Lex, București, 2003.
- Florin Ciutacu, *Drept comercial, culegere de spețe, legislație comercială, modele de contracte, modele de acțiuni*, Ed. Themis Cart, București, 2003.
- Lucia Uță, Ștefan Albert, Cristian Jora, *Culegere de practică judiciară pe anul 2002*, Ed. LUMINA LEX, București, 2002.
- Dan Lupașcu, Constantin Brânzan, Maura Olaru, Ilie Zarafiu, Decebal Tărgan, *Culegere de practică judiciară în materie comercială 1999*, Ed. Rosetti, București, 2001.
- Vasile Pătulea, Corneliu Turianu, *Instituții de drept economic și comercial, practică jurisdicțională*, Ed. Continent XXI & Universul, București, 1994.
- Smaranda Angheni, Silvia Cristea, Camelia Stoica, *Drept comercial - teste grilă*, Ed. Oscar Print, București, 2002.

Lista de abrevieri

Alin. = alineatul
Art. = articolul
C. civ. = Codul Civil
C. com. = Codul Comercial
Cf. = conform
C. muncii = Codul Muncii
C. proc. Civ. = Codul de procedură civilă
C.S.J. = Curtea Supremă de Justiție
Dec. nr. = decizia numărul
Etc. = et caetera
Ed. = editura
Ex. = exemplu
H.G. = hotărârea guvernului
IMM = Întreprinderi mici și mijlocii
Lit. = litera
M.Of. = Monitorul Oficial, partea I
O.G. = Ordonanța Guvernului
O.U.G. = Ordonanța de urgență a Guvernului
Op. cit. = opere citate
p. = pagina
pp. = paginile
S. Com. = Secția comercială
TVA = taxa pe valoarea adăugată
Urm. = următoarele